

● પ્રયત્નકાર ●
 પૂ. આ. શ્રી સુખોદસૂરિ. મ.
 ના વિલેય
 પૂ. મુનિરાજ શ્રી અરૂણવિભય. મ.

પાપ ની સજા ભારે

“અબ્રહ્મસેવન—એક મહાપાપ”

ચોથું પાપસ્થાનક 'મૈથુન-સેવન'

'અબ્રહ્મસેવન' એક 'મહાપાપ'

પરમ પૂજ્યપાદ પ્રાતઃસ્મરણીય પરમપિતા પરમાત્મા ચરમ તીર્થ-પતિ શ્રમણ ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીના ચરણકમળમાં નમસ્કાર પૂર્વક.....

મૂલમેયમહમ્મસ્સ મહાદોસસમુસ્સયં ।

તમ્હા મેહુણસંસગ્ગં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણં ॥

નિર્ગન્થ મુનિઓ મૈથુનસંસર્ગરૂપ અબ્રહ્મનો ત્યાગ કરે છે, કારણ કે ખરેખર મૈથુન એટલે અબ્રહ્મ. એ જ અધર્મનું મૂળ છે અને મોટા મોટા દોષોનું સ્થાન છે.

અનાદિ અનંત આ સંસારમાં સર્વ જીવો પોતપોતાની શુભાશુભ પુણ્ય પાપની પ્રવૃત્તિ અનુસારે સારા અને ખરાબ કાર્યો કરે છે અને તે કરાયેલા કાર્યોને અનુસાર સુખ દુઃખ રૂપ ફલને પ્રાપ્ત કરે છે

ચારિત્ર ગુણ આવરક "મોહનીય કર્મ"

અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત ચારિત્ર આદિ આઠ મહા-ગુણોથી યુક્ત એવા ચેતન-આત્માને જ્યારે પણ આ સંસારમાં રહેવું હોય છે, ત્યારે કોઈને કોઈ શરીરમાં જ રહેવું પડે છે.

ખરેખર સંસાર તો જીવોની ખાણ છે. નિગોહની ખાણમાંથી નીકળેલો જીવ અનન્ત સંસારના ૮૪ લાખ જીવોનીના ચક્રકરમાં પરિભ્રમણ કરી રહ્યો છે. અનંત ચારિત્ર ગુણમાં આવેલો 'ચારિત્ર' શબ્દ "ચર ગતિ મક્ષણયોઃ" ધાતુથી બન્યો છે. ગત્યર્થક ધાતુઓ જ્ઞાનાર્થક પણ હોય છે. એટલે ચરવું ગતિ કરવી, જ્ઞાનાર્થક પ્રવૃત્તિ

કરવી, અથવા ખાવા માટે પ્રવૃત્તિ કરવી. જેવી રીતે ગાય ચરે છે- જાય છે, તેવી જ રીતે સાધુ પણ થોડો આહાર લેતા લેતા સર્વ ધરોમાં જાય છે. આને ગોચરી કહેવાય છે. આત્માના અનંત જ્ઞાન, દર્શન ગુણોમાં, સ્વસ્વરૂપમાં લીન રહેવું, સ્વભાવમાં મસ્ત રહેવું, અથવા યથાખ્યાત એટલે જેવું કહ્યું છે તેવા આત્મસ્વરૂપમાં લીન રહેવું. આ યથાખ્યાત સ્વરૂપ ગુણ અથવા અનન્ત ચારિત્ર ગુણ કહેવાય છે.

આત્મા અને પરમાત્માને ખરેખર 'બ્રહ્મ' પણ કહેવાય છે. બ્રહ્મમાં લીન રહેવું, બ્રહ્મજ્ઞાનમાં જ મગ્ન રહેવું, આમ બ્રહ્મ શબ્દની સાથે ચર ધાતુનું રૂપ જોડીને બ્રહ્મચર્ય શબ્દ બન્યો છે.

'બ્રહ્મ' શબ્દનો ખીજો અર્થ 'કુશલાનુષ્ઠાન' પણ થાય છે. જેમ કે સ્થાનાંગસૂત્રમાં કહ્યું છે કે, "બ્રહ્મ ચ કુશલાનુષ્ઠાનં, તત્ત્વ તત્ત્વ્યં ચાઽઽ સેવ્યમિતિ બ્રહ્મચર્યમ્" "બ્રહ્મ શબ્દનો અર્થ કુશલાનુષ્ઠાન અને 'એનું' સેવન કરવું, આચરણ કરવું" એ બ્રહ્મચર્ય કહેવાય છે."

અહીં કુશલ, અનુષ્ઠાન શબ્દથી આત્મહિતકારી ક્રિયા સમજવી જોઈએ. આથી જ બ્રહ્મચર્ય એ આત્માનો ગુણ છે અને તે અનન્ત ચારિત્ર અથવા યથાખ્યાત સ્વરૂપ એવા ખીજા નામોથી પણ ઓળખાય છે. આત્મ સ્વરૂપમાં લીન રહેવું, આત્માના જ્ઞાનાદિ ગુણોમાં ચરવું, મસ્ત રહેવું એ પણ બ્રહ્મચર્ય છે.

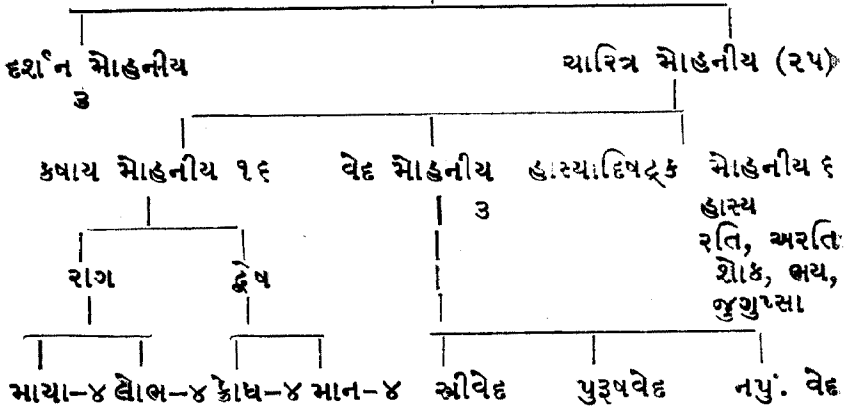
પરંતુ સંસારી જીવને ભિન્ન ભિન્ન શરીરમાં રહેવાનું છે. શરીર પણ જીવને જ બનાવવાનું છે. તેના માટે આહારાદિ ગ્રહણ કરવા જરૂરી છે, આથી જ જીવ આહાર વિગેરેના પુદ્ગલ સમુહને ગ્રહણ કરવા લાગ્યો. પોતાનાથી અન્ય એવા પદાર્થ ગ્રહણ કરવાથી આત્મામાં રાગાદિ ભાવ ઉત્પન્ન થયા. આહારાદિ ગ્રહણ કરીને શરીર બનાવ્યું. શરીરમાં પણ ખારી-ખારણા સ્વરૂપ ઈન્દ્રિયો બનાવી. આ શરીરને ટકાવવા માટે જીવ, સતત શ્વાસોચ્છ્વાસ પણ લેવા, મૂકવા લાગ્યો. સંસારમાં પોતાનો વ્યવહાર ચલાવવા માટે, ૮ ગ્રહણ યોગ્ય વર્ગણા ઓમાંથી લાભાવર્ગણને ગ્રહણ કરીને તેમાંથી લાભા બનાવીને શબ્દ પ્રયોગ સ્વરૂપ લાભા વ્યવહાર કરવા લાગ્યો. હવે ઓલતી વખતે યોગ્યયોગ્યનો વિચાર કરવાની જરૂર પડી, તે માટે મનોવર્ગણના પુદ્ગલોને ખેંચી મન બનાવ્યું. હવે આ શરીરને નિશ્ચિતકાળની

મર્યાદા સુખી રાખવાને માટે, આયુષ્યકર્મ દ્વારા કાળ મર્યાદા નિશ્ચિત કરી નામ, જાતિ, રૂપ, ઈન્દ્રિયો શરીર વિગેરે માટે નામકર્મ બાંધ્યું. વળી ઉચ્ચ-નીચ કુળમાં ઉત્પન્ન થવાના કારણભૂત ગોત્રકર્મ બાંધ્યું. ત્યાં વેદનીયકર્મ જનિત સુખદુઃખની પ્રાપ્તિ થઈ. હવે સંસારમાં અન્ય જીવોની સાથે અથવા પુદ્ગલજન્ય પૌદ્ગલિક પદાર્થોની સાથે આકર્ષણ અને અપાકર્ષણના હેતુભૂત રાગ અને દ્વેષની પ્રવૃત્તિથી જીવે મોહ અને મમતા કરી. આ રાગદ્વેષની પ્રવૃત્તિથી ઉત્પન્ન થયેલા મોહ અને મમત્વથી આત્માનો અનંત ચારિત્ર ગુણ આચ્છાદિત થયો. યથાખ્યાત એટલે જે યથાર્થ-વાસ્તાવિક આત્માનું પરમ શુદ્ધ સ્વરૂપ હતું, તેના ઉપર સૂર્ય ઉપર વાહણોની જેમ એક આવરણ આવી ગયું, છવાઈ ગયું. આને મોહનીય કર્મ કહેવાય છે.

આવી રીતે સંસારમાં રહેલાં સંસારી પ્રત્યેક જીવો આઠ કર્મોથી લેપાયેલા છે, ઘેરાયેલા છે. અનાદિકાળથી પહેલેથી જ કર્મચક્ત અવસ્થાવાળા સંસારમાં રહ્યાં છે અને પોતાની પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે. એક જન્મથી બીજા જન્મમાં, એક ગતિથી બીજી ગતિમાં, એક શરીરથી બીજા શરીરમાં આવી રીતે જીવાત્માનું પરિભ્રમણ સતત ચાલુ છે.

આઠ કર્મોમાં પ્રધાન એવા મોહનીય કર્મે આત્માના અનંત ચારિત્ર ગુણને દબાવીને રાગ-દ્વેષની પ્રવૃત્તિ કરાવવી શરૂ કરી. જો કે રાગ-દ્વેષની વૃત્તિથી જ મોહનીય કર્મ બન્યું છે અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો પ્રહ્મલીને-પ્રહ્મજ્ઞાન મગ્ન આ આત્માના પ્રહ્મચર્ય ગુણને દબાવીને આત્માને અપ્રહ્મ પ્રત્યે પ્રવૃત્તિ કરાવવા માટે મોહનીય કર્મે ઝુંબેશ ઉપાડી. હવે પરિણામ એ આવ્યું કે આત્મા આત્મસ્વરૂપને છોડીને, પ્રહ્મજ્ઞાનને ભૂલીને, અપ્રહ્મમાં, આત્માથી ભિન્ન શરીર પ્રવૃત્તિમાં મગ્ન બન્યો. આ પ્રમાણે જીવ સ્વભાવદશાને છોડીને વિભાવદશામાં રમણતા કરવા લાગ્યો. આત્મબાહ્ય શરીરની પ્રવૃત્તિમાં જીવને રસ આવવા લાગ્યો. વૈભાવિક સુખની અનુભૂતિ થવા લાગી. આવી રીતે મોહનીય કર્મે વિભાવદશાના વૈભાવિક સુખના કારણે આત્માને બાહ્ય-ભિમુખ જ રાખ્યો. દેહાભિમુખ બનાવી દીધો. આજે અનાદિકાળથી દેહાધ્યાસ-દેહરાગની તીવ્ર આસક્તિમાં જીવ પડ્યો છે.

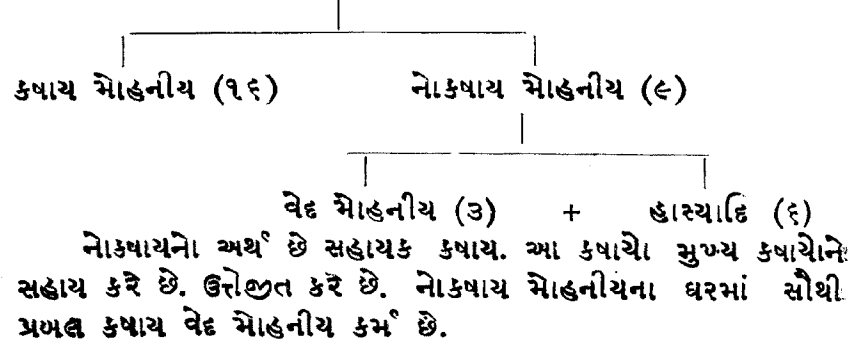
મોહનીય કર્મના મુખ્ય કાર્ય લેહ

દર્શન મોહનીયકર્મે આત્માના સમ્યક્દર્શન ગુણને દબાવ્યું છે. અને તેના ક્ષણ સ્વરૂપ આત્માને સત્ય તત્ત્વ ઉપર શ્રદ્ધા થતી નથી. બીજી બાજુ ચારિત્ર મોહનીય કર્મ આચરણ શુદ્ધિ સ્વરૂપ ચારિત્ર ગુણને દબાવે છે અને તેથી શ્રદ્ધાને અનુરૂપ શુદ્ધ ક્રિયાનું જીવનમાં આચરણ કરવું અથવા ચારિત્ર પાળવું અશક્ય બને છે. અર્થાત્ આત્માને પ્રહ્લ્લચર્યામાં લીન નથી રહેવા દેતો અને જીવને અપ્રહ્લ્લ તરફ ખેંચે છે.

ચારિત્ર મોહનીય કર્મના બે લેહ છે (૧) કષાય મોહનીય અને (૨) નોકષાય મોહનીય.

ચારિત્ર મોહનીય કર્મ (૨૫)

વેદ મોહનીયકર્મ

‘વિદ્’ જાણવું એવા અર્થવાળા ધાતુ ઉપરથી બનેલા વેદ શબ્દનો અર્થ ‘જ્ઞાન’ થાય છે. જેવી રીતે આયુર્વેદ એટલે આયુ વિજ્ઞાનને જાણવા માટેનું શાસ્ત્ર આયુર્વેદ. બ્રહ્મવિદ્ બ્રહ્મવેદ એટલે આત્મા પરમાત્માને જાણવા માટેનું શાસ્ત્ર બ્રહ્મશાસ્ત્ર. હિન્દુ ધર્મમાં ઋગ્વેદ આદિ ચાર વેદ છે. જૈનદર્શનમાં વપરાયેલા વેદનો ઉપરોક્ત અર્થ નથી. પરંતુ વિષય, વાસના, કામ-વાસના, વૈષયિક રાગ, સ્ત્રી-પુરુષના જાતીય લોગના આકર્ષણના અર્થમાં વેદ શબ્દ વપરાયેલો છે. લોગેચ્છાને વેદ કહેવાય છે, આ નિશ્ચિત અર્થ (કામાલિલાષ) માં જ વેદ શબ્દનો પ્રયોગ જાણવો.

સમસ્ત જીવોનું ૩ વેદમાં વિભાગીકરણ

સંસારમાં ચારે ગતિમાં એકેન્દ્રિયથી માંડીને પંચેન્દ્રિય સુધીમાં જેટલા જીવો છે તે બધા જીવોનું ૩ વેદમાં વિભાજન કરાય છે.

एगविह दुविहा तिविहा, चउव्विहा पंच छव्विहा जीवा ।
चेयण तस इयरेहिं, वेय गइ करण-काएहिं ॥

નવતરવ પ્રકરણમાં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, પ્રકારના જીવોનું વર્ગીકરણ કરતાં વેદની દૃષ્ટિથી જીવોના ૩ પ્રકાર બતાવ્યા છે. આ ત્રણ લેદોમાં ચારે ગતિના સર્વ જીવોનો સમાવેશ થાય છે. વેદનો અર્થ નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) સ્ત્રીવેદ કર્મના ઉદયથી પુરૂષની સાથે મૈથુન સેવન કરવાની ઈચ્છા થાય છે. લોગ લોગવવાની ઈચ્છામાં કારણ રૂપ આ સ્ત્રી વેદ કર્મનો ઉદય છે.

(૨) પુરૂષવેદ કર્મના ઉદયથી સ્ત્રીની સાથે મૈથુન સેવન કરવાની ઈચ્છા થાય છે. સ્ત્રી શરીરના ઉપલોગથી વૈષયિક સુખની ઈચ્છા જે કર્મના ઉદયથી થાય છે તે પુરૂષવેદ મોહનીય કર્મ કહેવાય છે.

(૩) નપુંસકવેદ કર્મના ઉદયથી સ્ત્રી-પુરૂષ બંનેની સાથે મૈથુન સેવનની ઈચ્છા થાય છે. બંનેના લોગ દ્વારા વિષય વાસના ને સંતોષવાની ઈચ્છા જેના વડે થાય છે તેને નપુંસકવેદ મોહનીય કર્મ કહેવાય છે.

वेय त्रिय तिरि नरेसु, इत्थी पुरिसों य चउविह सुरेसु ।
थिर विगल नारएसु, नपुंसवेओ हबइ एगो ॥

તિથિંચ ગતિના હાથી, ઘોડા, પશુ-પક્ષી વગેરે જીવોમાં તથા મનુષ્ય ગતિના સ્ત્રી-પુરુષ મનુષ્યોમાં સ્ત્રી-પુરુષ અને નપુંસક એમ ત્રણે વેદ હોય છે. ભવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષી અને વૈમાનિક આ ચાર પ્રકારના દેવતાઓમાં માત્ર સ્ત્રીવેદ અને પુરુષવેદ એ બે જ વેદનો ઉદય હોય છે. પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિ આ પાંચ સ્થાવર જીવોમાં માત્ર એક નપુંસક વેદનો ઉદય હોય છે. કૃમિ, અળસીયા આદિ એઈન્દ્રિય જીવોમાં કીડી, મંકોડા, માંકડ, જૂ આદિ તેઈન્દ્રિય જીવોમાં માખી, મચ્છર, ભમરા વિ. ચઉરિન્દ્રિય જીવોમાં આ ત્રણે વિકલેન્દ્રિય જીવોમાં નપુંસકવેદનો ઉદય હોય છે અને શેષ બાકી રહેલા સાતે નરકના નારકી જીવોને નપુંસકવેદ મોહનીયનો તીવ્ર ઉદય હોય છે. “નારક-સંમુર્ચ્છિનો નપુંસકાનિ” એક નારક જીવ બીજા નારક જીવને જુએ છે અને મનમાં જાતીય વૃત્તિ પેદા થાય છે. વિષય વાસનાનો આવેગ આવતાં જ તે તેની સાથે લોગ લોગવાની ઈચ્છા રાખે છે ત્યાં મર્યાદાના કોઈ બંધન તો છે જ નહીં તીવ્ર કામેચ્છાથી બીજા નારકી જીવ ઉપર જ્યારે કોઈ પડે છે અને લોગ લોગવવા માટે લાલાયિત થાય છે. તેટલામાં તો પરમાધારી આવે છે અને પાટુ મારીને તેને અઘમૂએ કરી નાંખે છે નારક જીવોને એક ક્ષણની પણ શાંતિ હોતી નથી એક તો અહીં મહાભયંકર પાપ કર્યો કરીને નરકમાં જાય છે અને વળી ત્યાં પણ વિષય વાસનાનું પાપ તો છૂટતું નથી. ફરી તે પાપ, ફરી ને સજા આમ ચક્ર ચાલ્યા કરે છે. આ રીતે ચારે ગતિમાં એકેન્દ્રિયથી માંડીને પંચેન્દ્રિય સુધી અને દેવથી માંડીને નારકીના જીવ સુધી ૮૪ લાખ જીવોનિવાળા સર્વ જીવોમાં વિષય વાસના કામની ઈચ્છા-લોગની ઈચ્છા પડેલી છે. વનસ્પતિકાયના વૃક્ષ-છેડ પણ આ વેદ (ઈચ્છા)થી દૂર નથી. તેનામાં પણ આ વૃત્તિ પડેલી છે. કોઈ સ્ત્રીના સ્પર્શથી વધવાવાળી લજ્જામણી વનસ્પતિ અને સ્ત્રીની લાતથી વધવાવાળી લતામણી વનસ્પતિ આદિ અનેક પ્રકારની વનસ્પતિઓ છે. અનેક વેલોલતાઓ, એ પ્રમાણે વૃક્ષ છોડો પણ છે.

તિર્યંચ ગતિમાં મૈથુન સેવન :-

તિર્યંચ ગતિમાં વિકલેન્દ્રયમાં પણ ઘણીવાર ભ્રેયું છે. એક માખી પણ ખીજી માખીની ઉપર બેસીને પોતાની કામની ઈચ્છા પૂર્ણ કરે છે. એ રીતે પશુ-પક્ષી રૂપ તિર્યંચ ગતિમાં પણ મૈથુન સેવનની પ્રવૃત્તિ સતત દેખાય છે. મનુષ્યની જેમ જ પશુ-પક્ષીઓમાં કામ પ્રવૃત્તિ છે. એ કારણથી કહેવાયું છે કે “ આહાર-નિદ્રા-મય-મૈથુનં ચ સામાન્ય મેતત્ પશુભિર્નરાણામ્! આહાર, નિદ્રા, ભય, મૈથુન એ ચારે સંજ્ઞા, ચારે વૃત્તિઓ, ચારે પ્રવૃત્તિઓ મનુષ્ય અને પશુ-પક્ષીઓમાં સમાનરૂપે પડી છે. ચકલા ચકલીમાં પણ આ ક્રિયા આપે બેઈ હશે. કાળી દાઢીવાળા ચકલા (પુલંગ) હોય છે અને દાઢી વગરની ચકલી (સ્ત્રીલંગ) હોય છે. ચકલા-ચકલીની ઉપર, કબૂતર-કબૂતરીની ઉપર ચઢીને-બેસીને પોતાની ભોગની ઈચ્છા પૂરી કરે છે. એ રીતે પાડા-લેંસની સાથે, બળદ-ગાયની સાથે બકરા-બકરીની સાથે એ રીતે પશુ-પક્ષીમાં સર્વ તિર્યંચ જીવ મૈથુન સેવન કરે છે, કામની ઈચ્છા પૂર્ણ કરે છે.

તિર્યંચ પશુ-પક્ષીઓમાં તો કોઈ ભેદજ્ઞાન જ નથી અને કોઈ પ્રકારનું વિવેકજ્ઞાન નથી. એક કૂતરીએ ઠ-દ બચ્ચાંઓને જન્મ આપ્યો. તેમને પોતાનું દૂધ પીવડાવીને મોટા કર્યાં. એક દિવસ તે જ કૂતરીના બચ્ચા મોટા થઈને બૂલી જાય છે કે આ અમને જન્મ આપનારી માતા છે અને તેની સાથે જ પોતાની કામવાસના સંતોષવાનું પાપ કરે છે. બેટો જ માની સાથે સંભોગ કરે છે. બકરીનું બચ્ચું બકરું થોડું મોટું થાય છે કે પોતાની કામવાસના જાગ્રત થાય છે અને તે પોતાની જ જન્મદાતા માતા બકરીને પણ છોડતું નથી અને તેની સાથે મૈથુન સેવન કરે છે. આ સ્થિતિ પક્ષીઓમાં પણ છે. કબૂતરી માખી બનાવીને ઈંડા રાખે છે, ઈંડાનું સેવન કરે છે. બચ્ચાં બહાર નીકળે છે કબૂતરી એ બચ્ચાંઓને પોતાનું દૂધ પીવડાવીને મોટા કરે છે. એક દિવસ તે કબૂતર પોતાની જ જન્મદાતા માતા કબૂતરી સાથે મૈથુન સેવન કરીને પોતાની કામની ઈચ્છા પૂર્ણ કરે છે. એ રીતે તિર્યંચ પશુ-પક્ષી ગતિમાં નામ માત્ર પણ વિવેક નથી. ત્યાં માતા-બહેન-ભાઈ-બાપનું કોઈ ભેદજ્ઞાન જ નથી અને ભેદની મર્યાદા પણ નથી...એ કારણથી તો

પશુ કહેવાય છે. જરાક વિચારીએ! જન્મદાતા માતાની સાથે મૈથુન સેવન એ શું પાપ નથી? એવું પાપ કરીને તેઓની ગતિ કઈ થશે?

મૈથુન શબ્દની વ્યાખ્યા :—

“મિથ” શબ્દ સંસ્કૃતમાં પરસ્પરના અર્થમાં છે. “મિથુન” શબ્દ સંસ્કૃત છે એનો અર્થ છે, યુગલ જેડું સ્ત્રી-પુરુષ બેનું જેડું. આ મિથુન (યુગલ) રૂપ સ્ત્રી-પુરુષોની પરસ્પર કામક્રીડાને મૈથુન કહેવાય છે. આ તે શબ્દાર્થ થયો. હવે ભાવાર્થ જોઈએ. વેદ મોહનીયના ઉદ્યથી સ્ત્રી-પુરુષનો સંયોગ સહવાસથી થવાવાળી પરસ્પર કામચેષ્ટા રૂપ રતિ ક્રીડાને મૈથુન કહેવાય છે. ઉમાસ્વાતિ મહારાજે તત્ત્વાર્થ સૂત્રમાં “મૈથુનમવ્રહ્મ” મૈથુનના અર્થમાં પર્યાયવાચી બીજો શબ્દ “અવ્રહ્મ” નો પ્રયોગ કર્યો છે. જેને પાળવાથી અહિંસાદિ આધ્યાત્મિક ગુણોની વૃદ્ધિ થાય તેને ‘વ્રહ્મ’ કહેવાય અને જેને સેવવાથી અહિંસા ક્ષમા, સમતા, સંતોષ આદિ આધ્યાત્મિક ગુણોનો હાસ અથવા નાશ થાય છે. કોઈપણ પ્રકારની કામચેષ્ટા આદિરૂપ મૈથુનના સેવનથી આધ્યાત્મિક ગુણોનો નાશ થાય છે. હાસ થાય છે. આથી તે અવ્રહ્મ કહેવાય છે. અવ્રહ્મનો ત્યાગ જ વ્રહ્મ કહેવાય છે. એ કારણથી જેવી રીતે વ્રહ્મચર્ય-વ્રહ્મ-આત્મિક ગુણોનું આચરણ બતાવ્યું એ રીતે તેનાથી વિપરીત ‘અવ્રહ્મ’ સાંસારિક વૈષયિક સુખ-લોભોનું આચરણ ‘અવ્રહ્મચર્ય’ શબ્દથી બતાવ્યું. સાંસારમાં ચારે ગતિઓના સર્વ જીવોમાં આ મૈથુન સંજ્ઞા પડેલી છે. કોઈપણ ગતિના કોઈપણ જીવો આ સંજ્ઞાથી આ વૃત્તિથી મુક્ત નથી.

મનુષ્યગતિમાં કામ સંજ્ઞા :—

મનુષ્ય ગતિના સ્ત્રી-પુરુષોમાં પણ આ મૈથુન સંજ્ઞા તીવ્ર પડેલી છે. સ્ત્રીઓનું પુરુષો તરફ આકર્ષણ અતિ તીવ્ર છે. એ રીતે પુરુષનું પણ સ્ત્રી તરફ આકર્ષણ અત્યંત તીવ્ર અનુરાગથી ભરેલું છે. એટલું જ નહીં નપુંસક જીવ પણ મનુષ્ય ગતિમાં છે જેને નપુંસક વેદ મોહનીયનો ઉદ્ય છે. તે સ્ત્રી-પુરુષ બંનેની સાથે મૈથુન સેવન કરે છે. મનુષ્યની કામચેષ્ટાના સેંકડો પ્રકાર છે. શરીર સંબંધીની કામક્રીડાને રતિક્રીડા, મૈથુન કહેવાય છે.

સ્વર્ગીય દેવગતિમાં મૈથુન સેવન :-

આપ એવું ન સમજશો કે દેવગતિ બહુ સારી છે. ના એવું નથી એવું મૈથુન સેવન અહીં મનુષ્ય ગતિમાં છે એવા પ્રકારનું અને એવું જ મૈથુન સેવન સ્વર્ગીય દેવ-દેવીઓમાં પણ છે. ત્યાં પણ એક-બીજાની દેવી-અપ્સરાનું અપહરણ થાય છે, બળાટકાર થાય છે. ભયંકર અનુરાગ તીવ્ર આકર્ષણ-પ્રતિ આકર્ષણ-અતિકામ આદિ ત્યાં પણ બધું છે.

દેવગતિનાં દેવો

ભવનપતિ   વ્યંતર   જ્યોતિષક   વૈમાનિક   કલ્પોપન્ન   કલ્પાતીત

આ રીતે સમગ્ર દેવગતિના દેવો ઉપર બતાવેલ ચાર નિકાયમાં વહેંચાયેલા છે ત્યાં દેવો પણ છે અને દેવીઓ પણ છે. દેવાંગના અપ્સરાઓ છે. હા, એટલું જરૂર છે કે અહીં કોઈ નપુંસક નથી. “ ન દેવા ” બધા સ્ત્રી વેદ અને પુરુષ વેદ એ બે લેદવાળા જ છે. આ ચારે દેવ નિકાયમાં મનુષ્યની જેમ શરીર સંબંધ અને કામચેષ્ટા-કામક્રીડા, કામવાસના- સંજ્ઞા મૈથુન ક્રીડા બધું જ હોય છે તત્ત્વાર્થસૂત્રમાં કહ્યું છે કે “કાયપ્રવીચારા આ યજ્ઞાનાત્” (૪-૮) પ્રાવીચાર-શબ્દનો અર્થ છે મૈથુન સેવન ઈશાન દેવલોક સુધીના દેવતાઓમાં શરીર સંબંધી મૈથુન સેવનની પ્રવૃત્તિનો વ્યવહાર છે. ભવનપતિના ૧૦ અસુરકુમાર આદિ દેવો એ પ્રમાણે ૧૫ પ્રકાર પરમાધામીના દેવોમાં એ રીતે ૮ વ્યંતર, ૮ વાણ્યવ્યંતર, ૧૦ તિર્યંક જ્ઞાલકની વ્યંતર નિકાયના દેવોને અને જ્યોતિષક મંડળના સૂર્ય-ચન્દ્ર-ગ્રહ-નક્ષત્ર-તારાવાસી દેવોને જ્યારે પણ કામવાસના જાગ્રત થાય છે ત્યારે મનુષ્યની જેમ શરીર સંબંધથી મૈથુન સેવનની ક્રીડા કરીને ઈચ્છાની પૂર્તિ કરે છે.

હવે વૈમાનિક દેવગતિમાં બે લેહ છે કલ્પોપન્ન અને કલ્પાતીત. ૯ ગ્રૈવેયક અને ૫ અનુચાર વિમાનવાસી દેવ તો સર્વથા શુદ્ધ પ્રહ્લ-ચારી છે. ત્યાં દેવીઓ ઉત્પન્ન થતી નથી અને ત્યાં અપ્સરાઓ જતી

પણ નથી તેથી તેઓ તો સર્વથા મૈથુન ક્રીડાથી મુક્ત છે. શુભ ચિંતનમાં લીન સાચા અર્થમાં પૂરા બ્રહ્મચારી હોય છે, હવે કલ્પો-પન્ન દેવલોકમાં ૧૨ દેવલોક છે. તેમાં ૧- પહેલો સૌધર્મ દેવલોક અને ૨- બીજો ઈશાન દેવલોક આ બે દેવલોક સુધી તો “કાય પ્રવીચાર” શરીર સંબંધી મૈથુન સેવન કરવાની પ્રવૃત્તિ મનુષ્યની જેમ જ છે

દેવીઓની ઉત્પત્તિ બે દેવલોક સુધી જ છે. સૌધર્મ અને ઈશાન-આ બે દેવલોક સુધીમાં જ દેવીઓ ઉત્પન્ન થાય છે. બસ આની ઉપરના ત્રીજા ચોથા આદિ દેવલોકમાં તથા ઉપરના બધા દેવલોકમાં દેવીઓ જન્મથી ઉત્પન્ન થતી નથી. ઉપર ઉપરનાં દેવલોક અધિક- અધિક સારા છે. અધિક- અધિક પુણ્યોદયથી પ્રાપ્ત થાય છે. આથી દેવીઓની પ્રાપ્તિ બે દેવલોકની પછી નથી તો પણ આશ્ચર્યની વાત તો એ છે કે આ દેવીઓ ઉપર- ઉપરના દેવલોકમાં પણ ચાલી જાય છે બે દેવલોક સુધી જ જન્મે છે પણ આઠ દેવલોક સુધી હરવા-કરવા અને દેવોને પ્રસન્ન કરવા, ખુશ કરવા, પોતાના નાટક નૃત્ય આદિ બતાવવાને માટે ચાલી જાય છે. આ કારણથી ૧૨ દેવલોક સુધીના કલ્પોપન્ન વૈમાનિક દેવો મૈથુન સેવન આદિ કામક્રીડા કરે છે.

પહેલાં બે (૧-૨) દેવલોકના દેવો તો શરીરથી મૈથુન સેવે છે. આગળના દેવોના વિષયમાં કહે છે કે “શેષા : સ્પર્શ રૂપ શબ્દ મન : પ્રવીચારાદ્યોદ્વયો: (૪-૬)” ત્રીજા-ચોથા દેવલોકના દેવો પાંચમા છઠ્ઠા દેવલોકના દેવો રૂપ બેઈને સાતમા આઠમા દેવલોકના દેવો મીઠા શબ્દ સાંભળીને ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, દેવલોકના દેવો મનથી માનસિક સ્મરણ માત્રથી જ વૈષયિક સુખોનો અનુભવ કરે છે. એ રીતે નીચે-નીચેના દેવોની કામસંજ્ઞા ઉત્તરોત્તર વધુ ઓછી થતી જાય છે. બાર દેવલોક સુધી તો માનસિક રૂપથી વિષય ભોગોનું સ્મરણ પણ છે ત્યારપછી તો તે પણ નથી. ‘પરેઅપ્રવિચારા’ કલ્પાતીતના ચૌદે પ્રકારના દેવો આ કામવૃત્તિ વિષયવાસનાથી સર્વથા મુક્ત છે. તે તે દેવલોકના દેવોને મનમાં જ્યારે કામવાસના- ભોગની ઈચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેઓ તે દેવલોકના દેવો કોઈ દેવીઓનાં સ્પર્શ માત્રથી. આલિંગનથી

અને પમા-દકાના દેવો દેવીઓના મનોહર રૂપ માત્ર જોઈને અને ૭-૮ના દેવો દેવીઓના મીઠા મધુર ગીત-સંગીત ધ્વનિ સાંભળીને તૃપ્ત થાય છે ત્યારબાદ ૬ થી ૧૨ દેવલોકના દેવો તેા માત્ર દેવીઓની કલ્પના કરીને સંકલ્પથી જ માનસિક સુખોનો અનુભવ કરી લે છે, એ રીતે પોતાની કામવાસનાને શાંત કરે છે.

પહેલાં એ-સૌધર્મ અને ઈશાન દેવલોકમાં ૨-એ પ્રકારની દેવીઓ છે. -(૧) પરિગૃહીતા, (૨) અપરિગૃહીતા તે-તે દેવની પત્નીના રૂપમાં રહેલી દેવીઓ પરિગૃહીતા કહેવાય છે અને સર્વ સામાન્ય બધા દેવોના ઉપભોગમાં આવતી વેશ્યા જેવી દેવીઓ અપરિગૃહીતા કહેવાય છે. જે અપરિગૃહીતા પ્રકારની વેશ્યા જેવી દેવીઓ ઉપરના દેવલોકના દેવોની ઈચ્છાનુસાર તેમની પાસે જાય છે અને તે દેવોની ઇચ્છા પૂર્ણ કરે છે. એવી રીતે દેવગતિના દેવો પણ કામવાસનાથી ભરેલા પડયા છે. ત્યાં પણ મૈથુન સેવન છે. વેશ્યા જેવી દેવીઓ પણ છે, બધું જ છે. એવું ન સમજશો કે દેવગતિમાં ગયા એટલે વિષય-વાસના-મૈથુન સેવનના પાપથી મુક્ત થઈ ગયા ના, એવું નથી. ભૂત-પ્રેત-વ્યંતર આદિ તેા સ્ત્રીના શરીરમાં પણ કામવાસનાથી આવે છે. એક સ્ત્રીના શરીરમાં જ્યારે એક ભૂત આવ્યું તેા તેને કારણ બતાવતા એણે કહ્યું કે-“આ સ્ત્રીનું રૂપ સૌંદર્ય મને ખૂબ પસંદ છે એટલે હું આ સ્ત્રીના શરીરમાં આવું છું” આવું કહીને તેને પોતાનો પરિચય પણ આપ્યો હું એક નિષ્ણાત (પાક) પ્રેત છું- વગેરે

સત્ત્વં મંતે મેહુળં પચ્ચક્ષ્વામિ; સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ક્ષ્વા
જોણિજં વા
સે મેહુળે ચચ્ચિવ્હે પળ્ળતે, તં જહા-દચ્ચઓ, ચિત્તઓ, કાલઓ,
ભાવઓ । દચ્ચઓળં મેહૂળે રૂવેસુ વા સ્વસહગણસુ વા । ચિત્તઓ ણં
મેહૂળે-ઉદ્ધલોણ વા, અહોલોણ વા, તિરિઅલોણ વા । કાલઓ ણં
મેહૂળે દિઆ વા રાઓ વા । માંવઓ ણં મેહૂળે રાળેણં વા દોસેણ વા ।

સર્વથા સંપૂર્ણ રૂપથી બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા સ્વીકારવાવાળા સાધુ ભગવાનની પાસે પ્રતિજ્ઞા કરતાં કહે છે હે ભગવંત હું સર્વથા મૈથુનનો ત્યાગ

કરૂં છું” તે દેવ મનુષ્ય અને તિર્યંચયોનિ સંબંધી કોઈપણ પ્રકારના મૈથુનના ત્યાગની પ્રતિજ્ઞા કરે છે. તે મૈથુન ચાર પ્રકારે છે. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ઠાળ અને ભાવના નિક્ષેપથી ચારે પ્રકારના મૈથુનનો ત્યાગ કરવો જોઈએ. દ્રવ્યથી નિજીવ ચિત્ર આદિના રૂપમાં અથવા સજીવ કોઈ સ્ત્રી આદિના રૂપ વગેરેનો પણ હું ત્યાગ કરૂં છું. ક્ષેત્રથી ઉર્ધ્વલોકના મેરૂ પર્વતના વનખંડમાં તથા સૌધર્મ આદિ દેવલોકમાં અને અધોલોકમાં ભવન-પર્વતના ભવન આદિ સંબંધી તિચ્છાલોકમાં અનેક દ્વીપ-સમુદ્ર-પર્વત આદિ ક્ષેત્રોમાં પણ તથા કાળથી દિવસે અથવા રાત્રે ભાવથી માયા અને લોભ રૂપ રાગથી, અથવા ક્રોધ અને માન રૂપ દ્વેષથી પણ મન-વચન-કાયાથી કરવા કરાવવા અને અનુભોદન રૂપ ઈચ્છા માત્રથી મૈથુનનો પણ ત્યાગ કરૂં છું. મન તત્ત્વ વચમાં છે એટલે મનથી ઈચ્છા માત્રથી પણ માનસિક મૈથુનનું સેવન થઈ શકે છે!

માનસિક-વાચિક અને કાયિક (શારીરિક) ત્રણ પ્રકારે મૈથુન બતાવાયું છે. દેવ મનુષ્ય અને તિર્યંચ સંબંધી પણ મૈથુનના ત્રણે કારણોની સંભાવના છે. દાખલા તરીકે તિર્યંચ ગતિના પશુ-પક્ષીઓની યોનિને જોઈને માનસિક વિચારધારા બગડી શકે છે. ત્યાં માનસિક તિર્યંચ સંબંધી મૈથુનનું કારણ બન્યું. એ રીતે માનસિક કલ્પનાઓથી સ્વપ્નમાં એ જ ઈચ્છા કરીને દેવ-દેવીઓ અપ્સરાઓ સંબંધી પણ મૈથુનનું માનસિક સેવન થઈ શકે છે. લક્ષમણા સાધ્વીને તિર્યંચ પક્ષીઓની કામક્રીડા જોઈને જ તેા માનસિક વિષયની વૃત્તિ ઉત્પન્ન થઈ હતી એને તેણે કંઈક એવું વિચાર્યું જે હિતકર નહોતું અંતમાં તે વિચાર સંબંધિ પ્રાયશ્ચિત પણ લીધું.

શબ્દ-રૂપ-રસ આદિ પણ મૈથુનનાં જ અંગ છે.

પ્રતિક્રમણમાં સાધુ મહારાજ જે શ્રમણ સૂત્ર બોલે છે એમાં પાંચ કામગુણોને બતાવતાં કહ્યું- “પંચેહિ કામગુણેહિ સદેજ, રુવેજ, રસેજ, ગંધેજ, ફાસેજ” શબ્દ- રૂપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ એ પાંચ કામગુણ છે એનું પણ (પડક્રમામિ) પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ, મનુષ્ય જો કે પંચેન્દ્રિય પ્રાણી છે. તેને પાંચે ઈન્દ્રિયો પૂરી

છે. હવે આ ઈન્દ્રિયોનું કાર્યક્ષેત્ર શું છે ? તે તે વિષયોને ગ્રહણ કરવાનું જેમ કે

- (૧) પ્રથમ સ્પર્શેન્દ્રિય - (ચામડી) નો ૮ પ્રકારનો સ્પર્શનો અનુભવ.
- (૨) બીજી રસનેન્દ્રિય - (જીભ) નો ૫ પ્રકારના રસનો અનુભવ.
- (૩) ત્રીજી ધ્રાણેન્દ્રિય - (નાક) નો ૨ પ્રકારના ગંધનો અનુભવ.
- (૪) ચોથી ચક્ષુર્ઈન્દ્રિય - (આંખ) નો ૫ પ્રકારના રૂપનો અનુભવ.
- (૫) પાંચમી શ્રવણેન્દ્રિય - (કાન) નો ૩ પ્રકારના શબ્દનો અનુભવ.

આ રીતે પાંચે ઈન્દ્રિયો વડે ૨૩ પ્રકારના વિષયોનો અનુભવ થાય છે. સારા પદાર્થનો અનુભવ રાગ પોષક બને છે. જેવી રીતે સુંદર રૂપ જેવાથી, સુગંધી પદાર્થ સુંઘવાથી, સુંદર, મીઠા, મધુર રાગ-ગીત (શબ્દ) સાંભળવાથી મનમાં રાગ ઉત્પન્ન થાય છે પ્રિય લાગે છે. આનંદ આવે છે અને અશુભ-અપ્રિય વિષયોના અનુભવથી અપ્રીતિ-દ્વેષ ઉત્પન્ન થાય છે કાળીકરૂપ સ્ત્રીને જોઈને દુર્ગંધના અનુભવથી કર્કશ, તીખા, રાગ વગરના શબ્દો સાંભળીને મનમાં ગ્લાનિ ઉત્પન્ન થાય છે. દ્વેષ ઉત્પન્ન થાય છે. આથી પાંચે ઈન્દ્રિયોના આ ૨૩ વિષય કામને ઉત્પન્ન કરવામાં સહાયક છે. આથી વિષય મૈથુનનું પણ ઉત્તેજક નિમિત્ત છે. મનમાં વિષય-વાસનાને જગાવવાનું કામ આ કરે છે આથી કામગુણ કહેવાય છે. આથી લગ્ન-જ્ઞાન વિ-પ્રસંગો પર ચથાયોગ્ય પાંચે પ્રકારના ઈન્દ્રિયોને પોષણ કરનારા વિષયોને ઉત્પન્ન કરાય છે. કયાંક તો સૂરીલા મધુર ગીતના વાજ વગાડાય છે, કયાંક તો પ્રેમથી ભરેલા મીઠા મધુર ગીત ગવાય છે, ગવડાવાય છે, રૂપ રંગને માટે આજે ટી.વી. આબ્યું છે. તેની ઉપર આવતા ચિત્રરૂપ પણ મનને મનોહર લાગે છે. અમારા મનને મોહ પમાડે છે, ખેંચે છે. મીઠા મધુર છ રસની મીઠાછ આદિ પકવાન બનાવાય છે. અત્તર આદિ સુગંધી છંટકાવ થાય છે, લગાવાય છે. આ રીતે બધા પ્રકારના વિષયોનું પ્રદર્શન આવી રીતે કરાય છે કે જેથી મનમાં કામ જાગે. માનસિક આદિ ઉત્તેજના વધે. આથી આ પાંચે શબ્દ આદિ ગુણો કામને વધારનારા ગુણ છે.

બ્રહ્મચારીઓએ આનાથી પણ બચવું જોઈએ :-

શ્રી દશવૈકાલિક આગમમાં શ્રમણ-નિર્ગ્રન્થ સાધુને માટે અહીં સુધી કહ્યું છે કે, “સાધુ દિવાલ ઉપર લગાડેલા સ્ત્રીઓના અંગપ્રદર્શક કામ ઉત્તેજક ચિત્રને પણ ન જુએ. લાકડા આદિની બનાવેલી પુતળીનો સ્પર્શ પણ ન કરે” હા, જો કે પુતળી જડ છે તો પણ તે અમારી વાસનાને જગાડવામાં-મનનાં સુષુપ્ત કામને ઉત્તેજીત કરવામાં નિમિત્ત બની શકે છે. જો જડ લાકડાની પુતળીના સ્પર્શનો તથા આંખોથી આ ચિત્ર...આદિ જોવાનો પણ નિષેધ કર્યો છે, તો વળી સજીવ સ્ત્રીના રૂપ-રંગ આદિ સૌંદર્યને જોવું, તેને સ્પર્શ આદિ કરવું તે તો કેટલું ખતરનાક સિદ્ધ થઈ શકે છે? એથી આગમમાં સાધુને માટે સ્ત્રીનો સ્પર્શ તો શું, પણ સ્ત્રીના વસ્ત્રોનો પણ સ્પર્શ કરવાનો નિષેધ કર્યો છે. કોઈ એવો પ્રશ્ન કરે કે-પોતાની કન્યાનો સ્પર્શ કરવામાં શું દોષ છે? હા, વાત તો સાચી છે. (વચારીએ! કન્યા તો પોતાની છે તો પણ શરીર તો સ્ત્રી જાતિનું છે, અને તેના અંગ આદિને જોવાથી મનમાં પૂર્વભૂત કામને જગાડવાનું નિમિત્ત પણ બની શકે છે. મનનો શું ભરોસો છે? મનનું શું ઠેકાણું છે? તે તો કયારે, કઈ તરફ ફરે? તે કહેવાય નહીં. તો પછી કન્યાને ઊંચકવી, ખોળામાં બેસાડવી, રમાડવી ખવડાવવું આદિ ક્રિયાઓમાં અનેક રાગાદિ ઉત્પન્ન થવાની સંભાવના રહેવાની. લોક વ્યવહારમાં પણ સંસારથી વિરક્ત ત્યાગી સાધુ જો પોતાની જ કેમ ન હોય, તેવી કન્યાને ઉપાડીને ફરે તો તે કયાં સુધી ઉચિત લાગે! વિચારો! આથી શાસ્ત્રકાર મહર્ષિએ અનેક દોષોની સંભાવના જોઈને સ્પર્શ વિગેરેનો નિષેધ કર્યો છે!

સ્પર્શેન્દ્રિયની પ્રબલતા - જો કે ઈન્દ્રિયો પાંચ છે. તો પણ એમાં આજે પ્રબલ કામનું કારણ કઈ ઈન્દ્રિય છે? સ્પર્શેન્દ્રિય સ્પર્શને અનુભવ તીવ્ર કામરાગ ગણાય છે. (વિચારો! ખીજી, ત્રીજી, ચોથી-પાંચમી ઈન્દ્રિય વિના તો અનેક અનેક ભવ આ સંસારમાં થયા. કુલ્લેન્દ્રિય જ ન મળી એવી રીતે કાન વિના ચક્રિન્દ્રિયમાં માખી-મચ્છરના જન્મો બહુ થયા. એ રીતે ચક્રિન્દ્રિય-ચોથી ઈન્દ્રિય આંખ વિના તેઈન્દ્રિય આદિના જન્મો પણ ઘણા થયા. પણ શું પ્રથમ સ્પર્શેન્દ્રિય વિના એકપણ જન્મ થયો? ના, સંભવ જ નથી. ખીજી બધી ઈન્દ્રિયોના અભાવમાં જન્મ સંભવ છે પણ પહેલી સ્પર્શેન્દ્રિય

વિના તો જન્મ સંભવ જ નથી ને ? એકેન્દ્રિયનો પણ જન્મ મળ્યો, એકેન્દ્રિય શરીર પણ મળ્યું ત્યારે સ્પર્શેન્દ્રિય તો અવશ્ય હતી જ આખરે આખા શરીર ઉપર ફેલાયેલી સૌથી મોટી લાંબી પહોળી ઈન્દ્રિય જો કોઈ હોય તો સ્પર્શેન્દ્રિય (ચામડી) છે. કાન તો નાના છે, આંખ એનાથી પણ નાની છે અને નાક પણ નાનું છે. જીભ પણ એક નિશ્ચિત સ્થાનમાં બંધ છે. પણ સ્પર્શેન્દ્રિય (ત્વચા) તો માથાથી લઈને પગ સુધી સર્વત્ર આખા શરીર ઉપર લાગેલી છે, ફેલાયેલી છે. આથી સ્પર્શનો અનુભવ તો ચારે બાજુથી ક્યાંયથી પણ થઈ શકે છે.

એટલું જ નહીં, ઈન્દ્રિયનો વિષયોમાં સ્પર્શેન્દ્રિયનો જ વિષય સૌથી વધારે છે. અને કોઈના ૫, ૨, ૫, ૩ પ્રકાર છે, પણ સ્પર્શ તો ૮ પ્રકારે છે. (૧) ઠંડો, (૨) ગરમ, (૩) લઘુ, (૪) ભારે, (૫) કોમળ, (૬) કર્કશ, (૭) ચીકણો અને (૮) રૂક્ષ, આ રીતે સ્પર્શ ૮ પ્રકારે છે. આથી સ્પર્શેન્દ્રિયનો પ્રભાવ ઘણો છે. બીજી વાત એ છે કે અનન્ત જન્મ સ્પર્શેન્દ્રિયની સાથે થયા છે. એથી જન્મ-જન્માન્તરોમાં પણ સ્પર્શેન્દ્રિયના જે સંસ્કાર અતિ પ્રબલ છે. જ્યારે આની તુલનામાં બીજી ઈન્દ્રિયો ઓછી પ્રબળ છે. કેમ કે આંખ-કાન આદિ તો કોઈ જન્મમાં મળે અને કોઈ જન્મમાં ન પણ મળે, પણ એકેય જન્મ એવો નથી ગયો જેમાં સ્પર્શેન્દ્રિય ન મળી હોય, અર્થાત્ બધા (અનન્ત) જન્મોમાં અવશ્ય મળી જ છે. આથી આજે અનન્ત જન્મોમાં સ્પર્શેન્દ્રિયના સ્પર્શાનુભવના સંસ્કાર પ્રબલ છે અને તે રીતે પણ તમે જાણો છો કે આંખોથી રૂપ-સૌંદર્ય જોઈને રાજી પણ થઈએ પરંતુ જ્યાં સુધી સ્પર્શેન્દ્રિયથી તેના સ્પર્શ-સુખનો અનુભવ ન થાય ત્યાં સુધી તે સુખ અધૂરું કહેવાય છે. કામી પુરૂષને કેવળ સ્ત્રીના રૂપ-સૌંદર્યને જોઈને જ માત્ર થોડી તૃપ્તિ થઈ જાય છે? ના, છેલ્લી ધ્રુષ્ટિ તો સ્પર્શ સુખની જ રહે છે. એ રીતે સ્પર્શેન્દ્રિયના સ્પર્શનું અનુભવ સુખ અતિ પ્રબલ છે. માસક્ષમણના તપસ્વી સંભૂતિ મુનિને ચક્રવર્તી-પતની સહિત વંદન કરવા આવ્યા. વંદન કરતાં ચક્રવર્તીની પટ્ટરાણીનું ધ્યાન ન રહ્યું અને તેના વાળનો સ્પર્શ મુનિને થઈ ગયો. ફક્ત એક ક્ષણ માત્ર તેના સ્પર્શે માસક્ષમણના તપસ્વી મુનિના મનમાં સુષુપ્ત કામને જગાડ્યો અને તે તપસ્વીએ એવું નિયાણું કડ્યું અને આગલા જન્મમાં હું પણ આ સ્ત્રી રતનનો ઉપભોક્તા બનું સાથીદાર ચિત્ર મુનિએ બહુ સમજાવ્યું પણ સંભુતિ

મુનિએ પીછે હઠ ન કરી સારી એવી તપશ્રયા વેચીને તે નિયાણું કયું અને આગામી જન્મમાં બ્રહ્મહત્ત ચક્રવર્તી થઈને અનેક પાપ કરીને સાતમી નરકમાં ગયા. અરે ! શું પરિણામ આવ્યું ? એક ક્ષણના ક્ષણિક સ્પર્શ સુખનું કેવું ભયંકર પરિણામ ?

આથી કામના ત્યાગી, રાગના ત્યાગી, વૈરાગી સાધુ આ પાંચે ઈન્દ્રિયોના ૨૩ વિષયોનો પણ ત્યાગ કરે આ પાંચે કામગુણોમાં આસક્ત ન થતાં તેને પીઠ કરીને ચાલે. એનાથી વિમુખ બનીને પોતાની સાધના કરે.

પ્રભુ ભક્તિમાં સિનેમાની તજનો પણ ત્યાગ કરો :-

આજ એક મોટું દૂષણ એ ચાલી રહ્યું છે કે પૂજા-પૂજન અને એ પ્રમાણે મંદિરોમાં જિનેશ્વર પરમાત્માની ભક્તિના સમયે જે સ્તવન બોલાય છે એમાં લોકો એ સ્તવનોને કિલ્મી રાગ ઉપર જમાવીને પછી બોલે છે. જે કિલ્મ આપે જોઈ છે અથવા જે ગીત આપે સાંભળ્યું છે તેના રાગ ઉપર સ્તવન બનાવીને અથવા પ્રાચીન સ્તવનને તે રાગ ઉપર બેસાડીને બોલવું તે ક્યાં સુધી ઉચિત છે ? એ વિચારણીય છે. તે રાગ, તે ઢબ પોતાને અને બીજાને સાંભળવાવાળાના મનને તે કિલ્મ સુધી લઈ જશે. કેમકે આખરે બધાએ જોએલી તે કિલ્મ હોય છે અથવા આખરે લોકોએ ૨૫૦૦ વાર ક્યાંય પણ સાંભળલી હોય છે. પ્રેમીઓના પ્રેમનું ગીત છે. હવે પરિણામ શું આવશે ? આંખની સામે ભગવાન જુલ પરથી શબ્દ તો ભગવાનના ભજનના નીકળશે પણ મન ત્યાં કિલ્મનું દ્રશ્ય જોવામાં પડ્યું હશે ! સ્મરણ શક્તિ તે પ્રણય પ્રસંગને યાદ કરી રહી છે. ન તો ભાવ રહ્યો, ન ભક્તિ થઈ. એથી જો આ સુધારો કરાય કે અમે પ્રભુભક્તિના ભજનોમાં તે કિલ્મી ઢબને ન લઈએ અને માત્ર કંઠના જ રાગને મહત્વ ન આપતા હૃદયના ભાવને અધિક મહત્વ આપીએ તો અમારી ભક્તિ જરૂર ફળ આપનારી બનશે. સફળ-સાર્થક થશે. અમને અધિક લાભ અને આનંદ થશે. અમારા મનના રાગને અને બીજા સાંભળવાવાળાના રાગને પણ પોપણ નહીં મળે. ખરેખર જોઈએ તો આ રીતે ચોથા વ્રતના સાધક-વૈરાગીને માટે પ્રણય ગીતોના રાગ દ્વિ દોષ રૂપ છે. પાશ્ચિક સૂત્ર સ્પષ્ટ કહે છે કે —

સદા — રુવા — રસા — ગંધા-ફાસાણ-પવિચારણા ।

મેહુણસ્સ વેરમણે એસ વુત્તે અહ્કકમે ॥

મધુર ગીત આદિના શબ્દ, સ્ત્રી આદિનું મનોહર રૂપ, મીઠો રસ, કુલ વિગેરેની સુગંધ, એ પ્રમાણે સ્ત્રી આદિનો સુકોમળ સ્પર્શ ધૃત્યાદિ પાંચેય સુખ્ય વિષયો (૨૩ લેહ સહિત)નો રાગ, મૈથુનના ત્યાગી સાધકને દોષરૂપ છે. આથી મૈથુન સંજ્ઞામાં સહાયક રૂપ અને તેના ઉત્તેજક-વ્યંજક એ પાંચેથી દૂર રહેવું, સંભાળીને ચાલવું જ હિતાવહ છે.

દ્રવ્ય અને ભાવ વેદ

વેદના જ દ્રવ્ય અને ભાવ એ રીતે બે લેહ છે. સ્ત્રી-પુરૂષોના શરીરનો બાહ્ય આકાર એ દ્રવ્ય વેદ છે. નામ કર્મ અનુસાર બનેલા શરીરની સમાનતા હોવા છતાં પણ દ્રવ્ય વેદને અનુસાર સ્ત્રી-પુરૂષના શરીરની રચનાના અંગોપાંગમાં થોડો ભેદ છે. સ્ત્રી-પુરૂષની ઓળખાણ રૂપ તે તે ચિહ્ન (લિંગ) છે. તેના આધારે કોઈ સ્ત્રી, કોઈ પુરૂષ એ પ્રમાણે ત્રીજો નપુંસક ઓળખાય છે. આ શરીરનું બાહ્ય આકારરૂપ ચિહ્ન એ દ્રવ્ય વેદ છે. જેથી સ્ત્રી-પુરૂષોના લેહની ઓળખાણ થાય છે. જીવોમાં પડેલી મૈથુન-સેવનની ઈચ્છા એ ભાવ વેદ છે. આંતરિક વેદ છે. આ વેદમોહનીય કર્મ અનુસાર હોય છે. દ્રવ્ય વેદ રૂપ સ્ત્રી દેહની સાથે મૈથુન સેવનની ઈચ્છા પુરૂષ વેદ કર્મ છે અને દ્રવ્ય વેદ રૂપ પુરૂષ વેદની સાથે મૈથુન સેવનની ઈચ્છા સ્ત્રીવેદ કર્મ છે અને બંનેની સાથેની ઈચ્છા નપુંસક વેદ છે.

ત્રણે વેદોમાં બળવત્તરતા :-

સર્વ જીવોમાં વેદનો ઉદય તો હોય જ છે. અનાદિ કાળથી વિષય-વાસનાના સંસ્કાર તો તીવ્ર રૂપમાં જન્મ-જન્માન્તરમાં નિરંતર સર્વત્ર સાથે આવે જ છે. એ કારણથી જન્મની પરંપરા વધી અને અનેક ભવ બગડયા છે. ક્ષણિક સુખ! એક-બે ક્ષણ માત્રના સુખની ઈચ્છાને માટે અનેક પ્રકારના પાપોનું સેવન કરવાને બદલે શું તેનો ત્યાગ નથી થઈ શકતો? આ તો એટલું પ્રબલ છે કે ક્યારેય પણ તૃપ્તિ થતી જ નથી. ત્રણે વેદોમાં કયો વેદ વિશેષ પ્રબલ છે? ત્રણેમાં કામની ઈચ્છા કોની વધારે છે? એનો જવાબ એક દ્રષ્ટાન્તથી આપે છે-જેવી રીતે અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય છે અને શાંત થાય છે, તેની સાથે વેદની તુલના કરતા કહ્યું કે-તૃણ અગ્નિ-જેવી રીતે ઘાસના તણબલામાં અગ્નિ જલ્દીથી ઉત્પન્ન થાય છે અને થોડીવારમાં તો સારુ'યે ઘાસ જલ્દીથી બળી જાય છે અને અગ્નિ શાંત થઈ જાય છે. તેવી રીતે

પુરૂષોની કામની ઇચ્છા તીવ્ર ઉત્પન્ન થાય છે અને તીવ્ર શાંત પણ થઈ જાય છે. પણ માથના છાણમાં અથવા મોટા લાકડામાં અગ્નિને પ્રગટ થવામાં વાર લાગે છે અને પ્રગટ થયા પછી ધીમે ધીમે સળગેલો જ રહે છે. કલાકો સુધી તે છાણમાં અથવા મોટા લાકડામાં અગ્નિ રહે છે. તે ઘાસના તણખલાંની જેમ શીઘ્ર શાંત નથી થતો. એવી રીતે સ્ત્રીઓની કામવાસના છાણ અથવા લાકડાનાં અગ્નિ જેવી છે. સ્ત્રીઓમાં કામ ઘણાં સમયે જાગ્રત થાય છે. અને જાગ્રત થયા બાદ તેને શાંત (તૃપ્ત) થવામાં પણ લાંબો સમય લાગે છે. આથી પુરૂષની અપેક્ષાએ સ્ત્રીઓની વાસના કંઈક ગભી અધિક હોય છે અને એનાથી પણ અધિક નયુંસકની છે. જેવી રીતે—નગરદાહ થાય. આખા શહેરમાં આગ લાગી જાય તે તેને શાંત થવામાં કેટલો સમય લાગે? કેટલાંયે દિવસો પછી પણ નગરદાહ શાંત નથી થતો. એ રીતે નયુંસકોને પણ કામ જલ્દીથી શાંત વતો નથી. ઘણા લાંબા સમય સુધી ચાલે છે. એ રીતે સૌથી ઓછો કામ પુરૂષનો છે. શીઘ્ર ઉત્પત્તિ અને શીઘ્ર શાંત. એનાથી ઘણું પ્રખલ કામ સ્ત્રીનો અને એનાથી પણ અત્યંત અધિક પ્રખલ નયુંસકને. એ રીતે કામવાસનાની બ્રહ્મવત્તરતા રહે છે.

“ભોગાઃ ન મુંક્તા વયમેવ મુંક્તા” —

આ પંક્તિમાં સાચું જ કહ્યું છે કે અરે! ભોગ ભોગવવા ગયા પણ ભોગ તો ન ભોગવાયા પરંતુ અમે જ ભોગવાયા! ભોગોએ અમારો જ ભોગ લઈ લીધો! વિચારો! હોમ કુંડના અગ્નિમાં જેટલું પણ ઘી નાંખો તે અગ્નિ વધતો જ જશે. અગ્નિ તો પાણીથી શાંત થાય છે. ઘી નાખવાથી ક્યારેય શાંત નથી થતો, ઊલટું અધિક પ્રજ્વલિત થાય છે. એ રીતે વિષય—ભોગ અગ્નિના જેવા જ છે. વિષય ભોગોને જેટલા પણ ભોગવી લો, શું ક્યારેય તૃપ્તિ થઈ છે? પચાસ વર્ષ સુધી વિષય ભોગોને ખૂબ ઉપભોગ કર્યા પછી શું કોઈપણ આજ દિવસ સુધી સંસારમાં તૃપ્ત થયા છે? સંભવ જ નથી. વૃદ્ધ (બુદ્ધો) કોણ થાય છે? શરીર કે મન? મન તો ક્યારે પણ વૃદ્ધ થતું નથી. મન તો સદા યુવાન જ છે. પણ શરીર ક્ષીણ થતું જાય છે. વીર્યચક્રિતના નાશથી ધીરે—ધીરે શરીર દુર્બલ—કૃશ—ક્ષીણ થતું જાય છે અને વૃદ્ધાવસ્થા આવી જાય છે. પણ શું આ વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ મન વૃદ્ધ થયું છે? ના, શું મન વિષયભોગ ભૂલી ગયું છે? ના, કહે છે કે —

અંગ ગલિતં મુંડં પલિતં દશનવિહીનં જાતં તુણ્ડમ્ ।
 વૃદ્ધો યાતિ ગૃહિત્વા દણ્ડં, તદપિ ન મુંચત્યાશા પિણ્ડં ॥

અંગ (શરીર) લથડી ગયું છે. ડોકથી માથું નમી પડ્યું છે અને બધાં હાંત પડી જવાથી મુખમાં ખાડા પડ્યા છે. વૃદ્ધાવસ્થા પણ આવી ગઈ છે, હાથમાં લાકડી લેવાથી વૃદ્ધત્વમાં નમી ગયેલા શરીરથી સમજી શકાય છે કે તમે મુશ્કેલીથી ચાલી રહ્યા છો. શરીરની આ હયાજનક સ્થિતિ થઈ ચૂકી છે તો પણ મન નવજુવાન-યુવાન છે. મનની તુણ્ણાઓ-આશાઓ આજે પણ છૂટતી નથી. વિચારો ! કામ કેટલો પ્રબલ છે ? હમણાં હમણાં છાપામાં વાંચ્યું છે કે એક ગૃહસ્થે ૮૯ વાર લગ્ન કર્યાં. પોતાના એક જીવનમાં ૮૯ વાર લગ્ન કરવાવાળાએ છેલ્લાં લગ્ન હમણાં વૃદ્ધાવસ્થામાં એક ૧૮ વર્ષની કન્યા સાથે કર્યાં. શું તેને તૃપ્તિ થઈ ગઈ ? સંભળાય છે કે પરદેશમાં મુસ્લીમ દેશોમાં ૮૦-૯૦ વર્ષની મોટી વયમાં પણ નાની ઉંમરની કન્યા સાથે લગ્ન કરે છે. આનો અર્થ એ થયો કે એનો કામ કેટલો પ્રબળ હશે ! એમની અતૃપ્ત વાસના કેટલી પ્રબળ હશે !

એક રાણી લંગડાની સાથે લાગી ગઈ :-

ચંપાપુરીના રાજા જીતશત્રુને લયંકર વિકટ પરિસ્થિતિમાં પોતાની રાણી સુકુમાલિકાને જીવતી રાખવા માટે, બચાવવા માટે સમય ઉપ-સ્થિત થયે, પોતાની જાંઘને કાપી તેનું માંસ ખવડાવી દીધું. અરે ! પોતાની રાણીને જીવતી રાખવા માટે એટલી હદ સુધી કે પોતાનું લોહી પણ પીવડાવી દીધું અને રાણી બચી ગઈ, જીવી ગઈ ધીરે ધીરે બધું સાફ થઈ ગયું. પરંતુ, વિકટ પરિસ્થિતિમાં રાણી પોતાની પ્રબલ કામચ્છાને કારણે રાજાને છોડીને એક પાંગળા પુરુષની સાથે લાગવાનો વિચાર કરવા લાગી. તે લંગડા પુરુષથી રાણીને દેહસંતોષ મળતો હતો. લંગડો શરીરથી લંગડો હતો પરંતુ કામ કલામાં હોંશિયાર હતો. બન્નેએ મળીને રાજાને એક દિવસ ઘણો તીવ્ર દાઝ પીવડાવ્યો અને ગંગાના વહેતા પ્રવાહમાં ધક્કો મારીને પાડી દીધો. શરાબના નશામાં નિદ્રાધીન રાજા એક શબની જેમ પાણી પર વહેવા લાગ્યો. ચેતના આવી-રાજા જાગૃત થયો...તરતા તરતા કોઈ રીતે....એક દેશના કિનારે આવ્યા.

એક વૃક્ષની નીચે સૂતા હતા. પરંતુ સૌભાગ્યવશ હાથીએ આવીને રાજ્યાભિષેક કર્યો. તે નગરનો રાજા મૃત્યુ પામ્યો હતો. આથી હાથી જેના ઉપર કલશનો અભિષેક કરે તેને રાજા બનાવવો એ નિર્ણય નગરજનોએ લીધો હતો. ભાગ્ય ખૂલી ગયું તે ફરી રાજા થયો. આ ખાજુ રાણી તે લંગડા પુરુષની સાથે કામલોગનું સેવન કરતી ફરતી રહી.... તેને પણ કેટલીયે વાર ઉઠાવીને ફરતી. લંગડો ગીત ગાવામાં હોંશિયાર હતો. તેઓ પણ ફરતાં ફરતાં ભાગ્યવશ આ રાજ્યમાં આવ્યા. ગીત વાજાંત્રની સારી મંડળીની પ્રશંસા સાંભળીને મંત્રીઓએ આમંત્રણ આપીને રાજમહેલમાં બોલાવ્યા. લંગડો ગાવા લાગ્યો. રાણી નાચવા લાગી. એટલામાં રાજાની સાથે આંખ મળી. રાજા પણ બધું સમજી ગયો. અને રાણી પણ આંખમાં બધું સમજી ગઈ. રાજાએ પૂછ્યું—હે સ્વરૂપવતી ! તું આવા લંગડા પુરુષની સાથે આ રીતે કેમ ફરે છે ? સ્ત્રીએ જવાબ આપ્યો—હે મહારાજા ! પિતાએ જે પતિની સાથે લગ્ન કરી આપ્યા છે તેને જ દેવતુલ્ય માનીને સતીત્વનું જીવન જીવવું એ સતી સ્ત્રીનું કર્તવ્ય છે. આ સાંભળીને રાજાએ કહ્યું અહો ! શું જવાબ છે ? શું તારું સતીત્વ ? આખરે રાજાએ રાણીના ચરિત્રનો ઘટસ્ફોટ કર્યો—લંગડાએ પણ સત્ય હકીકત કહી દીધી. રાણીનો દેશ નિકાલ કરીને સ્ત્રીચરિત્રને જોઈને અતૃપ્ત કામવાસનાના મહાપાપને જોઈને સંસારથી વિરક્ત થઈ જિતશત્રુ રાજાએ સંસાર છોડીને દીક્ષા લીધી. આત્મ-સાધનાના માર્ગે પોતાનો જન્મ સફળ બનાવ્યો. ખરેખર ! વિષય વિષતુલ્ય જ છે. મનોહર સુંદર લાલ ટમેટા જેવા કિંપાક ફળ સ્વાદમાં તો ઘણા મીઠાં હોય છે. જંગલમાં થાય છે. સુંદર દેખીને કોઈ ખાઈ લે તો તેને વિષની અસર થાય છે અને જે ખાય છે તેના પ્રાણ જતા જ રહે છે. મરણને શરણ થાય છે. આજ હાલત વિષય લોગોની છે. કામલોગ પણ આપાતરમણીય છે. ઉપર-ઉપરથી જોઈએ તો કિંપાકના ફળની જેમ ખૂબ સરસ લાગે છે. પરંતુ વિષય લોગ પણ અંતે વિષની અસર ઉત્પન્ન કરે છે. શરૂઆતમાં સુંદર લાગતા લોગ ફળસ્વરૂપ કિંપાકના ફળ જેવાં છે. અંતે વિષની સમાન વિષય છે.

કોણે કહ્યું લોગમાં તૃપ્તિ છે ? :-

હા, આજ કાલ ભૌતિકવાદી જમાનામાં એવા બની બેઠેલા લોગી

ભગવાનનું કથન છે કે લોગમાં જ તૃપ્તિ છે. યથેચ્છા લોગ લોગવો, ડરો નહીં. મનને દબાવો નહીં. મનની ઈચ્છાને આકંઠ લોગવો.... ખૂબ લોગવો. લોગોની તૃપ્તિ પૂર્ણ લોગવી લીધા પછી જ થશે અને અંતે “સંલોગથી સમાધી” બતાવી. વિચારો! આવા કહેવાતા ભગવાન અને પોતાની જાતે બની બેઠેલા ભગવાનનું મન કેટલું લોગપ્રિય હશે? તેનું મન કેટલું વિકૃત હશે? વિકારોથી જ ભરેલું લાગે છે અને આ બદખૂ તેના જીવનમાંથી આવે છે. જિંદગી સુધી અનેક સ્ત્રીઓની સાથે લોગ લોગવ્યા...બદનામી પણ લીધી. લોગી ભગવાનને કોઈ સંલોગી ભગવાન પણ કહે છે આખરે બિચારાને ભારતથી ભાગવું પડ્યું. તેની લોગલીલા અનાર્થ દેશમાં ચાલી તેના શબ્દોની પાછળ અનેકોએ મુક્ત સહચાર પ્રારંભ કર્યો ‘અતિ કામ’ અપનાવ્યું પણ આજ દિન સુધી તો કોઈ તૃપ્ત નથી થયું.

આ આર્થ દેશની સનાતન સંસ્કૃતિના બધા ધર્મોએ એક જ વાત બતાવી છે કે “ભોગે રોગ મય” અરે! લોગમાં તો રોગને ભય છે. લોગોને લોગવવાથી ક્યારેય તૃપ્તિ નથી થતી. આગમાં ધી નાંખવાથી જેમ આગ વધે છે તેવી જ રીતે લોગ પણ વધતા જ નળય છે, લોગથી મનની તૃષ્ણા પણ વધતી જ નળય છે. તૃપ્તિ તો નામ માત્ર દેખાતી નથી.... ભૂતકાળમાં યયાતિ અને પાણ્ડુ રાજાની શું સ્થિતિ થઈ?

કામશાસ્ત્રીય, માનસશાસ્ત્રીય ‘સિગ્મન ક્રોઈડ’ની માનસધારા —વિચારધારા ઉપર ચાલવાવાળા સેંકડો લોકો બરબાદ થઈ ગયા. અ.જે એવા ભગવાન બિચારા સ્વયં ભયંકર ગુપ્ત રોગોથી જકડાયેલા છે. તેના અનેક અનુયાયીઓમાં ભયંકર જાતીય રોગ ફેલાયેલો છે. વાંદરાને શરાબ પીવડાવાય એ રીતે કામી લોકોને પણ ધર્મના નામ ઉપર લોગની પ્રાપ્તિ મહા અનર્થકારી થાય છે. આવો ધર્મ ક્યારે પણ ચાલતો નથી. આવા ભગવાન ક્યારેય ટકી શકતા નથી. તેનો વિનાશ નિશ્ચિત જ હોય છે.

સનાતન સંસ્કૃતિએ લોગના ત્યાગમાં જ ધર્મ બતાવ્યો છે. અનેક જન્મોમાં લોગવેલા લોગની તૃપ્તિ સ્વર્ગીય દેવભવમાં પણ નથી થઈ. તો

આજે શું થવાની છે? સાચું જ કહ્યું છે કે “મગા: ન મક્તા વયમેવ મુક્તા: ।”

મહાકામી સોનીની દુહાંશા :

ભરત ક્ષેત્રના ચંપાનગરીના અનંગ નામના એક ધનાઢય શ્રીમંત સોની સારું ચ ધન ખચીને જ્યારે પણ જે પણ રૂપ અને સૌંદર્યવતી કન્યાને કયાંય પણ જુએ તો તેને કોઈપણ રીતે ખરીદી લાવે... અને તેની સાથે લગ્ન કરીને સંસારનું સુખ ભોગવે એ રીતે લગભગ ૫૦૦ સ્ત્રીઓને તેણે પત્ની બનાવી હતી. બધાને એક વાડામાં રાખતો હતો. ક્યારેય કોઈને પણ બહાર નીકળવા દેતો ન હતો. મહાકોઠી-તીવ્ર કષાય વૃત્તિવાળો હતો. તેની ઈચ્છાનુસાર જ બધાને ચલાવતો ન હતો. એકવાર અતિ ગુસ્સામાં તેણે એક સ્ત્રીને એટલી મારી કે તે બિચારી ત્યાં જ મરી ગઈ. આ જોઈને ખીજી ૪૯૯ સ્ત્રીઓએ પણ હાથમાં ચરીસો વગેરે જે મળ્યું તેનાથી તે સોનીને માર્યો અને બધાએ મળીને એવો માર્યો કે તે મહાકામી સોની ત્યાં જ મૃત્યુ પામ્યો અને અંતે ૪૯૯ સ્ત્રીઓ એ પણ આગ લગાવીને સામૂહિક આત્મહત્યા પણ કરી લીધી.

સોની મરીને તિર્યંચ પશુની ગતિમાં ગયો. પહેલી સ્ત્રી મરીને કોઈ પ્રાહ્મણના ઘરમાં કન્યાના રૂપમાં જન્મી અને સોનીનો જીવ પણ પશુ માંથી મરીને અહીં આવ્યો અને તે પ્રાહ્મણી કન્યાનો ભાઈ થયો. ગયા જન્મના પતિ-પત્ની આજે ભાઈ બહેન બન્યા અને ૪૯૯ સ્ત્રીઓ મરી ને ચાર કુલમાં પુત્રરૂપે ઉત્પન્ન થઈ.

૨૩તી બહેનને શાંત કરવાને માટે ભાઈ પોતાની બહેનની સાથે અસ્લીલ ચેષ્ટા કરવા લાગ્યો. તેના ગુહ્ય અંગોનો સ્પર્શ આદિ કરતો જોઈને પિતાએ મારપીટ કરીને ઘરથી કાઢી મૂક્યો. તે ભટકતો જંગલમાં ગયો અને ભાગ્યવશ તે ૪૯૯ ચોરોની સાથે મળી ગયો. ગયા જન્મનાં બધા ૫૦૦ આજ અહીં ભેગા થયા. તે પાંચસો ચોરોએ મળીને તે પ્રાહ્મણી સ્ત્રીનું અપહરણ કર્યું. તેને ઉઠાવી ગયા અને પાંચસો ચોર તે એક પ્રાહ્મણી સ્ત્રી સાથે સંબંધ કરવા લાગ્યા. ચોરો ખીજીવાર એક ખીજી સ્ત્રીને લૂંટી લાવ્યા. હવે પાંચસોની વચ્ચે જે સ્ત્રી થઈ ગઈ પણ મહાકામી તે પહેલી પ્રાહ્મણી સ્ત્રીએ ખીજીને કુવામાં ફેંકી દીધી. એકવાર સમવસરણમાં ભગવાન

મહાવીરને દેશના આપતા જોઈને તે ચોર યુવકે પ્રભુને પૂછ્યું સાંકેતિક શબ્દોમાં પૂછ્યું, “જે-તે” પ્રભુએ કહ્યું “તે તે” હા, તે તારી બહેન છે તે ચોરનું મન બદલાઈ ગયું, અરે...રે! મારી બહેનની સાથે મેં ભોગ ભોગવ્યો, ઘિસ્કાર છે મને. તેને પ્રભુની પાસે દીક્ષા લીધી. પાપનું પ્રાયશ્ચિત કરતાં જ્ઞાન પ્રાપ્ત કયું” અને ચોર પલ્લીમાં જઈને તે ૪૯૯ ને પણ ઉપદેશ આપીને દીક્ષા અપાવી. આખરે વાસના છોડવી એજ ઉત્તમ પક્ષ છે. હિતકર છે. આહાર અને નિદ્રાની જેમ વાસનાનું પણ એવું જ છે. વિષય વાસનાની પણ કોઈ મર્યાદા નથી. જેટલી વધારે તેટલી વધી પણ શકે છે અને જેટલી ઘટાડો તેટલી ઘટી પણ શકે છે આ તો મનુષ્યને પોતાના હાથની વાત છે.

ભોગ અને ઉપભોગ

જગતની જે સામગ્રીઓ એકવાર ઉપયોગમાં આવે અને સમાપ્ત થઈ જાય તે ભોગ સામગ્રી કહેવાય. જેવી રીતે ભોજન કયું. તે મીઠાઈ આદિ સામગ્રીને એક જ વાર ઉપયોગ કરી શકાય છે. આથી તે ભોગ સામગ્રી કહેવાય છે પરંતુ જે જડ અથવા ચેતન પદાર્થો અથવા દ્રવ્યોને એકવાર ઉપયોગ કરવા માત્રથી તેનો નાશ નથી થતો અને મનુષ્ય તેનો વારંવાર ઉપયોગ કરે છે તે ઉપભોગ કહેવાય છે. જેવી રીતે કપડાં, આજે પહેર્યું છે તો શું એકવાર પહેરીને પછી ફેંકી દેશો? ના, કાલે ધોઈને ફરીથી પહેરશું. એ રીતે વર્ષો સુધી પહેરશું. વાસણ વારંવાર વાપરીએ છીએ. એ રીતે સ્ત્રી પણ છે. અન્તર એટલું જ છે કે અન્ય સામગ્રી જડ છે. પણ પુરૂષના સુખમાં જે વારંવાર ઉપયોગમાં આવે છે તે સ્ત્રી સુખની ચેતન સામગ્રી છે. આવી રીતે સ્ત્રીને વારંવાર ઉપયોગ કરાય છે. આથી સ્ત્રી ઉપભોગની સામગ્રી થઈ અને સ્ત્રીને ઉપભોગ કરવાળો પુરૂષ છે. ક્રિયાનો કરનાર તે છે. આથી પુરૂષ ઉપભોક્તા -ભોક્તા થયે અને સ્ત્રી ભોગ્ય ભોગને ભોગ્ય થઈ સ્ત્રીને જે કાંઈ રૂપ-સૌંદર્ય શરીર સૌંદર્ય વગેરે મળ્યું છે, પરંતુ તે પોતે તો તેનો ભોગ કરી શકતી નથી. સ્ત્રીને પણ પુરૂષના સંસર્ગથી જ સુખ મળે છે. એ રીતે સ્ત્રી-પુરૂષ બંનેને અન્યોન્ય પરસ્પર એકબીજાથી સુખ મળે છે. આથી આ માનીને મિથુન-યુગલ મૈથુન ક્રીડા કરવા લાગ્યા. આ મૈથુનની ક્રિયા ભોગરૂપ થઈ. મનમાં પડેલી કામવાસના ઉદ્દીપ્ત થાય છે

અને તે દેહ સંબંધથી ક્ષણિક સુખની તૃપ્તિ થાય છે. પણ આ ભોગોની પાછળ કેટલા જીવોની હિંસા થતી હશે? કેટલા જીવ ઉત્પન્ન થતા હશે મરતા હશે? તેનો વિચાર ભોગીઓને ક્યાં આવે છે!

મૈથુનમાં હિંસાનું પ્રમાણ

યોનિયંત્ર સમુત્પન્નાઃ સુસૂક્ષ્મા જન્તુરાશયઃ ।

પીઙ્ગ્યમાના વિપચન્તે યત્ર તન્મૈથુનં ત્યજેત્ ॥

રક્તજા કૃમયઃ સૂક્ષ્મા, મૃદુમધ્યાધિશક્તયઃ ।

જન્મવર્ત્મસુ કંઙ્કૃતિ જનયન્તિ તથાવિધામ્ ॥

પ્રાણીને જન્મ આપવાનો માર્ગ અથવા ઉત્પત્તિ સ્થાન જે યોનિ છે. તે ચન્ત્રાકાર યોનિયંત્રમાં સ્વભાવથી ઉત્પન્ન થવાવાળા અનેક સૂક્ષ્મ જીવ હોય છે કે જેઓ આંખોથી જોઈ શકતા નથી. લોહીથી ઉત્પન્ન થતાં સૂક્ષ્મ, કૃમિઓ- મૃદુ મધ્યમ અને અધિક શક્તિવાળા સૂક્ષ્મ કૃમિઓ સ્ત્રીની યોનિમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને તેની એવા પ્રકારની ખુજ્જીથી કામાગ્નિ ઉત્પન્ન થાય છે. મૈથુન સેવનની ક્રીડામાં તે જીવોનો નાશ થાય છે યોગશાસ્ત્રમાં દ્રષ્ટાન્ત આપતાં કહ્યું છે કે રૂથી ભરેલી નળીમાં ગરમ તપાવેલો સળીયો નાંખવામાં આવે તો તેના નાંખવાથી બધું રૂ જેવી રીતે બગીને ભસ્મ થઈ જાય છે તેવી રીતે સ્ત્રીની યોનિમાં અનેક જન્તુ હોય છે. જિન આગામોમાં ત્યાં સુધી કહ્યું છે કે- જે લાખથી માંડીને નવ લાખ સુધી અત્યંત સૂક્ષ્મ ત્રસ જીવાદિ ઉત્પન્ન થાય છે. પુરૂષના સંસર્ગથી તીવ્ર આગ્નિમાં તેઓ મરે છે, એ રીતે પુરૂષના સંબંધથી સ્ત્રીની યોનિમાં જે થી નવ લાખ સુધીની સંખ્યામાં ઉત્કૃષ્ટથી મનુષ્ય જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે અને તીવ્ર સંઘર્ષમાં પ્રાયઃ મૃત્યુ પામે છે. કોઈ-કયારેક ભાગ્યવશ જે બચી જાય છે તે સ્ત્રીના ગર્ભમાં પ્રવેશ પામીને સુરક્ષિત રહે છે. તે ૯૧ મહિનાના સમય બાદ જન્મ પામે છે, એ રીતે મૈથુન સેવનમાં કેટલી બધી હિંસાનું પ્રમાણ છે તે પણ સમજવું જોઈએ. (શ્રી ઉપદેશપ્રાસાદ ગ્રન્થના બીજા ભાગના ૮૯ ના વ્યાખ્યાનમાં પૂજ્ય લક્ષ્મીસૂરજિ આ વાત કહી છે).

એમનું તો ત્યાં સુધી કહેવું છે કે ચોથા વ્રતના ભંગમાં અન્ય અધા વ્રતોનો ભંગ થાય છે. કોઈપણ વ્રત બચતું નથી. ઉપર લખ્યા

સુખ મૈથુન સેવનમાં જીવહિંસાનું પણ પ્રમાણ ઘણું બધું બતાવ્યું છે. વિષયાન્કત કામી સહજમાં જ જુદું પણ જલ્દીથી બેલે છે. ચોરી-સૂપીથી કાઈની સાથે કામ-ક્રીડા કરવામાં ચોરીનો પણ ભાગીદાર બને છે. ચોથું વ્રત તો ગયેલું જ છે અને પાંચમું પરિગ્રહનું પાપ પણ સ્ત્રીરાગથી લાગે છે. સ્ત્રીના રાગના કારણે આખો ઘર સંસાર ઊભો કરવો પડે છે, તેમાં પણ સર્વ પાપોનું સેવન કરવું પડે છે.

“કામાંધો નૈવ પश्यति”

સંસારમાં અનેક પ્રકારના અન્ધ બતાવાયા છે જેમાં જન્મજાત અંધ, ધનાન્ધ, મદાન્ધ અને ક્રોધાન્ધ એ પ્રમાણે કામાન્ધ આદિ અનેક પ્રકાર છે. જન્મથી જેઓને આંખો જ નથી અને અન્ધ છે તે બિચારા હયાને પાત્ર છે. કર્મની સજા છે. પરંતુ કેટલાક તો ધન-પૈસાના નશામાં અન્ધ બને છે, તેને દીન-દુઃખી-ગરીબ તો દેખાતા જ નથી. માન-પાન-સત્તા-પ્રતિષ્ઠામાં પણ કેટલાક અન્ધ બને છે અને તીવ્ર ક્રોધમાં પણ વ્યક્ત સામે રહેલાને નથી જોતો કે સામે કોણ છે. અને કામાન્ધ જે વિષય-વાસનામાં ઘસ્ત છે તે કામાન્ધ પણ કંઈજોતો નથી. તેની મતિ-બુદ્ધિ બ્રહ્મ થઈ જાય છે. વિવેક જ્ઞાન નાશ પામે છે. કામી અન્ધ બની જાય છે. પછી તે પોતાની બહેન, પુત્રી અથવા મા કોઈને પણ જોતો નથી. આજે છાપામાં વાંચીએ છીએ કે-પિતાએ પોતાની નાની પુત્રી ઉપર બળાટકાર કર્યો. ૫-૭ વર્ષની કન્યા જે આજે નાની છોકરી છે તેના ઉપર પણ કામાન્ધ કામી પોતાની વાસનાને સંતોષવાને માટે લાલાચિત થઈ જાય છે. કામનું પરણામ કેવું આવે છે? તે છોકરીના શરીરમાંથી લોહી વહેવા લાગે છે અને રડી રડીને બેશુદ્ધ બની જાય છે. હોસ્પિટલમાં લઈ જવાય છે. ટાંકા લેવાય છે. મુશ્કેલીથી બચે છે. આવા પણ પ્રસંગ કેટલીકવાર સાંભળવામાં-વાંચવામાં આવે છે કે કામાન્ધ અધમ નર પિશાચે પોતાની ક્ષણિક વાસનાને સંતોષવાને માટે બળાટકાર તો કર્યો પછી પોતાના પાપની ગંધ ન આવે તે માટે ગળું દબાવીને મારી નાંખે છે. છરીથી ખૂન કરીને કુવામાં ફેંકી દે છે, જમીનમાં દાટી દે છે. હાય! આ કામાન્ધમાં કેટલી નરાધમતા છે કે તે કામવાસનાના કારણે આટલો કૂર બની જાય છે! કંઈ સીમા સુધી પહોંચી જાય છે!

એક જ જન્મમાં પોતાની મા—બહેન આદિ સાથે સંબંધ

મથુરા નગરીની કુબેરસેના નામની વેશ્યા યૌવનના પ્રારંભમાં જ ગર્ભવતી થઈ. ગર્ભને મારી નાંખવાના સેંકડો વિચારો પછી વેશ્યાએ અંતિમ નિર્ણય લઈને જે છોકરાઓને જન્મ આપ્યો. એક છોકરો અને બીજી છોકરી. વિચાર્યું કે અરે! આ સંતાન તો મારા વ્યવસાયમાં બાધક બનશે. આથી બંનેના હાથમાં નામ લખીને વીંટીઓ પહેરાવી દીધી બાળકનું નામ રાખ્યું કુબેરદત્ત અને બાલિકાનું નામ રાખ્યું કુબેરદત્તા અને એક લાકડાની પેટીમાં બંધ કરીને યમુના નદીના પ્રવાહમાં ભગવાન ભરોસે મૂકી દીધા.

સૌર્યપુર શહેરના નદી કિનારે જે વેપારી મિત્રો બેઠા હતા. તેમણે પેટી બેઈને લીધી, ખોલી અને જોયું તો જે જીવતાં બાળક હતા. સંતાન વગરના તે બંને વેપારીઓએ એક એક લઈ લીધા. પાળી પોષીને મોટા કર્યા અને એક દિવસ યૌવન વયમાં આવતા તે બંનેના લગ્ન કરાવી દીધા. વિધિની કેવી વિચિત્રતા! ભાઈ બહેન આજે પતિ-પત્ની બન્યા. સંસારનું સુખ ભોગવતા ચોપાટ રમતાં એક દિવસ બંનેએ પોત-પોતાની વીંટી બેઈ બંનેની સમાનતા આદિ ઉપર વિચાર વિમર્શ કર્યા પછી તપાસ કરતાં ખબર પડી કે બંને ભાઈ-બહેન છે. આ જાણીને ઘણું દુઃખ થયું. બંનેએ અપવિત્ર લગ્ન સંબંધ તોડી નાંખ્યો. ભાઈ કુબેરદત્ત વ્યાપારને માટે મથુરા શહેરમાં ગયો. વ્યાપાર શરૂ કર્યો. પણ ભાગ્યવશ કુબેરસેના વેશ્યાને ત્યાં જ આવીને રહ્યો અને તેની સાથે વિષય ભોગને સંબંધ કરતો રહ્યો. હાય! ભાગ્ય કેટલું વિચિત્ર કે બહેનથી છૂટયો તો માતાની સાથે દેહ સંબંધ શરૂ થયો. સમય વ્યતીત થતા માતા કુબેરસેનાએ પુત્રને જન્મ પણ આપ્યો.

આ બાજુ કુબેરદત્તા બહેનને નગરમાં કોઈ સાધવીજીનો પરિચય થયો. સંસારનું સ્વરૂપ સાંભળતા સાંભળતા તે વૈરાગી બની, દીક્ષા લીધી, સાધવી બની. પોતાના પાપોનો પશ્ચાતાપ કરી તેનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરતાં અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. તેણે વિચાર્યું, અરેરે! ભાગ્ય કેટલું બળવાન છે!, પોતાનાં જ્ઞાનથી ભાઈ અને માતાનો અનિષ્ટ સંબંધ બેઈને તુરત વિહાર કરીને સાધવીજી મથુરા પધાર્યા અને વેશ્યાને ઘેર જઈને દ્વાર પર બેઠેલા રડતાં બાળકને શાંત કરવાના બહાને તેને સંબોધનથી કહેવા

લાગી હે બાળક! તું કેમ રડે છે? હું તારી માતા છું શાંત થા તારા પિતા મારા ભાઈ પણ છે અને પતિ પણ છે. તારી માતા એ મારી પણ માતા છે, માટે તું મારો નાનો ભાઈ પણ છે. આ રીતે જુદા જુદા પ્રકારના અઢાર સંબંધો ગણાવ્યા. એટલામાં કુબેરસેના અંદરથી આ બધું સાંભળીને આવી. આ બાજુ કુબેરદત્ત પણ આવ્યો. તેા પણ સાધવી તેા બોલતી જ રહી! આખરે તેઓએ સાધવીને કહ્યું, અરે ઓ સાધવી! તું કેમ અમારે ત્યાં આવો અસંબંધ પ્રલાપ કરે છે? પરંતુ સાધવીએ બધી વાત સ્પષ્ટ કહી દીધી. બધાને સમજાવ્યા. બધા સમજીને અવાક થઈ ગયા! અરેરે! ધિક્કાર છે આ સંસારને, એક વિષય વાસનાના પાપના કારણે અમે કેવા વમળમાં ફસાયા છીએ? મનને જાગૃત કરીને કુબેરદત્તે દીક્ષા લીધી. આત્મ સાધનામાં લાગ્યો. વેશ્યા કુબેરસેનાએ પાપ વ્યાપાર છોડીને ગૃહસ્થ ધર્મ સ્વીકાર કર્યો અને શ્રાવિકા બની. કામી કામાન્ધ બનીને, રાગી રાગાન્ધ બનીને સંસારના અનિષ્ટ બધા પાપોને કરી બેસે છે!

તીર્થંકર ભગવાનનો ઉપદેશલો ધર્મ :—

શું તીર્થંકર ભગવાને બધાને એવો ઉપદેશ આપ્યો છે કે તમે બધા જીવ સર્વથા સંપૂર્ણ બ્રહ્મચર્ય પાળો? બધા દીક્ષા લઈલો? અરે! આ કેવી રીતે સંભવે? વિચારીએ તીર્થંકર ભગવાન પણ કેવળજ્ઞાની છે, સર્વજ્ઞ છે. સર્વજ્ઞ પ્રભુ પોતાના જ્ઞાનથી સર્વ જીવોના મનોગત ભાવોને સારી રીતે જાણે છે. સૂક્ષ્મ જીવથી શરૂ કરીને સ્થૂત મોટા જીવ સુધીના. કૃમિ-કીડા પતંગીયાથી માંડી મોટાથી મોટા દેવ-રાજ ચક્રવર્તી મનુષ્ય સુધીના સર્વના ભાવોને જાણે છે. સર્વ જીવો વેદ મોહનીયના કર્મથી જકડાયેલા છે. સર્વ જીવોમાં પોત-પોતાના કર્માનુસાર વિષય વાસના-કામસંજ્ઞા તેા પડેલી જ છે. હા, કોઈનામાં ઓછી તેા, કોઈનામાં વધારે જરૂર છે! તીર્થંકરને પોતાને પણ પોતાના ભોગાવલી કર્મના ઉદ્ધયના કારણે સંસારમાં રહેવું પડ્યું, લગ્ન કરવા પડ્યાં. અરે! બીજાની વાત તેા ક્યાં કરવી? ભગવાન પાર્શ્વનાથ. ને પણ પોતાના યૌવનકાળમાં પ્રભાવતી રાજકુમારી સાથે લગ્ન કરવા પડ્યાં. એ રીતે વર્ધમાન મહાવીરને પણ તેના માતા-પિતા ત્રિશલા દેવી અને રાજ સિદ્ધાર્થે રાજકુમારી યશોદા સાથે પાર્ણવ્રહ્મણ કરાવ્યું. પોતાના કર્માનુસાર નિયત કાળ સુધી

મહાવીરને પણ સંસારમાં રહેવું પડ્યું. યશોદાની સાથે સંસાર સુખ લોગવતા તેને એક કન્યાની પ્રાપ્તિ પણ થઈ. પ્રિયદર્શનાને મોટી કરીને જમાલીની સાથે પાણિ ગ્રહણ પણ કરાવવું પડ્યું. આ રીતે સંસારનું કાર્ય પૂરું કરીને વર્ધમાનકુમાર સંસારથી મહાભિનિષ્ક્રમણ કરીને નીકળ્યાં. ભગવાન ઋષભદેવનાં પણ લગ્ન થયા હતા. તેમને ભરત બાહુબલિ આદિ સો પુત્રો પણ હતા ...

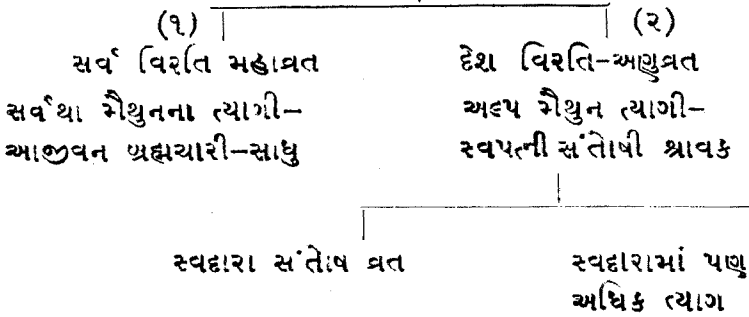
આ રીતે જ્યારે સ્વયં તીર્થંકરોને પણ પોતપોતાના કાળમાં સંસારમાં કર્મવશ બધું જ કરવું પડ્યું, તે જ તીર્થંકર ભગવાન સર્વજ્ઞ બનીને શું અમારા બધાના મનોભાવોને જાણતા આવો ઉપદેશ કેવી રીતે આપશે કે સર્વે દીક્ષા લઈ લે? નહીં ... નહીં ... લગ્ન કરવા એ મહા પાપ છે. કોઈપણ લગ્ન ન કરો. ના .... આવું ભગવાન ક્યારેય નહીં કહે. કોઈપણ તીર્થંકરોએ ક્યારેય આવું કહ્યું નથી અને ભવિષ્યમાં કહેશે નહીં. કોઈ તીર્થંકરના ઉપદેશથી સંસારના સર્વે જીવોએ દીક્ષા લીધી નથી અને ભવિષ્યમાં ક્યારેય એવું બનવાનું નથી કે તીર્થંકરના ઉપદેશથી સંસારના સર્વે દીક્ષા લઈ લે. આ પણ સંભવ નથી. હા, પણ ભગવાન એવું પણ નહીં કહે કે બધાં લગ્ન કરી લે. ના, આ પણ સંભવ નથી.

તીર્થંકર ભગવાને જ અતુર્વિધ સંઘની (તીર્થંની) સ્થાપના કરી છે. સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાની સ્થાપના કરીને શ્રાવક-શ્રાવિકા યોગ્ય ધર્મનું સ્વરૂપ પણ તેમણે જ બતાવ્યું છે. હા ... સર્વજ્ઞ પ્રભુએ આ રીતે ઉપદેશ આપ્યો છે ... કે હે ભવ્ય પ્રાણીઓ! આ સંસાર અસાર છે. આ અસાર સંસારમાં કોઈ સાર નથી લોગ લોગવતા કોઈપણ જીવોને તૃપ્તિ થતી નથી ... પરંતુ તૃષ્ણા વધતી જ જાય છે. અતૃપ્ત વાસના અનેક પાપોની જડ છે. મૈથુન સેવન એક એવું મહા પાપ છે કે જેની પાછળ સઘળા પાપો ખેંચાઈને આવે છે. આથી હે ભવ્ય પ્રાણીઓ! જે શક્ય હોય તો, એ આપનાથી પાળી શકાય તો સર્વથા આ જીવન મૈથુનનો ત્યાગ કરી શુદ્ધ સંપૂર્ણ બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરો ત્યાગમાં જ કલ્યાણ છે. લોગમાં તો સંસારની મહાપરંપરા છે. ચારિત્રનો સ્વીકાર કરીને મુક્તિ માર્ગ પર આગળ વધો. આ રીતે પ્રભુની દેશના સાંભળીને કંઈક ભવ્યાત્માઓ જે સમર્થ હતા, શક્તિમાન હતા. તેઓએ આજીવન

બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લઈને જીવનમાંથી મૈથુનનો (કામનો) જડ મૂળથી તલાંજલિ આપીને ચારિત્ર ગ્રહણ કરીને આત્મ કલ્યાણ કર્યું !

હવે જે બાકી રહ્યા છે. (બચ્યા છે) તેની વાત આવે છે. આખરે આ સંખ્યા ઘણી મોટી છે. પ્રભુના ચરણોમાં આનન્દ-કામદેવ-શતક મહાશતક આદિ ઉપાસકોએ વિનમ્ર વિનંતિ કરી છે કે હે કરુણાસાગર ! અમે આજે સંસાર ઊડવામાં અસમર્થ છીએ, તો શું અમારા માટે આપના શાસનમાં કોઈ વ્યવસ્થા છે? આપના ધર્મમાં શું અમારું કોઈપણ સ્થાન છે? અનંત ઉપકારી પ્રભુએ ફરમાવ્યું ... હે આનન્દ જરૂર ... જરૂર ! જે તમે મહાવ્રત ન લઈ શકતા હોય તો દેશવિરતિ ધર્મની સ્વીકાર કરો તે મહાવ્રતોને કંઈક અદ્ય માત્રામાં ગ્રહણ કરો. દા. ત. તમે જે સર્વથા સંપૂર્ણ મૈથુનનો ત્યાગ ન કરી શકો તો પરસ્ત્રીનો સર્વથા ત્યાગ કરો અને સ્વસ્ત્રીમાં પણ સંતોષ માનો ! એનાથી પણ આગળ વધે અને સ્વસ્ત્રીમાં પણ મર્યાદિત સીમિત ભોગની માત્રા રાખો. પર્વતિથિ મોટા પર્વ આદિના દિવસો ... બ્રહ્મચર્ય પાળો ! એ રીતે સ્વસ્ત્રીમાં પણ ભોગની માત્રા ધીરે ... ધીરે ઘટાડતા-ઘટાડતા ... એક દિવસ સર્વથા ત્યાગી બની શકશો !

જિનેશ્વરે કહેલા મૈથુન ત્યાગનો ધર્મ

શ્રાવક જે દેશવિરતિધર ઉપાસક છે તેને અનુરૂપ મૈથુન ત્યાગનો ધર્મ બતાવતા ભગવાને કહ્યું-પોતાની ઈચ્છાને સીમિત કરો. ઈચ્છા પર નિયંત્રણ નહીં રાખો તો આ ઈચ્છા તો આકાશના જેટલી અનન્ત

છે... એનો કોઈ અંત જ નથી, કોઈ સીમા જ નથી. અહીં સુધી કે અહીંયા બેઠા બેઠા ... સ્વર્ગીય અપ્સરાઓને પણ લોગવવાના સ્વપ્ને આવશે. માનસિક ઈચ્છાની કોઈ સીમા નથી. કામીના મનના કામ વિચારો તો પ્રગટ કરવા જેવાં હોતાં જ નથી. જીવન વ્યવહારમાં રોજ અનેક સ્ત્રીઓને જોઈને ... અને તેમાં પણ એક-એક રૂપવતી સૌંદર્યવતી સ્ત્રીને જોઈને તેને લોગવવાની ઈચ્છા કરવા લાગે છે અને વિચારીએ કે જો કોઈ પોતાની ઈચ્છાને ન રોકી શકે ... અને ઈચ્છાનો ગુલામ બનીને ઈચ્છાને આધીન (વશ) બનીને કંઈક કરી બેસે તો... તો તો પછી અન્ય અનેક સ્ત્રીઓ સાથે અનેક પ્રકારનો અનાચાર કરી બેસે. આજે આ જમાનામાં પણ આપણને એવા યુવક, એવા પુરૂષો પણ મળશે જેઓએ સેંકડો સ્ત્રીઓ સાથે વ્યભિચાર કર્યો હશે. તેઓ કોઈને પણ છોડતાં નથી. અનેક કુંવારી કન્યાઓના પણ જીવન બરબાદ કરી દે છે. બધા પ્રકારની ઈચ્છાઓમાં કામચલા જ પ્રબલ અને ખતરનાક છે. અનેક પ્રકારનું મહાપાપ કરાવે છે. તેમાં વગી પરસ્ત્રીગમન અને વેશ્યા ગમન આદિ અનેક પાપ વધે છે. બગાટકાર-વ્યભિચાર-દુરાચાર આદિ અનેક પ્રકારના પાપ વધે છે.

લગવાન પાર્શ્વનાથની જ દસ ભવની પરંપરા અને તેમાં પણ કમઠના વૈમનસ્યની પરંપરાનું મૂળ કારણ જો તપાસીએ તો આ હતું. પહેલા ભવમાં મરુભૂત અને કમઠ બન્ને એક માતાના બે પુત્ર-સગા ભાઈ હતા. કમઠ મોટો ભાઈ હતો મરુભૂત નાનો ભાઈ હતો. મરુભૂતનું મન ધર્મમાં લાગ્યું, પણ મરુભૂતની પત્નીનું મન ધર્મમાં ન લાગ્યું. એ રીતે કમઠનું મન ધર્મમાં ન લાગ્યું અને તેની પત્ની ખૂબ ધર્મિષ્ઠ હતી. એક દિવસ મોટા ભાઈ કમઠે નાના ભાઈ મરુભૂતની પત્નીની સાથે અનાચાર સેવ્યો. આખરે પાપનો ઘડો ફૂટ્યો આ વાત નગરના રાજા અરવિંદની પાસે ગઈ. અરવિંદરાજાએ આવા કામી પુરૂષને ગદેડા ઉપર બેસાડીને અપમાનિત કરીને દેશનિકાલ કર્યો. ખસ આ કારણથી કમઠે નાના ભાઈ ઉપર દુશ્મનતા રાખી. તે સંન્યાસી તપસ બન્યો. વિવિધ તપ કરીને નિયાણું કરીને મર્યો. અને પરિણામે દસ-દસ ભવ સુધી તે વૈમનસ્ય રાખીને જ ચાલ્યો. બધા જન્મોમાં મરુભૂતને મારતો રહ્યો. આખરે મરુભૂતિએ સંયમની સાધના કરી. શાંતિ રાખી. અન્તમાં દસમાં ભવમાં પાર્શ્વનાથ બનીને મોક્ષમાં ગયાં.

આથી ભગવાને કહ્યું પરસ્ત્રીગમન, પરસ્ત્રીસેવન, વેશ્યા-વિધવાની સાથે, કુમારિકા-કન્યા આદિની સાથે મૈથુનનો ત્યાગ કરવાનું વ્રત પ્રત્યેક ગૃહસ્ત્રી કરે તો ખૂબ જ ઉત્તમ છે. ભગવાને શ્રાવકને માટે આ વ્રતનું આવું જ સ્વરૂપ બતાવ્યું છે....આથી પરનો ત્યાગ કરીને સ્વસ્ત્રીમાં જ સંતોષ માને. લોક વ્યવહારમાં જેની સાથે પોતાના લગ્ન થયા છે તે સ્ત્રીની સાથે પોતાનું મૈથુન સેવન રહે. અન્ય જગતની બધી સ્ત્રી પોતાને માટે માતા બહેન પુત્રી સમાન ગણાય છે.

અહીં બધી વાત પુરૂષની પ્રધાનતાને લઈને કરવામાં આવી છે. આથી સ્ત્રીઓમાં પણ એ રીતે સમજવાનું કે પોતાના જે પુરૂષ સાથે લગ્ન થયા છે તે પુરૂષની સાથે દેહ સંબંધ રહેશે. અન્ય જગતના બધા પુરૂષ મારા માટે ભાઈ-પિતા-પુત્ર સમાન છે. આ રીતે ભગવાને શ્રાવક યોગ્ય મૈથુન વિરમણ વ્રતનું સ્વરૂપ બતાવ્યું અને કહ્યું કે આ સ્વસ્ત્રીનો પ્રતિજ્ઞામાં પણ પોતે પશુ ન બને!....

સ્વસ્ત્રીમાં પણ મર્યાદા સંતોષ રાખવો—

સ્વસ્ત્રીની છૂટ મળી ગઈ છે એટલે એવું ન સમજશો....કે તમને બધા પ્રકારની યથેચ્છ કામ ભોગવવાની છૂટ મળી ગઈ છે !....ના....ના. એવું પણ નથી....કામ તો કેટલે પણ ભોગવો ક્યારેય પણ સંતોષ થતો જ નથી. આ તો આપ સર્વેથી પ્રહ્લાચર્યનું વ્રત લેવામાં અસમર્થ છે! આથી સ્વસ્ત્રીની મર્યાદા બાંધી છે. પરંતુ સ્વસ્ત્રીમાં પણ અમર્યાદિત, અમાપ મૈથુનનું સેવન નહીં કરવું જોઈએ.

કોઈ કામી તો....તીવ્ર કામવૃત્તિવાળા હોય છે જે એક રાતમાં પણ સ્ત્રી સાથે બે-ત્રણવાર સંબંધ કરે છે. એટલું જ નહીં, દિવસે પણ છેડતો નથી. દિવસે પણ સંબંધ કરે છે. સ્ત્રીની બિમારી આદિનો પણ ખ્યાલ નથી રાખતો. અરે! તેના ઋતુકાલના ત્રણ દિવસને પણ છેડતો નથી. નીતિકાર અને આયુર્વેદ શાસ્ત્રમાં પણ ઋતુકાલમાં આ સંબંધના ઘણા ગંભીર ખરાબ પરિણામ બતાવ્યા છે. ભયંકર રૂબ બતાવ્યા છે. પોતાના શરીરનો નાશ, અનેક રોગોની ઉત્પત્તિ, અત્યંત અશક્તિ એ પ્રમાણે સૌથી મોટું દુષ્પરિણામ તો ભાવિ સંતાનની ઉપર થવાનું બતાવ્યું છે. આજે આવું પરિણામ તો સંસારમાં પ્રત્યક્ષ છે.

નિસ્તેજ પ્રજા, સત્વહીન સંતાન નિર્માલ્ય સંતાન, રોગીષ્ટ સંતાન આદિ ભયંકર ક્ષણ દેખાય છે. હવે વર્ષોના દુઃખ લોગવવા સારાં? કે એક ક્ષણના ક્ષણિક સુખને છોડવું સારું? વિચારો! તીવ્ર કામના આવેગને નિયંત્રિત કરો! થોડુંક સંભાળો! ક્ષણિક સુખની પાછળ.... ભાવિમાં હિમાલયના જેટલા મોટા દુઃખના પર્વતો ઊભા થઈ જશે. થોડી ધીરજ રાખો!....

પરંતુ “કામી નૈવ પશ્યતિ” એ કહેવતને પણ કેટલીયે વાર સ્પષ્ટ જોઈ છે. અહીં કોઈ યુવક પ્રશ્ન કરે કે, તો શું ત્રણ-ચાર દિવસ સુધી અમે રહીએ?....ખીજી તરફ તો આપ....પરસ્ત્રી-વેશ્યા-વિધવાગમનનો પણ નિષેધ કરો છો. તે પણ ન કરો અને સ્વસ્ત્રીમાં પણ ત્રણ-ચાર દિવસનો સંયમ....અરે બાપ રે !....જેમ માનો કે હિમાલય તૂટી પડ્યો....! અરે ભાઈ સાહેબ! આટલા વર્ષોથી મૈથુન સેવન કરતાં આવ્યા છો....

પછી પણ ત્રણ-ચાર દિવસ સુધી રહી નથી શકતા?....હાય.... અફસોસ! તે પછી તમારા ભાવિમાં દુઃખ જ લોગવવાનું લખાયેલું છે. આજે આ પરિણામ આવ્યું છે કે....સેંકડો યુવક અશક્ત બની ગયા છે. શરીરથી ક્ષીણ થઈ ગયા છે. અડેરીમાંથી રસ નીચેવીને કાઠી લીધા પછી શેષ બચેલા કચરા જેવું નિસ્તેજ નીરસ જીવન કેટલાયનું થઈ ગયું છે. પછી તેના શરીરની અશક્તિ અને લોગાશક્તિ જોઈને. વૈદ્ય હકીમ ડોક્ટરે, તેની અશક્તિ અને કમજોરીનો કાયદો ઉઠાવે છે. તે ગરમ-ગરમ તેજ દવાઓ આપે છે. કામોત્તેજ ગોળીઓની સલાહ આપે છે, કોઈ જીવન બનાવી આપે છે, કોઈ ઈન્જેક્શન આપે છે. આ વિષયની સલાહ આપે છે...શા માટે વિવાહીત જીવનમાં આપ નિરાશ છો?....આવો....આપની સમસ્યા હલ થઈ જશે. જાહેરખબરના આ જમાનામાં....જ્યાં જાહેરાતોની પણ સ્પર્ધા લાગે છે ત્યાં બિચારા ગુમરાહ નવજુવાન તેમનો શિકાર બની જાય છે. તે યુવક અથવા યુવતિ તે કામોત્તેજ ગોળીઓ ખાય છે. તેમાં પણ કૃત્રિમ ગરમી નિર્માણ કરવાની શક્તિ હોય છે. પછી બિચારો પુરૂષ કામુક બને છે. જેવી રીતે આગમાં ઘી નાંખીએ, તેલ નાંખીએ અને બે ક્ષણમાં તો જ્વાલાઓ વધી જાય....પછી અગ્નિ શાંત....એ રીતે એવી કામોત્તેજ....વાસના

ઉત્તેજક ગોળીઓ....પુરૂષમાં સ્ત્રીમાં....થોડીવાર સુધી ગરમી વધે....
પછી તે કામને માટે ઉત્સુક બને....જાગૃત બને અને પછી એક ક્ષણમાં
જ શક્તિ (વીર્ય) ના નાશ પછી મરેલા મડદાંની જેમ પડયા રહે છે.

શરીરની શક્તિની ક્ષીણતા, અશક્તિ અને તીવ્ર આસક્તિના
કારણે રોગ પ્રતિકારક શક્તિ પણ પ્રાયઃ નષ્ટ થઈ જાય છે. બિચારો
યુવક વારંવાર કોઈને કોઈ રોગથી ઘેરાઈ જાય છે. વારંવાર તાવ
આવે છે ખાંસી વધે છે. હાથ-પગ તૂટે છે...આદિ અનેક પ્રકારના
રોગોથી ઘેરાઈ જાય છે. આવી સ્થિતિમાં યુવક વ્યસનોની તરફ જૂકી
જાય છે. ખીડી-સિગારેટ, તંબાકુ-કોઈ તો ગાંજો-ચરસ-અફીણ અને
હૈરોઈન જે આજે નીકળ્યું છે તેના પર ચડી જાય છે. અને આગળ
વધેલા લોકો તીવ્ર તેજ મદિરા-શરાબનું સેવન કરે છે, પરંતુ તે
કૃત્રિમ વ્યસન પણ આખરે ક્યાં સુધી ? તે પણ પોતાના શરીરને સશક્ત
તો નથી જ બનાવી શકતા. હા, થોડીવાર માટે લોહીમાં ગરમી
લાવી દે છે ! અને તે કૃત્રિમ ગરમીથી ફરી બિચારો યુવક કામાગ્નિથી
ખેંચાય છે. આખરે મનમાંથી કામ થોડો શાંત થયો છે ? મન થોડું
અશક્ત થાય છે ? શરીર અશક્ત થાય છે, ક્ષીણ થાય છે. કોઈપણ રીતે
આખુલ મારી-મારીને ઘોડાને ચલાવવા જાય છે. અને એટલા વ્યસનોમાં
ચઢી જાય છે કે કોઈ તો એવા પણ જોયા છે કે એક એક દિવસમાં સો....
સો....ખીડી-સિગારેટ પીએ છે, કોઈ તો સોની ઉપર પણ પાન ખાય છે.
હૈરોઈન જેવી તેજ નશાવાળી ચીજ આજે વિદેશોમાંથી ઠાણચોરી દ્વારા
અહીંયા આવી રહી છે. ઘણી ખતરનાક વસ્તુ આજે આવી છે. તેમાં
વેપારીઓની વૃત્તિ જુઓ !!! કૃત્રિમ રૂપથી તેજ જલદ કેમીકલ
મેળવીને પણ-હૈરોઈન આદિ બનાવીને વેચે છે. પૈસાના પૈસા જાય છે.
યુવક બિચારો પીને મુસ્કેલીથી થોડા સમય માટે ફરી લોહીમાં કૃત્રિમ
ગરમી મેળવે છે. મગજના મજબૂતતંતુ અને જ્ઞાનતંતુ ઉપર ઘણી ખતર-
નાક અસર આ વ્યસનો કરે છે. ઊંઘ નથી આવતી, ઊડી જાય છે.
અનિદ્રાના રોગમાં પડયો....પડયો ! શું વિચારશે ? શું અને કેવા વિચાર
કરશે ?...આપ કહેશો....સાહિત્ય વાંચશે !...અરે ભગવાન ! માની
લીધું....ચલો સાહિત્ય વાંચશે...વિચારો કેવું સાહિત્ય વાંચશે ?
આજકાલ હલકું સાહિત્ય કેટલું વધી ગયું છે ? નગ્ન ચિત્રોના

સાપ્તાહિક-માસિક, અશ્લીલ વાતોનું સામયિક, ગંદી-કૃત્રિમ નવલ-કથાઓ, ઉપન્યાસ આદિ....સિનેમાના સાપ્તાહિક પત્ર આદિ. પછી બિચારા યુવકની કામવૃત્તિ ભડકશે (જાગ્રત થશે). કામુક કામ વિકારથી વિકૃત માનસવાળો બની જશે. વિવાહીત છે અને પત્ની છે તો પણ તે પશુ વૃત્તિથી કામનું સેવન કરશે. પત્ની નહીં હોય તો પરસ્ત્રીગમન વેશ્યાગમન કરશે ! વિધવાઓને અને કન્યાઓને પ્રલોભન આપીને, પૈસા આપીને પણ પોતાની કામવૃત્તિઓને સંતોષવા જશે. અને તે પણ નહીં થાય, તો સૃષ્ટિ વિરુદ્ધ હસ્ત મૈથુન આદિ કુકૃત્યો દ્વારા વીર્ય નાશ કરીને જીવન બરબાદ કરશે ! ક્ષણિક સુખ તે પણ સુખ નહીં, સુખાભાસ માત્ર જ....તેની પાછળ પડીને કેટલા ઊંડા ખાડામાં પડશે ! વિચારો ! દયા આવે છે એની દયનીય સ્થિતિ જોઈને !...એટલું જ નહીં કોઈપણ રીતે ચાબૂક મારી-મારીને ઘોડાને ચલાવવાની જેમ વ્યસનોની ખેસુમાર મારથી-કૃત્રિમ ગોળીઓના સેવનથી....કોઈપણ રીતે તે પોતાનું જીવન ચલાવવા જશે. આ એક પાપની પાછળ કેટલી ભયંકર પાપની પરંપરા ઊભી થશે ? પછી વ્યસની પોતાની વસ્તુ ચલાવવાને માટે પૈસા ક્યાંથી લાવવા એ ચિંતામાં પડશે. બધા તો સુખી-સંપન્ન નથી. કોઈ લોટરી, કોઈ જુગારના મટકા....સટ્ટા...આદિના ચક્કરમાં ફસાય છે. ત્યાં પણ ભાગ્ય સાથે આપતું નથી અને કોઈપણ રીતે પૈસા લાવવાને માટે આખરે ચોરી....ડાકુ ખીસા કાપવા આદિ અનેક પાપોની પાછળ પડે છે. પછી જુદું બોલે. ચોરીમાં વળી હિંસા મારપીટ ખૂન સુધી પહોંચી જાય છે. આ રીતે સારા-સારા-મોટા ઘરના નવજુવાન નવયુવક નાની ઉંમરમાં બરબાદ થઈ જાય છે.

અન્તમાં બિચારા....તીવ્ર વ્યસનો આદિના કારણે મહાવ્યાધિ ગ્રસ્ત પણ થઈ જાય છે. તે જ વ્યસનો ફરી તેના શરીરને કેન્સર, ખલડ પ્રેશર, ટી.બી., તપેદિક, રાજ્ય દમ (અસ્થમા) અને હૃદય રોગ આદિને શકાર બનાવે છે. કોઈપણ રીતે મોતની સાથે સંઘર્ષ ખેલતા સમુદ્રના ખડકેથી ટકરાતી લહેરોની જેમ જીવન વિતાવતા સેંકડો યુવકો આજે જીવી રહ્યા છે. પોતાના જીવનનું અંતિમ આયુષ્ય પણ પૂરું નથી કરી શકતા અને કોઈ તો જાંઘળીથી કંટાળી જાય છે....અન્તમાં બ્યારે આશાનું કોઈ કિરણ નથી રહેતું ત્યારે ફરી એવી સ્થિતિમાં આત્મ-હત્યા કરીને જીવન લીલા સમાપ્ત કરે છે. પરંતુ મૃત્યુની પછીના

જીવનના કોઈ જ સમાચાર નથી. સર્વથા અજ્ઞાત છે. અધિકારથી ભરેલું જીવન છે અને આગળ તો મહા અધાર્જ....મોટો ખાડો છે આખરે અન્ત ક્યાં છે ?

લાખો યુવક-યુવતીઓ ગુપ્ત રોગોથી પીડાય છે :-

યુનાની કોલેજમાં યુવક-યુવતીઓના લોહીની તપાસ કરાવાઈ. શારીરિક તપાસ કરી જેમાં ૭૦ ટકા થી ૮૦ ટકા પ્રતિશત કોલેજના યુવક યુવતીઓ ભયંકર ગુપ્ત રોગોથી પીડાય છે. એટલું જ નહીં..... સ્કૂલોમાં નાની કિશોરાવસ્થાના નવયુવાન પોતાના યૌવનમાં પ્રવેશ કરતાં પહેલાં જ ખરબાદીના શિકાર બની જાય છે. કઈ સ્કૂલોના હાયર સેકન્ડ્રી આદિ ૧૦-૧૧ માંના ધોરણના છેકરાઓની શારીરિક તપાસ કરાઈ તો તેમાં ૪૦ ટકા થી ૫૦ ટકા પ્રતિશત ગુપ્તરોગોની બિમારીથી પીડિત જણાયા છે. આ છે આ દેશની રીતરસમ. કેવી તો શિક્ષણની નીતિઓ છે? દસમું-બારમું ધોરણ પાસ કરીને વિદ્યાર્થી આગળ કોલેજમાં પ્રવેશ મેળવવાને માટે પ્રયત્ન કરે છે. કોઈ વિશેષ.

મેડિકલ આદિ શિક્ષણના હેતુથી જ્યાં જ્યાં તે તે વિષયની કોલેજ છે, ત્યાં પ્રવેશને માટે આવેદન પત્ર ભરીને, વિનંતિ પત્રોથી પ્રયત્ન કરે છે. પરંતુ ત્યાં પણ નવા પ્રકારનો ભ્રષ્ટાચાર છે. કોઈપણ રીતે ચાર-પાંચ હજાર સુધી લાંચ-રુશ્વત ખવડાવીને પણ પ્રવેશ મેળવે છે. પછી હોસ્ટેલો-ગોર્ડિંગમાં રહેવું પડે છે લોજ-હોટલ અથવા કેન્ડીનેનું તેલ મરચાવાળું ભોજન કરવું પડે છે. તામસિક પ્રકૃતિ બને છે. ૧૫-૧૬-૧૭ વર્ષની કિશોરાવસ્થાની નાહાન વયે બાલક માતા-પિતાના પ્રેમને છોડીને મિત્રોની સોબતમાં રહે છે. હવે વિચારો કે માતા-પિતા તરફથી મળનારા સંસ્કારોથી તો તે વંચિત રહે અને મિત્રો તરફથી જેવા વિચાર જેવા સંસ્કાર મળશે તેવું તેના જીવનમાં અમલીકરણ થશે, આજે સારા, કલ્યાણ મિત્રોનો તો દુષ્કાળ હોય એવું લાગે છે. હોટલ મિત્ર, સિનેમા મિત્ર, ખેલ-કૂદના મિત્ર અને સ્ત્રી-મિત્ર આ મિત્રોની વચમાં બિચારો નવો યુવક ફસાઈ જાય છે અને એ દિશામાં ઢળવા લાગે છે. હા, ઠીક છે, તે કોલેજનું શિક્ષણ પામશે. કેટલું પામશે? શું પામશે? અને કેવી રીતે પામશે? તે તો આપ જણો જ છો. પૈસા ખવડાવીને પાસ થવાનું, અન્ય ભેટ આદિ આપીને પાસ થવાનું

અથવા પુત્રને પાસ કરાવવાનો અને કોઈપણ રીતે ડીગ્રીઓ પ્રાપ્ત કરવી એ આજનું લક્ષ્ય બની ગયું છે. ડિગ્રીધારી બન્યા કે બસ ક્યાંય સારી નોકરી મળી જશે અને નોકરી સારી મળી જશે તો કોઈ છોકરી પણ જરૂર મળી જશે. બસ ફક્ત નોકરી-અને છોકરીની પ્રાપ્તિના લક્ષ્યાણું આજનું શિક્ષણ બની ચૂક્યું છે અને આ હેતુને હાંસલ કરવાને માટે ભયંકર અનાચાર, કેવી બેઈમાની ચાલી રહી છે એ આજે આપનાથી છુપાયેલું નથી.

ખીજી બાજુ આજના સહશિક્ષણે કેવો સર્વનાશ અને સત્યાનાશ કર્યો છે એનું પણ પરિણામ જોઈએ તો દિમાગ ચક્કર ખાઈ જાય છે. સહશિક્ષણ, સહજીવન, સહચિત્ર દર્શન, વિગેરેનું એવું વિષમય પ્રદુષણ આજના કાળમાં ફેલાયેલું છે કે એની તો વાત કરવી એ પણ દિલને દુઃખી કરવા સમાન છે. યુવાન અને યુવતિઓનું મન અભ્યાસને બદલે એક ખીજની તરફ વધુ આકર્ષિત રહે છે કામનો ઉશકેરાટ એઓને દિવસ પર્યાંત રહેતો હોય છે. સ્કુલ-કોલેજના કેટલાય યુવાન યુવતિઓ આજે વ્યસનોની દિશામાં ઘણા આગળ વધી ગયા છે. યુવતિઓ આજે સિગરેટ, હેરોઈન કે દારૂ પીએ છે. આ સંખ્યા પણ વધતી જ રહી છે. વિચારો, “વિનાશકાલે વિપરિત બુદ્ધિ” ના સ્પષ્ટ ચિન્હો દેખાઈ રહ્યા છે. કોલેજ ચાલુ હોય છે અને યુવાન-યુવતિઓ મેદાનમાં બગીચાના વૃક્ષ, છોડોની પાછળ પોતાને છુપાવીને ફરતા હોય છે. સહવાસી જીવન અને સહ-શિક્ષણના સેંકડો દોષો બધા અહીં આવી ગયા છે, અને વળી અન્તે પાસ થવું હોય છે. હવે શું કરે? અહીં સુધી કે શિક્ષક વર્ગ પણ આદર્શ નથી રહ્યો. તે પણ બે-ચાર વારને માટે યુવતિને શય્યાલાગી બનવાને માટે પ્રેરણા કરે છે. પછીથી નંબર આપીને પાસ કરે છે. હાય! વિદ્યાદાતા ગુરૂઓની આવી અધમ કક્ષા છે ત્યારે તો સમજીએ કે બધું સત્યાનાશને આરે આવીને ઊભું છે આવી કોલે. જોમાંથી, ત્યાંના સંડાસ, બાથરૂમ અને રસ્તાઓ ઉપરથી નિરોધના સાધન કચરામાં જોવા મળે છે. પતનની પરાકાંઠા દેખાય છે. સારી-સારી સોસાયટીના ખરાબ-કોહવાયેલા-કચરાના ઢગલામાં નિરોધના સાધન ઘણી માત્રામાં દેખાય છે એટલું જ નહીં, નવજાત શિશુના શબની પ્રાપ્તિ આજ-કાલ કચરા પેટીમાંથી થાય છે. વિચારો, કુમારી માતા, અવિવાહિત માતાઓની સંખ્યા વધી રહી છે. આ બાજુ સરકારે

પણ ગર્ભપાતને ઠાયદાથી રક્ષણ આપ્યું છે. જાહેરખબર ઘણી સ્પર્ધામાં થઈ રહી છે. આવી સ્થિતિમાં—સુવતિઓ માતા-પિતાથી જબરાઈ કરીને ત્યાં ચાલી જાય છે. માને કહે છે શાકભાજી લેવા બજારમાં જઈ છું, બહેનપણીને મળવા જઈ છું અને અહીંયા ગર્ભપાત કેન્દ્ર પર આવી જાય છે. વિજ્ઞાને પણ આપના આ પાપને છૂપાવવા માટે કેટલી સગવડો ઉપસ્થિત કરી છે. આવો—ફક્ત ૧ કલાકમાં ગર્ભપાત કરાવીને ઘેર જાયો. બિલકુલ આધુનિક રીતથી કરાઈ રહ્યો છે. હવે કોનો ભય રહે? આજે આ સ્વતંત્ર દેશમાં સ્ત્રીઓએ જ્યારથી સ્વતંત્રતા અને પુરૂષોની સમકક્ષ સમાનતાને પામી ત્યારથી પાપ પણ સ્વતંત્ર બની ગયું છે. હવે બધા પ્રકારના પાપ નિર્ભય, નિરંકુશ છે. પાપીને ચારે બાજુથી સાથ છે, સહયોગ છે, એવો સમય આવ્યો છે.

અને આ વૈશ્વિક યુગની જ આ દેન છે કે અમેરિકા આદિ વિદેશોમાં ૧૪,૧૫,૧૬,૧૭ વર્ષના ૭૦ ટકાથી ૮૦ ટકા—પ્રતિશત કોલેજની અધિવાહિત સુવતિઓ બે-ત્રણ વાર ગર્ભપાત કરાવી ચૂકી છે. આજે પવિત્ર સીતાને શોધવી એ પણ મૂર્ખતા છે. આ પરિણામ છે કે અમેરિકા જેવા દેશોમાં સ્ત્રીઓને સ્તનનું કેન્સર, સ્ત્રીઓના ગુપ્ત અંગોના કેન્સરનું પ્રમાણ પણ અત્યંત અધિક વધતું રહ્યું છે દર ૧૦૦ સુવતિઓમાં ૧૫ થી ૧૭ (અથવા તે થોડી વધારે) સુવતિઓ આવા કારણથી કેન્સર ગ્રસ્ત બને છે ધૂમ્રપાન—આદિ વ્યસનોના કારણે થતાં કેન્સર આદિ મોટા રોગોથી પ્રતિવર્ષ લાખો લોકો મરે છે. કુતરાના મોતે મરે છે. ૮૦ ટકા સોમાંથી ઉપર ગુપ્ત રોગોની બિમારીઓને એપ ફેલાયેલો છે. આવો ભયંકર સડો ચારે બાજુ જલ્દીથી ફેલાઈ રહ્યો છે. વિચારો! આ કેવી તરકીબ છે? આ કોની તરકીબ છે? સમાજની? દેશની? શિક્ષાક્ષેત્રની? અથવા વિજ્ઞાનની?

વિજ્ઞાનની તરકીબ—વિજ્ઞાનનો વિકાસ જોઈએ—સર્વનાશ—અને મહાવિનાશના મુખ ઉપર લાવીને આજે સારી માનવજાતને રાખી દીધી છે. જ્યાં પ્રતિદિન સંશોધન કરીને નવી-નવી દવાઓ બનાવાઈ રહી છે ત્યાં નવા-નવા રોગ પણ ઉત્પન્ન થઈ રહ્યાં છે. કેટલાક રોગ તો આજે માત્ર દવાઓથી જ ઉત્પન્ન થઈ રહ્યા છે—જેને Drug Disease કહેવાય છે. હાશ....આજે પ્રગતિની, વિકાસની વ્યાજબ્યા પણ બદલાઈ

ગઈ છે. પશ્ચિમની સંસ્કૃતિનું અંધ અનુકરણ કહો અને પોતાની સાચી આર્થ સંસ્કૃતિનો ત્યાગ કરો, છોડો આ અનાઆર્થ સંસ્કૃત હવે Out of Date ગણાય છે. એની હાંસી-મજાક ઉડાવાય રહી છે...યુવક મિત્રો! આ પણ વિચારો કે તમારી આવી દૈનિક દશા ઉપર હસવું પણ ઘણું મુશ્કેલ થઈ ગયું છે. આ વિજ્ઞાને T.V. અને Video ની ભેટ આપી. પરંતુ વિચારો શું પરિણામ આવ્યું? આજે પાનવાલાની દુકાન ઉપર અવેધ ખુલ્લું જોવાની ભીડ ચોમર છે. આજે ઘેર-ઘેર ચિત્રપટનું વાતાવરણ ખની ગયું છે. સમય નથી એમ કહેવાવાળા-કલાકો સુધી ત્યાં ઘરમાં અથવા બહાર T. V. ઉપર ચીંટકીને બેસી રહે છે. આજે બાપ-બેટા, મા-બેટી, ભાઈ-બહેન. સાસુ-વહુ, મિત્ર બધા ભેગા મળીને એકી સાથે ટી. વી. જુઓ છે. વિચારો! જે દૈનિક બધાએ એકી સાથે જોવું ઉચિત પણ નથી. તે આજે જોવાઈ રહ્યું છે અને તેનું એવું ભયંકર પરિણામ પણ દેખાય છે કે ઘરમાં ભાઈ-બહેનના સંબંધ પણ પવિત્ર નથી રહ્યા. માફ કરજો-રાખડી જે ભાઈ-બહેનનું પ્રેમનું પ્રતિક હતું તે પણ એક પવિત્ર દોરી આજે વિકૃત થઈ ગઈ છે. આજે તે કોઈને બહેન બનાવાય છે, કોઈ બહેન કોઈને ભાઈ બનાવે છે અને તે પણ રક્ષાબંધનના નામ ઉપર અને તે રાખડીના નામની નીચે....ભાઈ-બહેનના પવિત્ર શબ્દોના નેપથ્યની પાછળ અસ્લીલ સંબંધો સેવાઈ રહ્યા છે. અનાચાર વધી રહ્યો છે! અરે....રે....આ વિષ ચક્ર કયાં અટકશે! કામ વાસનાએ બધા ક્ષેત્રોમાં વિજય મેળવી લીધો છે એવું લાગે છે. આજે તે કામદેવ જ બધા ખડોનો વિજેતા બનીને મહા સમ્રાટ ચક્રવર્તી બની ગયો છે...જાણે એવું લાગે છે. આજે ધર્મીઓને માટે ઘણો કઠિન સમય આવ્યો છે અને અધર્મી-મહાપાપી-મહાકામીને માટે તે ઘણો સુંદર સમય આવ્યો છે. ધર્મીને માટે બધું વાતાવરણ પ્રતિકૂળ છે-જ્યારે કામી અને પાપીને માટે બધું વાતાવરણ અનુકૂળ છે! એક સમય એવો હતો જ્યારે ૧૦-૧૨ વર્ષના છોકરાઓ વસ્ત્ર વિના નગ્ન થઈને-નદી તળાવોમાં ન્હાતા હતા, ગલીઓમાં ફરતાં હતાં તે પણ વાસના-વિકાર શું ચીજ છે તેનું તેઓને જ્ઞાન નહોતું, કેમ કે તે સમયે તેવું વાતાવરણ નહોતું અને આજે ૧-૨ વર્ષના છોકરા-છોકરીઓને વસ્ત્ર વિના રાખવા પણ અનુચિત છે. જ્યારે સાંભળીએ છીએ અને સમાચાર પત્રમાં વાંચીએ

છીએ કે ૩-૫ અને ૭ વર્ષની છોકરી ઉપર બળાત્કાર થાય છે. ત્યારે તેઓને વસ્ત્ર વગર કેવી રીતે રાખવા ? આજે ૫ વર્ષનો છોકરો તો સેંકડો પિકચરના ગીત ગાય છે. કેટલાક હીરોના નામ તેને યાદ છે. તે ઘરમાં Disco Dance કરે છે. માતા-પિતા પ્રસન્ન થાય છે. વિચારો !....કેવી અવદશા આવી છે !

વસ્ત્રોની ફેશનનું મહાપાપ :—

પ્રત્યેક નિમિત્તની અસર માનવીના મન ઉપર પડે છે ! આવી સ્થિતિમાં આજની વેશભૂષા કેવી થઈ ગઈ છે ? જાતિ-કુલ-ધર્મ વંશ દેશ વગેરેને અનુરૂપ ઉચિત વેશભૂષા ગૃહસ્થોએ રાખવી જોઈતી હતી એના બદલે....ઉલટી ગંગા ચાલી રહી છે. અત્યંત ભારે કિંમતવાળા કપડાંની ખરીદી અને તેના ઉપર ભારે કિંમતવાળી સિલાઈ પણ હોય છે. આવા કિંમતી વસ્ત્રો સુખી સંપન્ન લોકો પહેરે છે. હાય....તો પણ અફસોસ એ વાતને છે કે કપડાં પહેરવાનો જે હેતુ હતો કે શરીરના અંગોપાંગોને ઢાંકવાનો ! શરીરની મર્યાદાને ઢાંકવાનો ! પણ ઊલટું જ થઈ રહ્યું છે. વસ્ત્ર એવી રીતે પહેરાય છે કે ઉપરથી અંગોપાંગ દેખાય વિશેષરૂપથી અંગોપાંગ જાણીખૂઝીને દેખાડવાની હરિફાઈ ચાલી રહી છે. વિચારો ! જ્યારે અવિવાહિત કુમારિકા પોતાના અંગોનું પ્રદર્શન કરવા લાગી ત્યારે યુવકોનું મન ખેંચાશે કે નહીં ? શા માટે કોઈના મનને બહેકાવવાનો આપ મોકો આપો છો ? પછી બળાત્કારની પ્રક્રિયા ઓછી થશે કે વધશે ?

અમેરિકામાં એક યુવકને બળાત્કારના અપરાધ સ્વરૂપ પકડયો. કોર્ટમાં જજની સામે ઉપસ્થિત કરાયો ! ફરિયાદ પક્ષની યુવતિએ કહ્યું નામદાર સાહેબ ! આને કડક સજા આપજો ! જજે યુવકને પૂછ્યું—કેમ ભાઈ તમે બળાત્કાર કર્યો છે ?....યુવકે અપરાધનો સ્વીકાર કર્યો ! જજે પૂછ્યું—ખીજું કંઈ કહેવા માંગો છો ?....ના, બસ એટલું જ કહેવા ઇચ્છું છું કે—મારા સાથીદારો-સેંકડો યુવકોને બચાવવા હોય તો આ યુવતિઓને કહેજો આવા અંગને પ્રદર્શન કરનારા ઉરોજક વસ્ત્રો ન પહેરે. જજે કહ્યું—અરે યુવતિ ! તમે તે દિવસે કેવી વેશ-ભૂષા પહેરી હતી ? તે કપડાં પહેરીને આવો. એક કલાકમાં તે યુવતિ તે દિવસે પહેરેલાં કપડાં પહેરીને આવી ! કોર્ટમાં આવતી જોઈને...જજ પણ

મંત્રમુગ્ધ જેવા થઈ ગયા ! તે યુવતિના પારદર્શક વસ્ત્રોમાંથી તેનાં અંગોપાંગોને જોઈને ઊભા થતાં જજે તુરત નોકર પાસે ખારીનો પડદો ખેંચાવડાવીને તેનું શરીર ઢંકાવ્યું. અને કેસનો નિર્ણય આપતા જજે ....હજારોની મેદનીની સામે કહ્યું કે આ યુવક નિર્દોષ છે....તેને નિર-પરાધ છોડી દેવામાં આવે છે. બધા જ અપરાધ આ યુવતિનો છે. પેપરમાં પોતાના ન્યાયને છપાવતાં જજે લખ્યું કે જો દેશના યુવક રૂપી ધનને બચાવવું હોય, જો નવજુવાનોની રક્ષા કરવી હોય તો.... કોઈ પણ સ્થિતિમાં યુવતિઓની ઉપર કડક શાસન કરીને તેઓની વેશભૂષાને સુધારવી જ પડશે. અમારે કાયદો કરવો જ પડશે કે યુવતિઓ સંપૂર્ણ શરીર ઢાંકીને જાય. આવા કપડાં પહેરીને જ આવે. પરંતુ આ કાયદો આજે પણ નથી થઈ રહ્યો ! કાયદો યુવકોની સજાને માટે થઈ રહ્યો છે. એકવારના બળાત્કારથી યુવકને પકડીને જેલમાં ધકેલી દેવાય છે. હવે તેના માટે સુધરવાના દ્વાર તો બંધ થઈ ગયા ! અને બિચારા અપરાધી-કેદી બનીને સંભવ છે કે અન્ય પ્રકારના અપરાધી બને. જીવન ખરબાદ થઈ જશે. આ રીતે આજે અનેક દેશોનું યુવાન ધન સાફ થઈ રહ્યું છે. નષ્ટ થઈ રહ્યું છે. શું દુઃખની વાત છે...મૂળ કારણને નથી જોવાતું, મૂળકારણ ઉદ્ધલત વેશની તરફ તો પૂરી ઉપેક્ષાની દૃષ્ટિથી જોવાઈ છે. એટલું જ નહીં, આજે જજની છોકરી હોય અથવા મિનિષ્ટરની હોય અથવા જે કોઈની છોકરી હોય બધી આ વેશભૂષાની સ્પર્ધામાં લાગેલી છે. અંગોપાંગ દર્શક, પાર-દર્શક વેશભૂષા પહેરવાની ફેશનમાં આજે બધા પ્રાયઃ પ્રતિસ્પર્ધી બનીને સ્પર્ધામાં ઊભાં છે. વિચારો, જ્યારે આકાશ જ ફાટી ગયું છે ત્યારે અમારો સોઈ-દોરાનો નાનો પ્રયત્ન આકાશને કેવી રીતે સીવી શકશે ? ઘણું આશ્ચર્ય છે. આજે ઘેર-ઘેર લૂંગીની ફેશન પુરૂષોમાં આવી ગઈ છે. ઘરમાં બાપો દિવસ અને રાત્રે લૂંગી પહેરી રાખવાની ફેશન આવી છે. તેમાં પણ સ્ત્રીની સાડીથી લૂંગીઓ બનાવવાની ફેશન આવી છે. એટલું જ નહીં, યુવતિઓ આજે પુરૂષેના પેન્ટ-શૂટ પહેરવા લાગી છે. આ પણ એક આંધળું અનુકરણ ચાલી રહ્યું છે. જેના ફળસ્વરૂપ સ્ત્રીઓમાં પણ જુદા-જુદા પ્રકારના અપરાધોની સંખ્યા વધી રહી છે. આપ જાણો છો અને પેપરમાં વાંચો છો કે-આજે સ્ત્રીઓ ચોરીના કાર્યક્ષેત્રમાં, ખૂન-હિંસા વગેરે ક્ષેત્રમાં પણ અપરાધી

બનીને પકડાઈ રહી છે. જેલોમાં આજે બાલ અપરાધી અને સ્ત્રી કેદીની સંખ્યામાં પણ વૃદ્ધિ જ થઈ રહી છે !

આજે પ્રધાન મંત્રીનું સ્ત્રી કેદીનો મોટી સંખ્યાનો આંકડો સાંભળીને મન અસ્વસ્થ થયું છે. અને જુહી-જુહી સામાજિક સ્ત્રી સંસ્થાઓની સ્ત્રીઓનો માનાસિક સુધારો કરવા માટે...તેઓને અપરાધ કરતી રોકવાને માટે બચાવવાની કોશીશ કરતો પ્રસ્તાવ નોંધ્યો છે. આ બાજુ ખીજી તરફ...રાષ્ટ્રપતિએ સ્ત્રીઓને સંબોધન કરતા પોતાના ભાષણમાં આ અપીલ કરી છે કે માતાઓએ બાળક પાંસેથી પોતાનું દૂધ ન છોડાવવું બાળકને દૂધ પૂરું પીવડાવવું. પોતાનું જ પીવડાવવું બગરનું દૂધ પીવડાવવાનો આગ્રહ ન રાખવો. પોતાના સંતાનને પોતાનું દૂધ ન પીવડાવવું અને પોતાના શરીરનું સૌંદર્ય સૌંદર્ય વધારવું...આ કેવી અજ્ઞાનતા આવી ગઈ છે? આજની સુશિક્ષિત માતાઓની એવી માન્યતાઓ વધી રહી છે કે સંતાનને પોતાનું દૂધ પીવડાવવાથી માતાનું શરીર ક્ષીણ થઈ જાય છે. શરીરની તંદુરસ્તી ઓછી થાય છે. સૌંદર્ય ઘટી જાય છે અને વૃદ્ધત્વ જલદી આવે છે. સાચું પૂછીએ તો આ મૂર્ખ માન્યતા છે. જિલ્લું જે દૂધ ન પીવડાવે તો સ્તન કેન્સરનું પ્રમાણ વધે છે. કેમ કે પુત્ર-પ્રેમના કારણે દૂધ ઉત્પન્ન તો થાય જ છે અને આવી સ્થિતિમાં માતા જે પોતાના દૂધની ચોરી કરે છે અને તે પણ ફક્ત સંતાનની સામે....(વિચારો! પછી કેન્સરનું પ્રમાણ વધશે કે ઘટશે? ભૂતકાળમાં માતાઓ સૌથી વધારે બાળકોને પોતાનું જ દૂધ પીવડાવતી હતી....જેના પરિણામે બાળક સુદૃઢ, સુઘડ અને શરીરથી પણ મજબૂત થતું હતું. પરંતુ આજની પ્રજા નિસ્તેજ-વીર્ય રહિત અને સત્વહીન બની રહી છે.

ખીજી બાજુ આજે વિદેશીઓને એ કહેવું પડ્યું છે કે...ભારતીયોમાં સ્પર્શ વિના દૂરથી નમસ્કાર કરવાની જે પ્રથા છે તે ખરેખર જ એકદમ સારી છે. તેના અનેક ફાયદા છે. પરંતુ અમારા ખ્રિસ્તિનમાં વિદેશી ગોરી પ્રજામાં સુખન કરવાની જે પ્રથા છે તેની અપેક્ષાએ જે હાથ જેડીને મસ્તક નમાવીને પ્રણામ કરવાની પ્રથા ઘણી જ સુંદર છે. અનુકરણીય છે (આ હમણા હમણા પેપરમાં છપાયું છે) વિચારો! એક બાજુ તો ભારતીય આર્ય પ્રજા વિદેશોની પશ્ચિમ સંસ્કૃતિનું

અન્ધાનુકરણ કરીને ખગડી રહી છે. પોતાના સંસ્કારોને છોડી રહી છે. આનાથી વધીને ખીજી વધુ મૂર્ખતા શું હોઈ શકે? જ્યારે ખીજી ખાજુ વિદેશી લોકો ભારતીય સંસ્કારોની પ્રશંસા કરી રહ્યા છે. અહીંની કૌટુંબિક વ્યવસ્થાની ખૂબ પ્રશંસા કરી રહ્યા છે, કેમ કે તેમનામાં કૌટુંબિકની વ્યવસ્થા જેવી વસ્તુ જ નથી. છોકરા-છોકરી પંદર-વીસ વર્ષના યુવાન થયા કે પછી તેઓ સ્વતંત્ર મનોવૃત્તિવાળા બની જાય છે. કોઈપણ કોઈની સાથે સંબંધ કરે લગ્ન કરે ક્યાંય પણ જાય. ક્યારેય પણ આવે કોઈપણ પ્રકારની કચકચ નથી. માતા-પિતાનું પણ કોઈ નિયંત્રણ નથી આખરે રહે ક્યાંથી? તેમનું પણ જીવન તેવા પ્રકારનું છે. એક તો માતા-પિતાનું ઠેકાણું જ નથી રહેતું. પાંચ સાતવાર છૂટાછેડા આપીને પિતાએ નવા નવા લગ્ન કર્યા હોય છે. પુત્રોનું પિતાના લગ્નમાં વારંવાર જવું એ આ જમાનાનું આભૂષણ બની ગયું છે. વિચારો! માતા-પિતાની આવી સ્થિતિ જોઈને પુત્રને માતા-પિતા તરફ શું સદ્ભાવ-પૂજ્યભાવ રહેશે? શક્યતા જ નથી. ન તો પુત્રને પિતાની પડી હોય છે અને ન તો પિતાને પુત્રની પડી હોય છે. બધા માત્ર પોત-પોતાનામાં પડેલા છે. પિતા પોતાના શયનખંડમાં છે, ગમે ત્યારે ઊઠીને પોતાની દિનચર્યા પૂરી કરીને નીકળી જાય છે. પુત્ર-પુત્રી ગમે ત્યારે આવે છે, જાય છે. પરસ્પર પ્રેમ નથી, સન્માન નથી અને મર્યાદા પણ નથી. માત્ર પશુ જેવું જીવન બની ગયું છે. કામ વાસના સિવાય ખીજું કંઈ જ રહ્યું નથી.

આંતરજાતીય લગ્નોના દુષ્પરિણામ

આંતર જાતીય લગ્ન, પોતાનાથી ભિન્ન જાતિના લગ્ન, આંતર ખંડીય લગ્ન, અને પોતાના ધર્મથી ભિન્ન ધર્મ, પોતાની ભાષાથી ભિન્ન ભાષાવાળા સાથે લગ્ન, પોતાના સમાજથી બહાર ભિન્ન સમાજમાં લગ્ન, એ રીતે પોતાના આહાર અને રહેણી-કરણીથી વિરૂદ્ધ આહાર અને રહેણી કરણીવાળા સાથે લગ્ન જે આજે આ જમાનાનું પ્રદાન છે. કલિયુગની જે ફેશન છે એનું કેટલું ભયંકર દુષ્ટ પરિણામ આવ્યું છે? એ તો આંખોની સામે પ્રત્યક્ષ જ છે. સરકાર પ્રોત્સાહન આપે છે. ઉચ્ચ વર્ણવાળા જે હરીજન-શૂદ્ર સાથે લગ્ન કરે છે તેને સરકાર ઈનામ આપે છે. પછી... નસબંધી કરાવે તો પણ

ઈનામ આપે છે. ગર્ભપાત મરૂતમાં કરાવવાની સગવડતા આપે છે. અરેરે.... પહેલા બગાડવાનું પછી ઈનામ આપવાનું?.... વાહ! શું સરકારી નીતિ છે? અરે! આટલા પૈસા બે સરકાર સામાજિક કલ્યાણની પાછળ આપે લોકોનું સાઈ થાય તેને માટે આપે તો પણ કેટલાયનું સાઈ થઈ શકે છે. પરંતુ અફસોસ! બિલ્ડ અસમાજિક તત્વોનું પ્રદાન એ પણ સરકારનું અને જમાનાનું જ પ્રદાન છે.

કોલેજમાં ભણતાં પ્રેમ થઈ ગયો અને લગ્ન કરી લીધા. ઓફિસમાં નોકરી કરતા હતા, ત્યાં પ્રેમ થઈ ગયો અને લગ્ન કર્યા....! પછી તે કોઈપણ હોય? કેવા પણ હોય?... કોઈપણ જ્ઞાતિ-જ્ઞાતિ ધર્મના હોય. કંઈ જ જોવાનું નહીં... ના આ ઊચિત નથી. માત્ર સફેદ ચામડી જોઈ, થોડાં કપડાં જોયા, થોડા પૈસા જોયા અને લગ્ન કરી લીધા ના! આ ક્યારેક ઘોષો આપી દેશે. આપ માત્ર ચામડી જોવાવાળા ચમાર ન બનો, ગુણ જોવાવાળા ગુણવાન બનો સુંબઈ આદિ મોટા શહેરોમાં ફરજીને ત્યાંથી, ઘોષીને ત્યાંથી નવા ઘોષેલા કપડાં એક બે દિવસ માટે ભાડેથી લઈને કોઈ પેટ્રોલ પંપ પર સર્વિસ માટે આવેલી ગાડીને લઈને અસામાજિક ગુંડા કોલેજોની સામે ફિલ્મી સિતારાની અદામાં આવે છે અને છોકરીઓને ફસાવે છે. પ્રેમની પાગલ યુવતિઓ ગાડી-કપડાં વગેરે જોઈને ભમરાની જેમ મુગ્ધ થઈ જાય છે. પ્રેમ પ્રકરણ ત્યાંથી શરૂ થઈ જાય છે અને લગ્ન પણ થઈ જાય છે. પછીથી જ્યારે તે ગુંડાની ઝૂંપડપટ્ટીના ઘરમાં વહુ બનીને આવે છે ત્યારે આંખો ખૂલે છે. પરંતુ જ્યારે વિચાર કરવા લાગે છે ત્યારે ઘણો સમય વ્યતીત થઈ ગયો હોય છે. આવા ગુંડાઓ કેટલાક દિવસો સુધી સંસારના રંગ-રાગમાં રમીને... પછી છોકરીઓને વેચી નાંખે છે. એવું પણ સાંભળ્યું છે કે અવૈધ રૂપે છોકરીઓ વેચવાનો વ્યવસાય ચાલી રહ્યો છે. કેટલીક છોકરીઓ વેશ્યાઓને ત્યાં વેચી દેવાય છે. તેઓને જોલના કેદીની જેમ બંધ રાખીને વેશ્યાવૃત્તિ કરાવાય છે. દેવદાસી પણ એક વેશ્યાનું જ ખીજું નામ છે. અને શાળાની કંઈક છોકરીઓ યુવતિઓ દેવદાસી બને છે, બનાવાય છે અને કેટલીક યુવતિઓ સમુદ્રના પેલે પાર વિદેશોમાં મોકલાઈ અપાય છે. અરબસ્તાન વગેરે દેશોમાં જ્યાં જમીનમાંથી નીકળેલા પેટ્રોલની આવક ૧ કલાકના ૨ કરોડ રૂપિયાની

છે. તેઓને શું તકલીફ છે ? તેઓને હાથ-પગ ચલાવવાની પણ આવશ્યકતા નથી. શહેનશાહ ઠાઠમાં રહેવાવાળા તેઓ સુરા અને સુંદરીમાં મશગુલ રહે છે. ભારત અને અન્ય દેશોમાંથી આવી એજન્ટ યુવતિઓને ગૂમ કરીને લઈ જવાય છે અને સ્ટીમર મારફત ત્યાં મોકલાય છે. એક એક સ્ત્રીની પાછળ પાંચ-દસ હજારની કિંમત મળે છે અને ત્યાંના આસુરી વૃત્તિવાળા કામી નરાધમો ખીજી સારી સ્ત્રી મળી જાય તો તેને નોકરડી-દાસીના રૂપમાં વેચી દે છે.

એ રીતે વિદેશોનું ગ્રીનકાર્ડ ખતાવીને લગ્નની જાહેરખબર આપીને.... સારી યુવતિઓની સાથે લગ્ન કરીને, વિદેશોમાં જઈને વેચવી વેશ્યાવૃત્તિ કરાવવી વગેરે વ્યવસાયમાં લગાડવાનું આજે પ્રચલિત થઈ ગયું છે. વિદેશોમાં લગ્નને બંધન મનાય છે. પાંચ-સાત-દસ વાર છૂટાછેડા આપવાના અને ખીજી અપનાવવાની વાત આજે ત્યાં સરળ થઈ ગઈ છે. સ્ત્રીઓ જ્યાં ફક્ત ઉપભોગનું સાધન માત્ર છે, પુરૂષને માટે ફક્ત મન બહેલાવવાનું રમકડું માત્ર છે ફક્ત કામભોગની તૃપ્તિનું સાધન માત્ર મનાયું છે. સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્યની વાતો કરવાવાળાઓએ પણ ક્યાં સ્ત્રીઓને તે ઊંચું સન્માન આપ્યું છે ?—મનુસ્મૃતિમાં મનુ અહીં સુધી કહે છે.

યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે, રમન્તે તત્ર દેવતાઃ ।

યત્રૈતાસ્તુ ન પૂજ્યન્તે, સર્વાસ્તત્રાફલા ક્રિયાઃ ॥

જે ઘર અથવા દેશમાં સ્ત્રીઓનો સત્કાર થાય છે તે કુલ-ઘર અથવા દેશમાં વિદ્યા-યુક્ત દેવી પુરૂષ આનન્દથી કીડા કરે છે અને જ્યાં સ્ત્રીઓનો સત્કાર નથી થતો ત્યાં બધી ક્રિયા નિષ્ફળ જાય છે.

શોચન્તિ જામયો યત્ર, વિનશ્યત્યાશુ તત્કુલમ્ !

ન શોચન્તિ તુ યત્રૈતા વર્ધન્તે તદ્દિ સર્વદા ॥

જે ઘર-કુલ-દેશમાં વેશ્યાગમન, અત્યાચાર, બ્યભિચાર બળાત્કાર વગેરે કારણોસર સ્ત્રીઓશોકાતુર રહે છે, તે કુલ-ઘર શીઘ્ર નાશ પામે છે અને જ્યાં સ્ત્રીઓ સંતુષ્ટ-આનન્દી-સન્માનિત છે. તે કુલ-ઘર-સર્વદા વૃદ્ધિ પામે છે.

આથી ગૃહસ્થ જીવન યોગ્ય માર્ગાનુસારીના પાંત્રીશ ગુણોનું વિવેચન કરતાં અનેક શાસ્ત્રોમાં “યોગ્ય લગ્ન” નો નિયમ ખતાવ્યો છે. જેના કુલ-શીયળ ગોત્ર-ખાનદાની વગેરે ઊંચા છે તેઓની સાથે જ લગ્ન કરવા ઉચિત છે. ખાનદાની ઊંચી હોય, ધર્મ ખન્નેનો સમાન હોય જાતિ અને ભાષા સમાન હોવી જોઈએ. એ રીતે દેશ પણ સમાન હોવો જોઈએ. કન્યાનું ગોત્ર ગુહું હોવું જોઈએ. સુશીલ-ધર્મ સંસ્કારી કન્યાની સાથે યોગ્ય ઉંમરે લગ્ન “યોગ્ય લગ્ન” કહેવાય છે. લગ્ન એક પવિત્ર સંબંધ છે. સ્ત્રી પણ એક પતિવ્રતા ધર્મથી પોતાના પતિને (પતિ દેવો ભવ) દેવ તુલ્ય પતિ માનીને એક માત્ર પતિની સાથે જ મન-વચન-કાયાથી સંબંધ રાખે. પરંતુ પર પુરૂષની સાથે પિતા તુલ્ય પુત્રની જેમ ભાઈની સમાન વ્યવહાર રાખે, પોતાના પતિને પોતાના ચારિત્રના વિષયમાં શંકા પણ ઊભી થાય એવો વ્યવહાર જરાપણ ન રાખે. સંસારમાં રહ્યા છતાં પણ જો એક પતિવ્રતાનું પવિત્ર જીવન જીવે છે તો તેવી સ્ત્રી સતી-‘મહાસતી’ કહેવાય છે.

અમે સવારના સમયમાં ભરહોસરની સજ્જાય ઝોલતી વખતે પ્રાચીન સમયની સીતા, સુલસા, ચંદનખાળા, મનોરમા, મદનરેખા, દમયંતિ, રાજમતિ, કલાવતિ, અંજનાસતી, પ્રભાવતી, સતી સુભદ્રા, ચેલ્લણા રાણી, દ્રૌપદી, દેવકી વગેરે અનેક સતી મહાસતી સન્નારીઓના જે નામ ગણાવ્યા છે તેઓને અમે પ્રાતઃ સમયે વંદના કરીએ છીએ. પરજીવી સ્ત્રીઓ હતી તો પણ જીવન કેટલું પવિત્ર હતું? કાચા સૂતરના દોરામાં, ઢોઠ ચાળવાની ચાળણી લઈને કુવામાંથી પાણી કાઢીને નગરના દ્વાર ખોલવાનો ચમત્કાર પણ સતીઓએ જ કર્યો છે. આર્યદેશનો ઇતિહાસ આવી અનેક સતીઓના સતીત્વના પ્રભાવથી ભરેલો પડ્યો છે. આજે આ વર્તમાન કલિયુગમાં કોઈ સતી સન્નારીનું નામ આપે સાંભળ્યું છે? આ કલિયુગ તો શું? કામયુગ છે! કામ વાસનાની પ્રધાનતાનો સમય છે. ક્યાંથી સતી મહાસતી અને? સતીપણાને માટે જીવનપર્યાંત અખંડ એક પતિવ્રતનું વ્રત પાળવું પડે છે. એક ક્ષણ માટે પણ પરપુરૂષ સાથે સંબંધ કરે તો તેનું સતીત્વ ન રહે. તે કુલટા કુલનો નાશ કરનારી અને છે. આજે તો સતીત્વની વાત આ જમાનામાં કરવી....પણ મૂર્ખતા મનાય છે....ભલે, આપ જે પણ માનો તે સાચું કેવો જમાનો આવ્યો છે? આજે ઊંચા આદર્શોની, ધર્મની, સત્યની વાતો કરવી પણ

અનુચિત મનાય છે. Out of Date. કહીને લોકો મળક કરે છે. પરંતુ ખીજી બાજુ અન્યાય, અનીતિ-દુરાચાર, વ્યભિચાર, અનાચાર વગેરે અનેક પાપોનું મહાદુઃખ-મહારોગ, ભારે સજા, અશાંતિ આદિ ભોગવે જ છે. ધર્મશાસ્ત્ર એ લગ્ન નહીં કરવા એવું નથી કહ્યું પરંતુ લગ્નના વિષયમાં પણ ધર્મે ઉચિત વ્યવસ્થા બતાવી છે. સંતાન પ્રાપ્તિના હેતુભુત મર્યાદિત સ્ત્રી સંબંધ પછી બ્રહ્મચર્ય પાળવું જોઈએ. પરંતુ પાશવી, અતિકામી, અવિવેકી વાસનાના કીડા તો ન બનવું જોઈએ.

એવી પણ વાત નથી કે ફક્ત સ્ત્રીઓએ જ બ્રહ્મચર્ય પાળવું જોઈએ. સ્ત્રી જ સતી બને અને એક પતિવ્રતા ધર્મ પાળતી રહે અને પુરૂષ કંઈપણ કરે ? પુરૂષ કેવો પણ અનાચારી હોય, પરંતુ આવા પુરૂષની સામે સ્ત્રી તો સતી જ હોવી જોઈએ ના, સ્ત્રી હોય કે પુરૂષ આખરે બન્ને એક રથના બે પૈંડા બનીને ઘર સંસાર રૂપી રથને ચલાવશે તો જ જીવનયાત્રા સફળ બનશે, નહીંતર સંસાર બગડી જશે. જ્યાં સુધી સંસારમાં છે ત્યાં સુધી સંસાર પણ સારો, મીઠો બનાવીને રાખો. સંસારને (વષમય, કડવો, હોળીની જેમ બળતો ન રાખો. આપનો સંસાર ભલે નાનો હોય કે મોટો હોય, પૈસા-સુખ-સંપત્તિ ઓછી હોય કે વધારે હોય, સંતાન ઓછા હોય કે વધારે હોય અથવા કર્મવશ ન પણ હોય, પરંતુ સંસારી જીવન પણ નિષ્પાપ પવિત્ર હોય, સુખી સંતોષી જીવન હોય, સુખ-શાંતિથી જીતાયેલા જીવનમાં પણ યથાશક્તિ ધર્મ ધ્યાન-આરાધના કરતા હોય, આનંદથી ભરેલું જીવન હોય તો પણ આપ ઘણા ભાગ્યશાળી માનશો. અન્તે સંસાર જરૂર છેડવો છે. આ ઉદાર ભાવ રાખતા, અંતરથી સંસાર એક કેદખાનું છે, પાપોથી ભરેલું છે અને ભવોની પરંપરાને વધારવાવાળું છે. અમારું અંતિમ ધ્યેય તો મોક્ષ પ્રાપ્તિનું છે. આથી તદનુસાર, અમારે મોક્ષાનુલક્ષી ધર્મ સાધના કરવી જોઈએ. એવી ભાવનાથી ચાલીએ આર્ય દેશની આર્ય સંસ્કૃતિની આર્ય પ્રજામાં અર્થ અને કામ ગૌણ હોય છે, પરંતુ ધર્મ અને મોક્ષ પુરૂષાર્થ જ પ્રધાન રહે છે. મોક્ષને કેન્દ્રમાં રાખીને પરિધિની ચારે બાજુ ધર્મ પુરૂષાર્થનું આયોજન કરવાનું છે. અર્થ અને કામ પણ ધર્મની છાયાથી (સુકત) ભરેલા હોય, ગૌણ હોય તે પણ ધર્મમાં ઉપયોગી થાય એ રીતે સેવન કરવું જોઈએ. સંસાર

છોડવો છે તેનો મતલબ એ નથી કે સંસાર બગાડીને છોડવો ના, લીલાશ્રમ સુંદર, મધુર-મીઠો સંસાર છોડવો એમાં પોતાની બહાદુરી છે. આજે પણ વિદેશના લાખો લોકો ભારતીય પરિવારના જીવનની તરફ આકર્ષાય છે. અમારી પરિવારની વ્યવસ્થા સંયુક્ત કુટુંબની વ્યવસ્થા, પરિવારનો પ્રેમ, પુત્રસ્નેહ, માતૃવાત્સલ્ય, માતૃભક્તિ, પિતૃ-ભક્તિ વગેરે અનેક ગુણોની તરફ આકર્ષાય છે. ઘણાં જ પ્રભાવિત છે. વિદ્યનું સૌથી મોટું આશ્ચર્ય માને છે અને જ્યારે વિદેશોમાં પરિવારની વ્યવસ્થા જેવી કોઈ વસ્તુ જ નથી, માતા-પિતાની ભક્તિસેવા જેવી કોઈ વાત જ વિદેશોમાં નથી....આ વાતથી ઘણાં લોકો દુઃખી પણ છે. અનાય દેશોમાં માત્ર અર્થ અને કામની જ પ્રધાનતા છે. આજે ઘણાં પ્રમાણમાં સુખ-સંપતિ-સુખના સેંકડો સાધન હોવા છતાં પણ બિચારા સુખ-શાંતિ શું ચીજ છે? એનાથી અપારચિત છે. આંતરિક જીવનમાં ઘણાં જ દુઃખી છે. ઘણા ત્રાસ પામેલા છે. આ બાજુ ભારતીયો કૌટુંબિક સુખ-શાંતિની વ્યવસ્થાની પાછળ પણ ધમનું યોગદાન ઘણું બધું છે. ધર્મે પોતાના પરિવારમાં પણ વ્યવસ્થા બનાવી છે.

શરીર સમાનતાથી બધી સ્ત્રીઓ જ છે. પરંતુ ધર્મ ભેદ જ્ઞાનથી યોગ્ય વ્યવહાર શીખવાડતાં કહે છે કે - એક સ્ત્રી માતા છે. તેના તરફ પૂજ્ય ભાવ-ભક્તિ ભાવ રાખો. તેમના ચરણોનો સ્પર્શ કરીને આશીર્વાદને માંગો. ખીજી બહેન છે. બહેનની રક્ષા કરો, આદર ભાવ રાખો. ત્રીજી ભાભી છે. ભાભીને પણ માતાની જેમ આદર ભાવથી જુઓ. માતાની જેમ તે પણ સન્માનને યોગ્ય છે. એક પુત્રી-કન્યા પણ છે. તેની તરફ વાત્સલ્યભાવથી જુઓ. માત્ર એક સ્ત્રી જ પત્ની છે. પત્નીની તરફ પ્રેમપૂર્ણ દૃષ્ટિથી જુઓ. આ રીતે બધી સ્ત્રીઓ જ છે. શરીરથી તો સમાન છે. પરંતુ ધર્મએ આ વ્યવસ્થા કરી છે. અને કેના તરફ કેવું ઔચિત્ય રાખવું એ શીખવાડ્યું છે. આથી આજે આર્ય દેશમાં પારિવારિક વ્યવસ્થા સારી રીતે ગોઠવાઈ ગઈ. આનો બધો યશ ધર્મના કાળે જાય છે.

આજે સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્યની વાતો કરવાવાળાઓએ જ સ્ત્રીઓનું સ્થાન ઘણું નીચું કરી નાખ્યું છે. જ્યાં જુઓ ત્યાં સ્ત્રીઓના શરીરનું કામ પોષક કટપૂતળીની જેમ લીલામ (વેચાણ) થઈ રહ્યું છે. પ્રત્યેક જાહેર-

ખબરોમાં, સિનેમાના પોસ્ટરોમાં, પેપર, સામાયિક, માસિક સાપ્તાહિક સર્વત્ર, કપડાની બહાર ખબરોમાં બધે સ્ત્રીની બહારખબર, ખબર નહી. કેમ આવશ્યક માની લીધી છે? આવા ખરાબ ગંદા પોસ્ટરો છાપે છે. ફક્ત વ્યાપાર નીતિ....ના કારણે માંગ વધે એ હેતુથી સામાયિક-માસિકના મુખ્ય પાના ઉપર નગન-અર્ધનગન અશ્લીલ ચિત્ર છાપી દે છે અને યુવકોનું મન લલચાય જાય છે. એ રીતે માંગ વધે છે. વિદેશોમાં કરોડો અબજો રૂપિયા ફક્ત આવા નગન ચિત્રોને છાપીને એક-બે સામયિકવાળાઓએ કમાઈ લીધા છે. આખરે શું? આજે ઘેર ઘેર શો રૂમમાં, ડ્રોઇંગરૂમમાં, શયન ખંડોમાં ચિત્ર, કેલેન્ડર ફોટો, કલાકૃતિ પણ એવી ખરાબ-ગંદી રાખવામાં આવે છે કે ઘરમાં પોતાના પુત્રને પણ કામ ઉત્પન્ન થઈ જાય. પિતાએ પુત્રી ઉપર, ભાઈએ બહેન ઉપર બળાત્કાર કર્યો છે એવા તો સેંકડો પ્રસંગ છાપામાં છપાઈ ગયા છે. હવે માત્ર પુત્રે માતા ઉપર બળાત્કાર કર્યો હોય એ છાપવાનું બાકી રહી ગયું છે. સંસારમાં કોઈ પાપ છુપાયેલું નથી. આ સંસારની આટલી મોટી ધરતીના વિશાલ સ્ટેજ પર કિસ્મતના બધા પ્રકારના નાટક ભજવાઈ ગયા છે. કોઈ પાપ બાકી રહ્યું નથી અને આજે આ કલ્પિયુગમાં તો પાપની કોઈ રીત, કોઈ યુક્તિ, કોઈ પ્રકાર બાકી રહ્યો હોય એવું લાગતું જ નથી.

અરે ભાઈ! માની લો. કે રાવણ સીતાને ઉઠાવીને લઈ ગયો હતો હા, આ રાવણે જરૂર ખરાબ કયું, ઘણું ખરાબ કયું. પરંતુ રાવણે સીતાના સતીત્વને, શીયળને ખંડિત તો નથી કયું. રાવણ વારંવાર સીતાની સામે ભોગની પ્રાર્થના કરતો રહ્યો, યાચના કરતો રહ્યો. સીતાને સમજવવાના, મનાવવાના હજારો પ્રયત્નો કરતો રહ્યો. પણ સીતાનો સ્પર્શ શુદ્ધ નથી કર્યો. સીતાની ઈચ્છાની વિરુદ્ધ બળાત્કાર નથી કર્યો. રાવણ હેરાન થઈ ગયો હતો, યાકી ગયો હતો. રાવણને સલાહ આપતાં કોઈએ કહ્યું-અરે! આપની પાસે તો બહુરૂપી વિદ્યા છે. આપ રામનું રૂપ લઈને સીતાની સામે જાવ અને સીતાને વશ કરો એમાં શું મોટી વાત છે? રાવણે પ્રત્યુત્તર આપતાં કહ્યું....અરે! હજારો પ્રયોગોમાં આ પ્રયોગ પણ મેં કરી જોયો. જ્યારે હું રામનું રૂપ લઈને ગયો ત્યારે બળાત્કારની ઈચ્છા જ નથી થતી, વાસના જ

મરો જાય છે અને રાવણુ બનીને જાઉં છું તો તેનો સ્પર્શ પણ કરવા નથી પામતો. આવી સ્થિતિ છે શું કરું ?

આ પ્રસંગ ઉપર વિચારો ! રામાયણનો રાવણુ ખરાબ છે કે આજે કલિદુગના રાક્ષસી રાવણો ખરાબ છે? જે સ્ત્રીનું અપહરણ કરી જાય છે. અને બળાત્કાર પણ કરે છે અને તેનું ખૂન-હત્યા કરીને કુવામાં ફેંકી પણ દે છે. કોણ ખરાબ છે? સ્ત્રીતાની તો અગ્નિ પરીક્ષા પણ થઈ ગઈ. અને આજે પણ સીતા મહાસતીના રૂપમાં ઈતિહાસના પાનાઓ ઉપર સુવર્ણાક્ષરથી અંકિત છે. પરંતુ આજના કામયુગના મહાકામી રાક્ષસી રાવણોનું કલંકિત જીવન તો શું? નામ પણ જીભથી લેવાથી સો વાર ગંગામાં નહાવું પડશે.

આશ્ચર્યની વાત તો એવી છે કે-આજે બધાને સીતા જેવી પવિત્ર આદર્શ સતી સ્ત્રી પત્નીના રૂપમાં જોઈએ છીએ, પરંતુ રામ કોઈને બનવું નથી. રાવણુ થઈને સીતા જોઈએ છે. આ કેવી રીતે શક્ય છે? અરે સીતા જેવી સતી જોઈએ તો રામ બનવાની સાધના કરો. મયળાસુંદરી જેવી પત્ની જોઈએ તો શ્રીપાળ બનવાની સાધના કરો, ધવલશેઠ બનવાની નહીં.

આ વાત ખીજી બાજુ એટલી જ ગંધી પણ છે. આજે યુવતિ-એને રામ જેવો પતિ જોઈએ છે પણ સીતા બનવા કોઈ તૈયાર નથી સિનેમાની હીરોઇન બનીને ફરવાવાળીને તો સ્વપ્નામાં પણ રામ, શ્રીપાળ ક્યાંથી દેખાશે? પછી આજે તો સિનેમાના હીરો જ દેખાશે. એવું આજે દેખાઈ રહ્યું છે કે યુવતિઓ, છોકરીઓ સિનેમાના અભિનેતા અને યુવકો સિનેમાની અભિનેત્રીઓના ફોટાને આરાધ્ય દેવની જેમ ગળે લગાવે છે, પર્સ-પાકીટ-પુસ્તકમાં રાખીને ફરે છે. વિચારો, આવા આરાધ્ય દેવ-દેવીઓના ઉપાસકને પછી કેવાં મળશે? કેવી મળશે? માફ કરજો-આજે સત્વ અને સાત્વિકતા ખતમ થવાના કિનારે પહોંચી ગઈ છે.

ધર્મ શાસ્ત્રે કહ્યું સ્ત્રીને સ્ત્રીની મર્યાદામાં જ રાખવી ઉચિત છે. કન્યાના રૂપમાં માતા-પિતા રક્ષા કરે છે. વિવાહિત પત્નીના રૂપમાં પતિ -સસરો સ્ત્રીના શિયળની રક્ષા કરે છે. મોટી થયા પછી અથવા વિધવા થાય ત્યારે પુત્ર રક્ષા કરે છે. વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ બધા દાદીમા

કહીને સેવા કરે છે. આ રીતે સ્ત્રી નાનપણથી મૃત્યુ સુધી રક્ષાને યોગ્ય છે, રક્ષણીય છે, આજે તો ક્યાં તે વાત છે? ઘરથી પુસ્તક લઈને કોલેજ લખવા માટે જઈ છું. એમ કહીને ગઈ છે. પરંતુ કોલેજના બહાને....બગીચામાં....સિનેમા-નાટકોમાં, યુવાન મિત્રોની સાથે અહીં-તહીં જતી, ફરતી યુવતિઓના માતા-પિતાને પુત્રીની ખબર લેવાની ક્યાં કુરસદ છે? સમય જ ક્યાં છે? પછી પરિણામ શું આવે? હાથના ક્યાં હૈયે વાગે છે. ત્યારે માથું પછાડીને રડવું પડે છે. સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્યની વાતો કંઈક અંશ સુધી તો સ્વીકાર્ય છે જ. પરંતુ આજે તો સ્વતંત્રતાના નામ ઉપર સ્વચ્છંતાનો માર્ગ અપનાવાઈ રહ્યો છે. સ્વતંત્રતા તો થોડી સારી પણ હતી. પરંતુ સ્વચ્છંદતાએ તો સર્વનાશ જ કરી દીધો છે.

આથી સ્ત્રી સ્વાતંત્ર્યના સમર્થક સ્ત્રીને સ્વચ્છંદતાના શિખર ઉપર પહોંચાડે છે. આખરે યાદ રાખો! મર્યાદા ધર્મની પૂરી આવશ્યકતા છે. લજ્જત-મર્યાદાનો ધર્મ જ સ્ત્રીત્વ ટકાવી શકશે. અન્યથા જ્યારથી મર્યાદા તૂટી ગઈ છે. સ્ત્રીએ ઘર છોડીને નોકરી શરૂ કરી છે. કોઈ સાહેબના હાથ નીચે, ખોસની આજ્ઞાનુસાર ઓફિસોમાં વગેરે જગ્યાએ ધનોપાર્જનમાં લાગી છે ત્યારથી તેનું શરીર બ્રહ્મ ધર્મ ચૂક્યું છે. ઈજ્જત લૂંટાઈ રહી છે. શિયળ-બ્રહ્મચર્ય-સતીત્વ બધું લૂંટાઈ રહ્યું છે. આ કારણ છે કે આજે સતી-મહાસતીના દર્શન જ નથી થતા. ન અભિશાપ, ન આશીર્વાદ કંઈ પણ નહીં!

પુરૂષોએ પણ નૈઋતિક બ્રહ્મચર્ય પાળવું જોઈએ—

જેવી રીતે એક સતી સ્ત્રીના બ્રહ્મચર્યનો, સતીત્વનો, શિયળનો પ્રભાવ હોય છે તેવી રીતે નૈઋતિક બ્રહ્મચારી પુરૂષના બ્રહ્મચર્યના પાલનનો મહિમા પણ શાસ્ત્રકારોએ મુક્તકંઠે ગાયો છે. તેની પણ ચમત્કારિક પ્રભાવોની વાતો ઇતિહાસના પાનાં ઉપર અમર છે. સાધુ-સંત મુનિ મહાત્માના મોઢેથી એકવાર બ્રહ્મચર્યનો ઉપદેશ બે ભાઈઓએ સાંભળ્યો. દેવચન્દ્ર તો દીક્ષા લઈ લીધી. અને મોટા ભાઈ કુમારચન્દ્રને સંસારમાં રહેવું, પડ્યું. તેણે સ્વપત્ની સંતોષ વ્રત લીધું અને ભાવિમાં અખંડ બ્રહ્મચર્ય પાળવાની મહત્વાકાંક્ષાથી આજે પણ મનથી બ્રહ્મચારીની જેમ રહેતો અને ફક્ત સ્વસ્ત્રીની ઇચ્છાને સંતોષતો પોતાની

સાધના કરતો હતો. એકવાર નાના ભાઈ દેવચન્દ્ર મુનિ વિહાર કરતાં શ્રીપુર નગરની બહાર ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. રાજા કુમારચન્દ્ર જલ્દીથી દર્શનાર્થે ગયા અને ભાવપૂર્વક વંદના કરીને પાછો ફર્યો. આવીને પત્ની રાણીને કહ્યું. તું પણ જઈને આવ. વંદના કરી લે. બીજા દિવસે સવારે અનેકોની સાથે રાણી જ્યારે વંદન કરવા નીકળી ત્યારે વચમાં નદીમાં મોટું પુર આવેલું જોયું આથી પાછા ફરી આવીને રાજાને વાત કરી. ત્યારે રાજાએ કહ્યું-દેવી તમે જાઓ અને નદીને કહેજો. કે-“હિ નદી ! જો રાજા શુદ્ધ બ્રહ્મચારી હોય તો માર્ગ આપ.” રાણીને બહુ આશ્ચર્ય થયું. નવાઈની વાત હતી. અરે શું હું નથી જાણતી ? કે રાજા બ્રહ્મચારી છે કે નહીં ? મારી સાથે સંબંધ કરવા છતાં પણ બ્રહ્મચારી કેવી રીતે રાજાએ કહ્યું-દેવી ! તું જઈને કહીને તો જો !...રાની નદી કિનારે ગઈ અને તે જ શબ્દો કહેતાં હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરી-એક ક્ષણમાં-જેત જોતામાં આશ્ચર્ય-કે નદીની વચમાં માર્ગ થઈ ગયો. અડધું પાણી એક તરફ અને અડધું પાણી બીજી તરફ !

વચમાંથી રાણી ગઈ, બધા ગયા અને ફરી નદી વહેવા લાગી. દેવચન્દ્ર મુનિને વંદના કરીને પાછું ફરવું હતું તેથી સાધુ મુનિરાજને પૂછ્યું મહારાજ ! આવતી વખતે તો પતિના બ્રહ્મચર્યના પ્રભાવથી આવી ગઈ-હવે પાછી કેવી રીતે જાઉં ? સાધુ મહારાજે કહ્યું-દેવી ! જાઓ નદીને કહેજો- આ સાધુ નિત્ય ઉપવાસી હોય તો હિ નદી ! જવાને માર્ગ આપ ! રાણીએ આવીને તે શબ્દોનો પ્રયોગ કર્યો અને નદીએ માર્ગ આપ્યો....રાણી રાજમહેલમાં આવી ગઈ. આ બંને ચમત્કારોથી રાણીનું મન ચક્કર ખાઈ રહ્યું હતું. અરે ! આ કેવી રીતે શક્ય હોઈ શકે ? રાજા નિત્ય બ્રહ્મચારી ? અને સાધુ નિત્ય ઉપવાસી ?...આ વાત સમજમાં નથી આવતી. આખરે સાધુ મહાત્માએ સમજાવ્યું-દેહવ્યવહારથી તે ક્રિયાને કરતા પણ, ઔદાસીન્ય ભાવથી. અનિરંછાથી કરતાં પણ ભાવ મનજો તેનાથી અલિપ્ત હોય, અનાસક્ત હોય તો તે ક્રિયાથી મુક્ત પણ હોઈ શકે છે. આથી જેમ હું આહાર પણ અનાસક્તથી દેહને ભાડું આપવાની જેમ નિરસ લઉં છું. તેવી જ રીતે રાજા પણ મનથી વૈરાગી છે. વિરકત-બ્રહ્મચર્યની ભાવનાવાળા છે. ફક્ત તમારા કારણે સંસારમાં રહેવું પડ્યું છે. આથી

રહે છે. પરંતુ ભાવથી ચારિત્રનો સ્પર્શ કરી રહ્યા છે. પારેખર આ રહસ્ય છે. આ રહસ્યને સમજવું જોઈએ.

આજે યુવકોએ આ સમજવું જોઈએ. નૈષ્ઠક બ્રહ્મચર્યનું પાલન જ એકમાત્ર વિકલ્પ છે. બ્રહ્મચર્ય જ જીવનને સાત્ત્વિક પવિત્ર બનાવશે. અમારી વીર્ય શક્તિ બધી નાશ ન પામવી જોઈએ. વીર્ય નાશ પામે તો સમજવું કે અમે ભ્રષ્ટ થઈ ગયા છીએ. ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશ કરતાં પહેલાં બ્રહ્મચર્યાશ્રમ બતાવ્યો છે. જ્યાં સુધી લગ્ન નથી થયાં ત્યાં સુધી તો શુદ્ધ બ્રહ્મચર્યનું પાલન અવશ્ય કરવું જોઈએ. સૃષ્ટિ વિરૂદ્ધ કુકર્મ હસ્તગૈથુન, સ્વપ્નગૈથુન અને માનસિકગૈથુનથી બચીને પણ સ્વવીર્યની રક્ષા કરવી એ પોતાનો ધર્મ સમજવો જોઈએ. યોગસૂત્રના બીજા પદના ૩૮ માં સૂત્રને નિત્ય યાદ કરો—‘બ્રહ્મચર્યપ્રતિષ્ઠાયાં વીર્યલાભઃ’ બ્રહ્મચર્યની પ્રતિષ્ઠા સ્થાપના (પાલન) માં વીર્ય લાભ છે, શારીરિક-માનસિક પૂરો લાભ છે. અનેક ગુણ છે. વીર્ય રક્ષાને જીવન મંત્ર જ બનાવી દો કે ‘મરણં વિન્દુપાતેન જીવિત વિન્દુરક્ષણાત’ । વીર્યના એક બિંદુના નાશમાં મોત છે અને એક એક બિંદુના રક્ષણમાં જીવન છે. મનુ સ્મૃતિમાં મનુના શબ્દોને ન ભુલો—

एकः शरीत सर्वत्र न रेतः स्कन्दयेत्क्वचित् ।

कामाद्धि स्कन्दयन्रे तो हिनस्ति व्रतमात्मनः ॥

स्वप्ने सिवत्वाब्रह्मचारी द्विजः शुक्रमकामतः ।

હંમેશા એકલા સૂવું જોઈએ. વીર્યપાત ક્યારે પણ ન થવો જોઈએ. કામવૃત્તિથી વીર્યપાત કરવાથી બ્રહ્મચર્ય વ્રતનો નાશ થાય છે. બ્રહ્મચારી બ્રહ્મણ અબ્રહ્મણે સ્વપ્નમાં પણ સ્ખલના ન થવ. દે એવી બ્રહ્મચર્યની શુદ્ધિ રાખવી જોઈએ. વીર્યરક્ષામાં જ જીવન છે. અન્યથા મોત સામે છે.

આપ વિચારો ! આયુર્વેદ શાસ્ત્ર કહે છે. એક મણ આહારના ખોરાકમાંથી એક શેર લોહી બને છે, અને તેમાંથી એક તોલો જ વીર્ય બને છે. અને એકવારના વીર્યપાતમાં અઢી તોલા વીર્ય નાશ પામે છે. આદ્યું જાય છે. જેવી રીતે વેપારી ગૃહસ્થને આવક ઓછી હોય અને ખર્ચ અઢી ગણો વધારે હોય તો શું પરિણામ આવશે ? તેવી સ્થિતિ

અહીં છે. અહીં શારીરિક શક્તિનું દેવાળું નીકળી જશે. જે વીર્ય શરીરનો રાજા (King of Body) છે. તેને આસન પ્રાણાયામની યોગ સાધનાથી ઉર્ધ્વગામી બનાવવું જોઈ એ અધોગામી તો બધા બનાવે છે. વીર્યશક્તિ અધોગામી બનીને નાશના માર્ગે ચાલી જાય તેની અપેક્ષાએ ઉર્ધ્વગામી બનીને મગજ સુધી પહોંચી જાય તો હજારો પાંખડીવાળું કમળ ખીલી જાય. સાધકનું કપાળ સૂર્યની જેમ તેજસ્વી બની જાય. મુખ રૂપી કમળ પરાક્રમ અને તેજથી ભરાઈ જાય પ્રાચીનકાળના મહાપુરૂષોના તૈલચિત્ર છાયાચિત્ર પણ જોઈ એ છીએ તો ફેટા પર શું પરાક્રમ અને તેજ દેખાય છે? કેટલો ગંભીર ચહેરો! ચહેરા ઉપરથી તેજ જાણે કે સૂર્યના કિરણો ચારે તરફ ફેલાઈ રહ્યા હોય તેવી રીતે પ્રસરે છે. આથી પ્રહ્લયર્ષ પાલનના સેંકડો લાભ છે અને અપ્રહ્લ-ગૈથુન સેવનમાં મહાપાપ છે. હજારો નુકશાન છે. આજના આધુનિક ડોક્ટર કહી દે છે....ના....ના...આ તો મળ-મૂત્ર-કફ-થૂંકની જેમ વીર્ય નીકળી પણ જાય તો કોઈ વાંધો નથી. શરીરનો શારીરિક ધર્મ છે. કુદરતી હાજતની જેમ છે. જાય તો જવા દો! હાશ....! અરેરે! જ્યારે આના જ ડોક્ટર યુવકોને મળશે તો વિચારો, શું વીર્ય રક્ષા થશે? પછી તો સત્યાનાશ—સર્વનાશ જ છે. વિનાશકાલે વિપરીત બુદ્ધિના જેવી આ વાત થશે.

વીર્યપાત કોઈ મલ-મૂત્રની જેમ સ્વાભાવિક પ્રક્રિયા નથી. રોગનો ઉપાય ન જાણતાં હોય તો પોતાના અજ્ઞાનને પ્રગટ ન કરો. રોગને પણ આરોગ્ય કહી પ્રજ્ઞ સાથે કપટ ન ખેલો કોઈના જીવનની સાથે વિશ્વાસઘાતનું નાટક કરવાની ધૂષ્ટતા તો ન કરો. આ મોટો પ્રખરોહ થશે. આવા પ્રચારથી અનેકોના જીવન બરબાદ થશે! અરે....રે! પાપીના ઘરે સાપ મહેમાન બનીને આવે તો પછી શું બાકી રહે? શુદ્ધ પ્રહ્લયર્ષને પાળીને સ્વશક્તિને જ્ઞાન-ધ્યાન-સ્વાધ્યાયમાં એકત્રિત કરતા સાધુસંતો વગેરે કોઈ પાગલ નથી. કુદરતી હાજતને તો એક-બે દિવસ રોકો તો આપ મોત સુધી પહોંચો છો. પરંતુ વીર્યપાત એ કુદરતી હાજત નથી. એને રાખીને તો વર્ષો સુધી જીવી શકો છો. તેજસ્વી બની શકો છો. વિરૂદ્ધ પ્રચારથી જ પ્રજ્ઞ નમાલી, નિસ્તેજ, રોગગ્રસ્ત બની. શુદ્ધ સાત્વિક બળવાળો કોઈ આજે ક્યાં છે? ક્યાં છે તે શક્તિ જે ધરતીને હલાવી શકે?

બ્રહ્મચર્ય પાલનના અનેક ફાયદા છે-

પ્રણમૂતં ચરિઅસ્ય પર બ્રહ્મૈકકારણકમ્ ।
સમાચરન્ બ્રહ્મચર્ય પૂજિતૈરપિ પૂજ્યતે ॥
ચિરાયુષઃ સુસંસ્થાના દૃઢસંહનના નશઃ ।
તેજસ્વિનો મહાવીર્યાઃ ભવેયુર્વહમચર્ષતઃ ॥

—યોગશાસ્ત્રમાં ઉંમયન્દ્રાચાર્યજી કહે છે- ચારિત્ર ધર્મના (સર્વવિરતિ-ચારિત્ર અથવા દેશવિરતિ ચારિત્રના, પ્રાણભૂત અથવા ચારિત્ર (જીવન)ના પ્રાણભૂત અને પરબ્રહ્મ-પરમાત્માપદની પ્રાપ્તિની એકમાત્ર અસાધારણ કારણભૂત બ્રહ્મચર્યનું નૈષ્ઠિક શુદ્ધપાલન કરવાવાળા માત્ર સામાન્ય મનુષ્યો દ્વારા જ નહીં, પરંતુ સુર-અસુર અને રાજા વગેરેથી પૂજાયેલાં પૂજ્યોથી પણ પૂજાય છે, સન્માન પામે છે. “જમો (નમો) વંભવચધારિણ” નો મંત્રોચ્ચાર કરીને અર્થાત્ ઈન્દ્ર પણ બ્રહ્મચર્યવ્રતધારીને નમસ્કાર કર્યા પછી પોતાના સિંહાસન પર બેસે છે. “દેવાવિ તં નમસંતિ ।” દેવો પણ તેમને નમસ્કાર કરે છે. બ્રહ્મચર્યના પાલનથી લાંબા આયુષ્યવાળા, નિરોગી આયુષ્યવાળા, સારા શ્રેષ્ઠ દેહ સંસ્થાનવાળા, મજબૂત હાડકાઓના અત્યંત સુડોલ શરીરવાળા એટલે શુભ સંસ્થાન-સંઘચણવાળા, તેજસ્વી, કાંતિવાળા, મહાપરાક્રમી-મહાશક્તિશાળી બને છે. નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્ય પાળવાવાળો કામનો વિજેતા. જિતેન્દ્રિય અને મનને પણ કાબુમાં રાખવાવાળો બને છે. ઉંમેશા સ્ફૂર્તિવાળો અને આજસ રહિત બને છે. જીવનની દિનચર્યામાં સમયની પાળ બને છે. બ્રહ્મચર્ય ચુક્ત તપ-જપ-મંત્ર સાધના-યોગ-ધ્યાન વગેરે ફળદાયી બને છે. બ્રહ્મચર્યથી મંત્રની સિદ્ધિ તુરંત જ થાય છે. જીવનમાં વચન સિદ્ધિ આદિ અનેક સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય છે. બ્રહ્મચારીનું પુણ્ય-પ્રતાપ તેજ-વાણી અને કાર્ય વેધક હોય છે. તેમાં શક્તિ હોય છે. પ્રભાવ હોય છે...આ લોક-પરલોકમાં પણ સુખ-સંપત્તિ-સદ્ગતિ વગેરે સેંકડો લાભ બતાવાયા છે. આથી શુદ્ધ-સાત્વિક નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી બનવું જોઈએ. અન્યથા આજ-કાલના દંભી બ્રહ્મચારી સ્વ-પર બંનેની બરબાદી કરે છે. “સ્વયં નષ્ટ પરન્નાશયતિ” આજે એવા નામ માત્ર બ્રહ્મચારી છે જે હજારોને

ફસાવે છે, બનાવે છે, બદનામ કરે છે. પોતાનો આલોક, પરલોક બગાડે છે.

અપ્રહસેવનના મહાદોષ :-

કમ્પ: સ્વેદ: શ્રમો મૂર્છા, મ્રગિર્ગ્લાનિર્બલક્ષય: ।

રાજયક્ષમાદિ રોગાશ્ચ, ભવેયુર્મૈથુનોત્થિતા: ॥

ષण्ढत्वमिन्द्रियच्छेદं, વીક્ષ્યન્નહ્યાન્નહ્યપલં સુધી: ॥

મૈથુન સેવી તીવ્રકામીની શારીરિક-માનસિક સ્થિતિ વિકૃત થઈ જાય છે. શરીરમાં ધુળરી વધવા લાગે છે. શરીરમાં કૃત્રિમ ગરમી વધે છે કામ રૂપી જ્વરથી ધ્રુસ્ત થયેલો તે તાવની જેમ શરીરમાં રોમેરોમેમાં આગ ફેલાવતો અત્યંત બળતો રહે છે. દિનપર્યાંત થાકનો અનુભવ કરતો અત્યંત થાકેલો પડ્યો રહે છે. મૂર્છા આવે છે, હીસ્ટેરીયા આવે છે, ચિંતાંતુર થઈને પડ્યો રહે છે, શરીર ભમવા માંડે છે, ચક્કર આવે છે, શરીર દુર્બળ. ક્ષીણ, અશક્ત થઈ જાય છે. અંગોના સાંધાઓ તૂટવા લાગે છે. જાણે નાની વયના યૌવનમાં જ વૃદ્ધત્વ આવ્યું હોય! બળ નાશ પામે છે, જીવન નિસ્તેજ-નિષ્ક્રિય થાય છે. આજસ અને પ્રમાદમાં પડ્યો રહે છે. જીવનમાં દિશાશૂન્ય બની જાય છે, વિકાસ પણ નથી સાધી શકતો. સંપૂર્ણ ઉત્સાહ નાશ પામે છે. જીવનમાં હતાશા પથરાઈ જાય છે. ચિત્તભ્રમ-વ્યથ-ચિત્ત થઈ જાય છે. અન્ય કોઈ કામમાં મન જ નથી લાગતું. ચિંતાધ્રુસ્ત મન વિચોરાના તરંગોમાં વહી રહ્યું છે. અને સન્નિપાત-ઉન્મત્તપણાની અવસ્થા સુધી પણ પહોંચી જાય છે. રાજ્યક્ષમા-(તપેદિક-ક્ષય-ટી.બી.) લગંદર, દમ (અસ્થમા) ખાંસી-શ્વાસ વગેરે મહારોગોથી ઘેરાયેલાં મૃત્યુ સુધી પહોંચી જાય છે. અતૃપ્ત કામ આત્મહત્યા સુધી પહોંચી જાય છે. જીવનમાં ન તો કોઈ સાધના કરી શકે છે, ન તો કોઈ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે છે. પણ જીવનની જેમ જીવન વ્યર્થ જાય છે. આ લોક તો બગડે જ છે, પરંતુ પરલોક પણ બગડે છે —

વરં જ્વલદયસ્તમ્ભ-પરિરમ્ભો વિધીયતે ।

ન પુનર્નરકદ્વાર-રામાજ્ઞન - સેવનમ્ ॥

આગથી તપેલા લોહના થાંભલાને આલિંગન કરવું સાડું છે પરંતુ નરકના દ્વાર સમાન સ્ત્રીનું સેવન કરવું સાડું નથી. તીવ્રકામી-પરસ્ત્રી ગામી નરક ગતિમાં પડે છે. જ્યાં લોહથી તપેલા લાલ થાંભલા સાથે બંનેને આલિંગન દેવડાવે છે. છેદન-લેદન-કાપવું વગેરે મહાવેદના-ઓમાંથી પસાર થવું પડે છે. પરમાધામીના હાથથી બચવું ઘણું મુશ્કેલ થઈ જાય છે. આગામીમાં નપુંસકનો ભવ ધારણ કરવો પડે છે. અતૃપ્ત વાસનાથી અધૂરી ઈચ્છામાં આત્મહત્યા કરવાવાળાને ભૂત-પ્રેત વ્યંતર-ચૂડેલનો જન્મ લેવાનો વખત આવે છે. એક ક્ષણના સુખની પાછળ મહાપાપ....મહાદુઃખ જન્મ-જન્મના દુઃખોની પરંપરા ઊભી થઈ જાય છે.

પૂર્વના મહાપુરૂષોના જીવન ચરિત્રોનું સ્મરણ કરો :-

હવે આ મહાપાપથી બચવાને માટે અમારે પહેલાના સેંકડો મહાપુરૂષોના પવિત્ર જીવન પ્રસંગોનું સ્મરણ કરવું પડશે. તેમના પ્રેરક જીવનથી કંઈક પ્રેરણા પ્રાપ્ત કરીને— “મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ” મહાપુરૂષો જે માર્ગે ગયાં છે તે માર્ગે આપણે પણ અપનાવીએ. તે માર્ગે ઉપર ચાલીને મહાન બનવાનો પ્રયત્ન કરીએ. ભૂતકાળનો એક સમય તેવો પણ હતો જ્યારે માતાઓ પુત્રોને આદર્શ ચરિત્રો સંભળાવતી હતી, જીવનમાં પ્રેરણા કરનારી વાર્તાઓ સંભળાવતી હતી. જેના ક્ષણ સ્વરૂપ બાળક પરાક્રમી-તેજસ્વી-શુદ્ધ-સાત્વિક બનતો હતો. પરંતુ હાય, અફ-સોસ ! આજની માતાઓ પાસે તે જ્ઞાન પણ નથી અને તે કળા પણ નથી, રહી. આજની માતાઓ સિનેમાની વાર્તાઓ સંભળાવે છે, દેખાડે છે. વિચારો ! બાળકનું ભાવિ કેવું બનશે ? કુંવારી માતાના આ કલિયુગમાં માતાઓ તો સેંકડો સ્ત્રીઓ બને છે પરંતુ માતૃત્વની ફરજ બજાવવાવાળી કેટલી માતાઓ છે ? પુત્રને જન્મ આપવા માત્રથી માતા બની જવું ઘણું સહેલું છે. પરંતુ માતૃત્વપણું નિભાવવું સહેલું નથી. આજે આ ઘણું બધું આવશ્યક છે. અમને કંઈક પ્રેરણા મળે એવા દૃષ્ટાંતોથી આયદેશની સંસ્કૃતિનો ઇતિહાસ ભરેલો છે. ઉજ્જવલ સોનેરી ઇતિહાસ છે. ઘણાં આદર્શ જીવનના દૃષ્ટાંત છે. પરંતુ એ ખબર નથી કે આજે વર્તમાનકાળનો ઇતિહાસ કેવો લખાશે ? પ્રત્યેક વર્તમાન કાળનો એક દિવસ ભૂતકાળ રૂપે બને જ છે અથવા ભાવિના દિવસો અનુક્રમે એક

પછી એક વર્તમાનમાં આવીને ભૂતકાળના મહાસાગરમાં નદીઓની જેમ મળી જાય છે. અમારું જીવન તો તેવું પ્રેરણાદાયી નથી પરંતુ અમે તો કોઈના જીવનમાંથી પ્રેરણા લઈએ.

આદર્શ પ્રહાર્યારી-વિજય શેઠ વિજયા શેઠાણી !

કંઈ દેશના ભદ્રેશ્વર તીર્થમાં અર્હંદામ શ્રેષ્ઠિને એકનો એક પુત્ર દેવકુમાર સમાન વિજયકુમાર હતો. એક દિવસ યૌવન વયમાં શુરુ મહારાજ પાસે વ્યાખ્યાન સાંભળવા ગયો. પ્રહાર્યના મહિમાનું વ્યાખ્યાન સાંભળવા ગયો. પ્રહાર્યના મહિમાનું વ્યાખ્યાન સાંભળીને ભાવના જાગૃત થઈ અને શ્રાવક જીવનનું ચોથું વ્રત લીધું. લગ્ન ન થાય ત્યાં સુધી શુદ્ધ પ્રહાર્યનું પાલન કરીશ અને લગ્ન પછી સ્વસ્ત્રી સાથે પણ મહેનાના ૧૫ દિવસ શુકલ પક્ષમાં પ્રહાર્યનું પાલન કરીશ. તે નગરની ધનાવહ શેઠની કન્યા 'વિજયાએ પણ પોતાના મનમાં કૃષ્ણપક્ષના ૧૫ દિવસ પ્રહાર્ય પાલવાનો સંકલ્પ કર્યો, પ્રતિજ્ઞા કરી.

લાગ્ય સંયોગવશ ભવિષ્યમાં આ બેના લગ્ન થયા પહેલી રાત્રિનજ સમયે બંનેએ પરસ્પર વાત કરી અને કોઈનું મન દુઃખી ન થયું. તેઓ અતૃપ્ત કામ તૃષ્ણાના ભોગી નહોતા. અનન્ત જન્મોમાં મૈથુન સેવ્યું છે આથી સતોષ માનીને ઘણા આનંદ સાથે પ્રહાર્ય પાળવા લાગ્યા. બંનેએ વિચાર કરી લીધો કે આપણે આ વાત ગુપ્ત રાખવી છે. કોઈ ને પણ ન કહેવી અને જો આપણી વાત પ્રગટ થઈ જાય તો તે દિવસે દીક્ષા લઈ લેવી સાથે રહેતા બંનેએ વર્ષો સુધી એવું શુદ્ધ પ્રહાર્ય પાળ્યું કે ચંપાનગરીમાં યજ્ઞારણા વિમલસેન કેવલજ્ઞાનીને નગરશેઠ જિનદાસે વિનંતિ કરતાં પૂછ્યું હે કૃપાળું મેં ૮૪ હજાર સાધુ મહારાજોને એકી સાથે ગોચરી વહોરાવવાનો અભિગ્રહ કર્યો છે. વર્ષો વીતી ગયા છે તો હવે હું શું કરું? મારો અભિગ્રહ કેવી રીતે પૂરો થશે? કેવલજ્ઞાની ભગવંતે કહ્યું. કંઈ દેશના વિજય શેઠ અને વિજયા શેઠાણી જે મહાન પ્રહાર્યારી છે તેની ભક્તિ કરો. તેનાથી ૮૪ હજાર સાધુઓને આહાર-પાણી-ગોચરી વહોરાવ્યા જેટલો પુણ્ય લાભ તમે ઉપાર્જન કરશો જિનદાસ શેઠે તેમ જ કયું. વિજય શેઠ અને વિજયા શેઠાણીની પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ થતા જ તેઓએ પણ દીક્ષા લીધી. વિચારો કેવું પવિત્ર જીવન? કેવું શુદ્ધ પવિત્ર પ્રહાર્ય દાંપત્ય જીવનમાં પાળ્યું હશે કે કેવલજ્ઞાની એ પણ પ્રશંસા કરી.

ભાવિ પત્નીને બહેન કરીને માની

જે કન્યાની સાથે સાંજે લગ્ન થવાના છે તેને ગામની બહાર પાણી ભરતી જોઈને અજ્ઞાન લોળા લોચનદાસે પૂછ્યું એ બહેન! આ ગામમાં....અસુક શેઠનું ઘર કયાં આવ્યું છે? બંને એકબીજાથી અજાણ હતા. આજના જમાનાની તો વાત જ જુદી છે. લગ્નના પહેલાં જ બધું પૂર્ણ થઈ જાય છે. લોચનદાસ ગામમાં સસરાને ઘર પહોંચ્યા, સાંજે લગ્ન થયા રાત્રે પત્નીનું મોઢું જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. અરે....! મેં તો આપને બહેન કહીને બોલાવી હતી. હવે હું બહેની સાથે કેવી રીતે અનુચિત વ્યવહાર કરું? બંને તે વાત ઉપર તૈયાર થઈ ગયા દુનિયા ભલે પતિ-પત્ની માને પણ આપણે તો ભાઈ-બહેનના ઉચ્ચ આદર્શથી જ જીવન વિતાવવું શ્રેયસ્કર છે. બંને સંમત થઈ ગયા અને તેવું જ જીવન વિતાવ્યું. વાહ...કેવું પવિત્ર જીવન રાખ્યું હશે?... સૌ...સૌ...વાર માથું ઝુકી જાય છે.

૮૪ ચોવીશી સુધી અમર સ્થૂલિભદ્રસ્વામી

ભૂતકાળના ઈતિહાસની સેંકડો આશ્ચર્યકારક વાતો લોક માનસના પટ પરથી અદ્દશ્ય પણ જ થઈ જશે, આ બધું શક્ય છે, પરંતુ ૮૪ ચોવીશી સુધી અમર રહેવાવાળા મહાકામ વિજેતા સ્થૂલિભદ્રનું નામ નહીં બૂલી જવાય “મંગલ મગવાન વીરો” ના શ્લોકમાં લગવાન મહાવીરની પછી ગૌતમ સ્વામી અને તેના પછી જિન સ્થૂલિભદ્ર સ્વામી મહાન કામવિજેતાનું નામ કદપસૂત્ર જેવા પવિત્ર આગમશાસ્ત્રમાં સુવર્ણાક્ષરેથી લખાઈ ગયું છે. કેશા વેશ્યાને ત્યાં બાર વર્ષ રંગરાગનેા રસિયો કામના કીડા અનેલા શકડાલમંત્રીના પુત્ર સ્થૂલિભદ્રે સ્વયં દીક્ષા ગ્રહણ કરી...અને પહેલું ચોમાસુ કેશા વેશ્યાના ઘરે કરવા માટે ગુરૂ પાસેથી આજ્ઞા લઈને ગયા. જેની સાથે ત્રિવરાગમાં ૧૨ વર્ષ એક ભોગીના રૂપમાં વિતાવ્યા હતા. તેની સામે કેટલાક દિવસોમાં એક મહાન યોગી બનીને ચાતુર્માસ માટે આવ્યા છે ૪-૬ મહિનાનું પૂરું ચોમાસુ કસોટીનું અગ્નિ પરીક્ષાનું વીત્યુ, હિમાલયની ગુફામાં અથવા જંગલોમાં અથવા આશ્રમોમાં જઈને તો કામને જીતવું ઘણું સરળ હોય છે. પરંતુ ધન્ય હતા તે સ્થૂલિભદ્ર જેઓ કામથી બળતા ઘરમાં રહીને પણ ન બળ્યા, ન જ ડગ્યા....અને કેશા વેશ્યાને પણ એક આદર્શ શ્રાવિકા બનાવીને

પછી ત્યાંથી નીકળ્યા અને ' હુકર હુકરકારક હે સ્થૂલિભદ્ર ! ધન્ય છે તમને !...આ રીતે ગુરૂના મુખથી પ્રશંસાને પાત્ર બન્યા આજે કામી વિષયાસકત લોગી આવા પ્રબલ શક્તિ સમૂહ આદર્શ મહા પુરૂષોત્તમ પ્રભાત સમયે અને સૂતી વખતે સ્મરણુ પણ કરે તો જીવન ધન્ય બની જાય. જીવનમાંથી વિષય વાસનાને તિલાંજલિ આપવામાં મદદ મળશે.

આષાઢભૂતિ અરણિકમુનિ, નંદિષેણ મુનિ...વગેરે વેશ્યાના નિમિત્તે કારણવશ ચારિત્રથી પડ્યા. પરંતુ પડીને પણ...કેટલો ઊંચો આદર્શ બનાવ્યો? વેશ્યાના ઘરે બેસીને પ્રત્યેક દિવસે ૧૦ ભાવિક મુમુક્ષુઓને ચારિત્રને માટે સમજાવીને તૈયાર કરીને પ્રભુની પાસે દીક્ષા લેવા માટે મોકલતા હતા. થાંડું માથું ખંજવાળીને પણ વિચારીએ ! શું એક પતિત સ્થાનમાં રહીને, શું એક વેશ્યાના ઘરમાં રહીને, કોઈ રોજ દસ જણને દીક્ષાને માટે તૈયાર કરીને મોકલી શકે છે? શું આ કામ સહેલું છે? સાધારણ વાત છે? આપ પોતાના સારા ઊંચા ઘરમાંથી પણ એકને પ્રત્યેક દિવસે તો શું? જિંદગીમાં પણ ન મોકલી શકો તો પત્ની સવાલ જ ક્યાં રહે? તે જ નંદિષેણ વિ. મહાત્મા જ્યારે ઉત્કર્ષ પામ્યા ત્યારે કેવી રીતે પામ્યા? એક ક્ષણની પણ વાર ન લાગી.

બ્રહ્મચારીની શાલનેા પ્રભાવ :-

ખંભાત શહેરમાં કોઈ ધનાઢય શેઠે અકલ શ્રી સંઘ સમક્ષ અખંડ બ્રહ્મચર્ય વ્રત પત્નીની સાથે લીધું અને એની ખુશાલીમાં મિત્રોને ભેટમાં શાલ મોકલી. એમાં એક શાલ મંત્રીશ્વર પેથડને પણ મોકલી. પેથડશા તો કખાટમાં રાખીને રોજ તે શાલનું દર્શન કરતા, નમસ્કાર કરતા. એક દિવસે પત્નીએ પૂછી જ લીધું, “અરે પતિદેવ ! આ શું તમે શાલને રોજ નમસ્કાર કરો છો, તો અત્યારે ઠંડીના દિવસોમાં એાઢતા કેમ નથી?” પેથડશાએ કહ્યું. “અરે, આપણામાં એવી યોગ્યતા ક્યાં છે? આ તો બ્રહ્મચારીની શાલ છે અને આપણે તો આજે પણ અબ્રહ્મ સેવી છીએ. હું તો રોજ પ્રાર્થના કરતા હાથ જોડીને નમસ્કાર કરું છું કે આપણે પણ એવા યોગ્ય બ્રહ્મચારી બનીએ.” પત્ની સમજી ગઈ અને એ જ ક્ષણે તેણે પણ હાથ જોડી લીધા. બંનેએ હાથ જોડીને આજીવન શુદ્ધ બ્રહ્મચર્ય પાળવાના પરચક્રખાણ કર્યા. વાહ ! કેવા ધન્ય તેઓ હતા. બ્રહ્મચારી બનવામાં ફક્ત ૧ મીનીટ લાગી.

‘આ કામને તથા બધાને ધિક્કાર છે.’ ભર્તૃહરી

યાં ચિન્તયામિ સતતં મયિ સા વિરક્તા,

સાપ્યન્યમિચ્છતિ જનં સ્વજનોઢન્યસક્તઃ ।

અસ્મત્કૃતે ચ પરિતુણ્યતિ કાચિદન્યા,

ધિક્ તાં ચ તં ચ મદનં ચ હ્રમાં ચ માં ચ ॥

કામી સ્ત્રીયોના વિચિત્ર ચરિત્રનો વિચાર કરીને પણ આ સંસારથી વિરકત બનવું ખરેખર શ્રેયસ્કર છે. આ વિષયમાં રાજા ભર્તૃહરીનો પ્રસંગ જોઈએ—પોતાની પત્ની પિંગલા રાણી ઉપર અત્યંત રાગ હતો, રાજા-રાણીનો સુખી સંસાર સારી રીતે ચાલી રહ્યો હતો. પરંતુ અત્યંત કામી-મહાકામી રાણીએ એક મહાવતને પોતાનો ખીજો પ્રેમી (યાર) બનાવીને એની સાથે ગુપ્ત સ્વરૂપે મૈથુન સેવન કરવા લાગી. રાજાએ આપેલું એક દિવ્ય ક્ષણ રાણીએ પ્રેમથી મહાવતને આપી દીધું અને મહાવત પણ મહાકામી હતો. એને એક વેશ્યા ઉપર અત્યધિક પ્રેમ હતો. કામીના કામનો અન્ત કયાં છે? કયાં સંતોષ છે? રાણીની સાથે સંબંધ કરતાં પણ કામ શાંત ન થયો, તૃપ્ત ન થયો અને તે પેલી વેશ્યામાં પણ આસક્ત થયો. તેણે તે ક્ષણ વેશ્યાને ખાવા માટે આપ્યું પરંતુ વેશ્યાએ વિચાર્યું કે હું તો આમ પણ મહાપાપ કરીને પેટ ભરી રહી છું તો હું આ ક્ષણને ખાઈને દીર્ઘજીવી, અમર બનીને શું કરીશ? એના કરતાં તો ખીજાને ખાવા માટે આપી દઉં તે જ ઉત્તમ છે. પરંતુ કેને દઉં? રાજાને આપું એ જ શ્રેષ્ઠ છે, રાજા ભર્તૃહરી પરોપકારી, પ્રજાપ્રિય, ઉત્તમ રાજા છે. તે વધારે જીવે તે ઉચિત છે. આમ વિચારીને કલા વેશ્યાએ તે રાજાને ભેંટ આપ્યું. રાજાએ ક્ષણ જોઈને આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું;...અરે વેશ્યા! આ તારી પાસે કયાંથી આવ્યું? રાજાનો તીવ્ર ક્રોધ જોઈને વેશ્યા ગભરાઈ ગઈ અને ભયથી સાચું કહી દીધું. રાજાએ મહાવતને બોલાવ્યો. સખત સજાનો ભય બતાવવાથી મહાવત પણ સાચું બોલી ગયો—કે મને રાણીએ આપ્યું છે. હવે રાજાની આંખો જાણે ફાટી ગઈ. રાજાએ રાણીને મારી કાવત્રું પકડાઈ ગયું અને તે સમયે રાજાના મોંમાંથી ઉપરોક્ત શ્લોક નીકળી પડ્યો અને પોતાના ભાગ્યને ધિક્કારતા રાજાએ આ જ કહ્યું.. અરે.... “ધિક્ તાં ચ તં ચ મદનં ચ હ્રમાં ચ માં ચ” તે રાણીને પણ ધિક્કાર છે, પેલા મહાવતને પણ ધિક્કાર છે. વિષય-વાસનાના દેવ

કામદેવને પણ ધિક્કાર છે. આ વેશ્યાને પણ ધિક્કાર છે. અને એ જ રીતે મને પણ ધિક્કાર છે.

શ્રીઓ પહેલાં પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે છે. નેત્રખાણાથી કોઈના હૃદયને શિકાર કરે છે. પછી અભિમાન ઉત્પન્ન કરીને તેને બહેકાવે છે. પછી એની સાથે રમત રમે છે. અને અંતે તેને વિષાદમાં છોડી દે છે. ઓહ ! દયાવાન પુરૂષોના હૃદયમાં પ્રવેશ કરીને ફરી તેને ભમાવે છે. બિચારો પુરૂષ શ્રીના દોરે બંધાયેલો લદ્દુની જેમ નાચતો રહે છે. શ્રીઓના કામવાસનાથી ભરપૂર ચરિત્ર જોઈને બુદ્ધિમાન પુરૂષે વિષયોથી વિરકત થવું જ શ્રેયસ્કર છે. કારણ કે વિષય તો વિષ તુલ્ય છે.

विषस्य विषयाणां च पश्यतां महदन्तरम् ।

उपभुक्तं विषं हन्ति, विषयाः स्मरणादपि ॥

વિષ અને વિષયમાં બહુ મોટું અંતર છે. વિષ તો ખાધું હોય અને તે પેટમાં જાય તો મોત થાય છે. પરંતુ વિષય તો સ્મરણ માત્રથી મારે છે. કામદેવ મદનના પણ કામ ખાણો છે, તેનાથી તે હણે છે.

दर्शनात् स्पर्शनात् श्लेषात् या हन्ति समजीवितम् ।

हेयोऽप्रविषनागीव वनिता सा विवेकिभिः ॥

જે કામદેવની પત્ની શ્રીને કામ દ્રષ્ટિથી જોવાથી, સ્પર્શ કરવાથી અને આલિંગન કરવાથી જીવનની સમતા અને સ્વચ્છતા ક્ષણભરમાં નાશ પામી જાય છે. એવી કામી કામાંગના-વામાંગનાને વિવેકી પુરૂષે યથાર્થ સમજીને ત્યાગ કરી દેવી જોઈએ.

ભર્તૃહરીએ તો રાણી અને સંસારનો ત્યાગ કરીને સંન્યાસ લઈ લીધો. સેંકડો મહાપુરૂષોએ ચારિત્ર ધર્મ સ્વીકાર કર્યો છે. ત્યાગના રાગમાં અને રાગના ત્યાગમાં જે મગ્ન છે. તે જગતમાં કયાંય નથી.

અંતે ના, જેણે સમજી વિચારીને ત્યાગ નથી કર્યો એની તો દુર્દશા, દુર્ગતિ આંખોની સામે જ છે. કહેવાય છે કે રાજા પ્રદેશીને સૂર્યકાંતા રાણીએ આલિંગનના બહાને ગળું દબાવીને મારી નાખ્યો હતો. કામરાગી વેશ્યાઓએ જ અરણિક મુનિ, આષાઢાભૂતિ, નંદિષેષુ જેવા મહા મુનીઓને પતન કરાવ્યું હતું, ચારિત્રથી પદબ્રૂટ કરીને પાડ્યા હતા. આ રીતે વૈરાગ્ય શતકથી વૈરાગ્યનો ઓથ લઈને મનને આ રીતે વૈરાગ્ય ભાવનાથી

સમજાવીને બચાવી લેવું જોઈએ. ભતૂંહરીએ વૈરાગ્યશતક જેવો સુંદર અંથ લખ્યો છે. ભોગ ભોગવવાથી કોઈની ભોગતૃષ્ણા તૃપ્ત નથી થઈ, કદાચ હજારો લાખો વર્ષ સુધી ભોગ ભોગવતા રહો તો પણ શું ફાયદો? અરે, તમને જાણીને આશ્ચર્ય થશે કે, કલ્પવાસી દેવોને એક વખતના વિષય સેવનમાં બે હજાર વર્ષ પણ પસાર થઈ જાય છે તો પણ તૃપ્ત કયાં છે? સંતોષ કયાં છે? એમનાથી નીચેના દેવોને પાંચસો વર્ષ એક વખતની ભોગકીડામાં પસાર થઈ જાય છે. સૂર્ય ચંદ્રાદિ, જ્યોતિષક મંડળના દેવોને હોઠ હજાર વર્ષ પસાર થઈ જાય છે, વ્યંતર દેવોને એક હજાર વર્ષ અને અસુરકુમાર વિગેરે ભવનપતિ નિકાયના દેવોને એકવાર વિષય સુખ ભોગવતા પાંચસો વર્ષ પસાર થઈ જાય છે. (આ પ્રમાણે ઉપદેશ પ્રાસાદ મહાઅંથમાં પૂ લક્ષ્મી સૂરી મહારાજ ૮૯મા વ્યાખ્યાનમાં કહે છે.) હા એઓનું આયુષ્ય પણ ઘણું લાંબુ હોય છે. વિષય ભોગની પણ આટલી મોટી અવધિ હોવા છતાં પણ સંતોષ નથી, તૃપ્ત નથી. થતી આજે સમાચારપત્રમાં જે વાત છાપી છે તેને અનુસારે વર્તમાનકાળમાં, પરદેશમાં કોઈએ પોતાની પત્ની સાથે ૪૮ કલાક બે દિવસ સુધી સતત ચુંબન કરીને વિશ્વવિક્રમ સ્થાપ્યો હતો. અરે, અફસોસ છે કે આ કલિયુગમાં આવા પ્રકારના વિક્રમ સ્થાપિત કરાય છે. વિચારો કે તેઓની મોહની સ્થિતિ, પ્રેમની માત્રા કેટલી તીવ્ર હશે!

આ વિચારવું જરૂરી છે કે હાડ, માંસ, મળ, મૂત્ર અને લોહીની આ અશુચિમય કાયા ઉપર લપેટાયેલી આ ચાદર (ચામડી) ઉપર હે મન! તું શા માટે આટલો મુગ્ધ બને છે? દુધ ઢોળીને પીવાવાળી બિલાડી, પોતાને ડંડો લઈને મારનાર કોઈ ઉભું છે એ જોતી નથી. તે જ રીતે કામી સાંસારિક ક્ષણિક સુખને સ્વર્ગીય સુખ માની લઈને નરકની દુર્દશા, કર્મની સજા ને ભૂલી જાય છે. વિવેકી અને દીધંદશી એ ભવિષ્યનો વિચાર કરીને પોતાનું જીવન બનાવવું જોઈએ, અતિકામી તીવ્ર કામી બનીને પરસ્ત્રીગમન, વેશ્યા-વિધવાગમન ના મહાપાપોના દુષ્ટ પરિણામ જાણીને એનાથી બચવું જ હિતકર છે. સ્વહારા સંતોષનું વ્રત જેણે લીધું છે તેવો શ્રાવક ચોથા શ્રુતના પાંચે અતિચારોનો પણ ત્યાગ કરે.

ચોથા વ્રતના ૫ અતિચાર

અપરિગૃહીતા ઇત્વર પરિગ્રહીતા અનંગક્રીડા વિવાહકરણ તીવ્રાનુરાગ
ગમન ગમન

- (૧) વિધવા-કન્યા કુમારિકાની સાથે સંબંધ બાંધવો,
- (૨) સ્વવશીકૃત-દાસી, નોકર કે વેશ્યાની સાથે સેવન કરવું.
- (૩) અનંગ એટલે કામ ક્રીડા કરવી.
- (૪) પારકા છોકરા-છોકરીઓના લગ્ન કરાવવા.
- (૫) કામના વિષયમાં તીવ્ર આસક્તિ રાખવી.

આ પાંચે ય શ્રુતધારી શ્રાવકને માટે દોષરૂપ અતિચાર છે. એનો ત્યાગ કરવો, એનાથી બચવું એ જ શ્રુતધારીનો ધર્મ છે. શુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલનથી જ શુદ્ધ પવિત્ર નિષ્પાપ જીવન બનશે.

બ્રહ્મચર્યની મહત્તા સર્વત્ર છે. :-

અર્જુનમાળી જેવો પાપી હત્યારો પણ નૈવેદિક બ્રહ્મચર્ય ના બળથી શોભતા સુદર્શન યુવાનને જોઈને સ્તબ્ધ બની ગયો, એની કષાય વૃત્તિ શાંત થઈ ગઈ, પ્રભુ મહાવીરના ચરણોના શરણથી તેનું પણ કલ્યાણ થયું.

દાસી પુત્ર ચિલાતી જેણે લગ્નની ચોરીમાં શેઠની કન્યા સુખમાનું અપહરણ કર્યું હતું કારણકે તેની ભોગેચ્છા તેની સાથે હતી પરંતુ હવે તે મળી શકે તેમ ન હોવાથી રસ્તામાં તલવારથી તેનું ગળું કાપી નાખ્યું. સાધુ મહારાજથી ત્રણ શબ્દનો ધર્મ મળ્યો. ઉપશમ.... (વવેક....સંવર....અને પોતાના પાપો ધોઈને શુદ્ધ બન્યો.

પત્નીની પાછળ ઉન્મત્ત તુલસી એક દિવસ સંત તુલસીદાસ બન્યા, કામાંધ બિલ્વમંગળ જ સંત સૂરદાસ બન્યો. લંપટ કપિલે પણ કપિલ કેવળી બનીને મોક્ષ મેળવ્યો.

હિટલર, નેપોલિયન જેવા પણ બ્રહ્મચર્યને મહત્વ આપતા હતા. અને આ વાતનું કડક અનુશાસન પોતાના રાજ્યમાં રાખ્યું હતું.

આચાર્ય શ્રી રતનાકર સૂરિ મહારાજે આદીશ્વર પ્રભુ સમક્ષ.... આત્મનિન્દાની પચ્ચીસ-રતનાકર પ્રાર્થનામાં અત્યંત અશ્રુપૂર્ણ ઉદ્ગાર કાઢીને પોતાના પાપોનો અતીવ પશ્ચાત્તાપ કર્યો છે. જેમાં કામ વિચાર સંબંધી લાગેલા દોષોનો પણ પશ્ચાત્તાપ વ્યક્ત કર્યો છે.

ચિદાનંદ બ્રાહ્મણે પરિવાર સહિત બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તીના ધરે ભોજન કર્યું અને રાતના બધાની વૃત્તિમાં કામે પ્રવેશ કર્યો. તેના પરિણામે પુત્રે માતા સાથે, પિતાએ પુત્રી સાથે આ રીતે બધાએ અનાચારનું સેવન એકબીજા સાથે કર્યું. વિકૃતિઓથી પરિપૂર્ણ તામસિક આહાર, યૌષ્ઠિક વિગઈઓનો આહાર જે પચાવી શકવામાં ન આવે તો વિગઈઓ વિકાર ઉત્પન્ન કરીને જીવન બરબાદ કરીને દેશે. આથી આહાર નિયંત્રણ પણ બ્રહ્મચર્ય માટે અત્યંત જરૂરી છે.

પાલો પત્તિ ખાત હૈ, ઝન્હે સતાવે કામ ।

નિશદિન હલવા નિગલતે, ડનકી જાને રામ ॥

અગ્નિ મધ્ય બલવો મલો મલો હી વિષ કી પાન ।

શીલ ઝંડવો નહી મલો નહી કહુ શીલ સમાન ॥

આનો અર્થ સુસ્પષ્ટ છે. બ્રહ્મચર્યની નવ વાડોનું પાલન કરતા સંયમી સાધુ મહારાજ જેવી રીતે પોતાના બ્રહ્મચર્યની રક્ષા કરે છે, તેવી રીતે સર્વ જનોએ બ્રહ્મચર્ય ગુણની રક્ષા કરવી જોઈએ. તેઓ અઠાર હજાર શીલાંગ રચના ધારક છે. બ્રહ્મચર્યની પ્રશંસા કરતા તેના અઠાર હજાર પ્રકાર બતાવ્યા છે. એનો મહીમા જગતમાં અદ્ભૂત છે. ‘એ વ્રત જગમાં હીવો ર....’

“એકમેવ વ્રતં શ્લાઘ્યં, બ્રહ્મચર્યં જગત્ત્રયે” -

આ એક જ વ્રત એવું છે કે જે ત્રણે લોકમાં પ્રશંસનીય છે. પૂજવા યોગ્ય છે. એના વિના બધું નિરર્થક છે. બ્રહ્મચારીને માટે બધું જ સાધ્ય છે, ધરતીકંપ કરવાની શક્તિ બ્રહ્મચારીમાં છે....

વીતરાગી પરમાત્માના ચરણોમાં કોટિ....કોટિ પ્રાર્થના છે, કે હે પ્રભુ! અમને સર્વને શુદ્ધ બ્રહ્મચારી બનવાની સદ્બુદ્ધિ અને શક્તિ આપો.

卐 શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ 卐 “નમો વંમવયધારિણં”

卐 श्री धर्मनाथस्वामिने नमः 卐

प. पू. आचार्यदेव श्रीमद् विजयसुभोधसूरीधरल म. सा.
तथा

प. पू. मुनिराज श्री अज्ञुविजयल मडाराज
(राष्ट्रभाषा रत्न-वर्धा, साहित्यरत्न-प्रभाग, न्याय दर्शनार्थ-मुंबई)
आदि मुनि भंडागना

वि.सं. २०४५ना जैन नगरश्री संघमां यातुर्मासहरम्यान
श्री धर्मनाथ पो. डे. जैननगर श्वे.सू. जैन संघ-अमहावाह
— तरङ्गी योळयेळ १६ रविवारीय —

* यातुर्मासक रविवारीय धार्मिक शिक्षण शिबिर *
नी अंतर्गत आसती

प. पू. मुनिराज श्री अज्ञुविजयल मडाराजना

❁ “पापणी सज्ज भादरे” ❁ — विषयक

रविवारीय सचित्र ज्ञेरे प्रवचन श्रेणि
—नी प्रस्तुत सातमी पुस्तिका

प्रस्तुत प्रवचन पुस्तिका

स्व. केशवलाल डोसाभाध देसाध
तथा

स्व. निर्मणाथेन अजितकुमार
देसाध नी प्रथम पुण्यतिथिये
तेमनी पुण्य स्मृतिमां पू साधवील
लावण्यश्रील म. ना सहपदेशथी
अपाथेन केशवलाल देसाध
केशवलाल डोसाभाध देसाध

६७, अन्नपुरी, पतासापोण,
गांधीरोड, अमहावाह-१.

समस्त देसाध परिवारना उदार सौजन्यथी...
प्रस्तुत प्रवचन पुस्तिका छपावी प्रसिद्ध करवामा आवी छे.